

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2026–2027

Lähteet.....	5
Lyhenneluettelo	6
Johdanto	7
1 KESKEISET LINJAUKSET.....	8
1.1 Strategiset päämäärät ja painopisteet.....	8
1.1.1 Strategiset päämäärät.....	8
1.1.2 Painopisteet	12
1.1.3 Palvelutasopäätöksen määräaika ja voimaantulo	14
1.1.4 Palvelutasopäätöksen sisällön perusteet	14
1.2 Tarpeen, määrän ja laadun määrittelemineen.....	18
1.2.1 Lakisääteiset pelastustoimen palvelut.....	18
1.2.2 Muut palvelut.....	20
1.3 Tuottamistavan valinta	21
1.4 Tuottamisen ohjaus ja valvonta.....	23
1.5 Jatkuvan riskien hallinnan menetelmät	24
1.6 Tuottamisen järjestelyt häiriötilanteissa.....	25
1.7 Tuottamisen järjestelyt poikkeusoloissa.....	26
2 PÄÄTTYVÄN PALVELUTASOKAUDEN ARVIOINTI.....	28
2.1 Onnettomuuksien ehkäisy	28
2.2 Pelastustoiminta	30
2.3 Siviilivalmius	31
3 RISKIANALYYSSIN TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	33
3.1 Analyysit ja arviot.....	33
3.2 Riskien ja uhkien arviointi lyhyesti.....	34
3.3 Kansallinen riskinarvio 2023	35

3.4	Varsinais-Suomen alueellinen riskinarvio 2023.....	36
3.5	Varsinais-Suomen pelastustoimen toimintaympäristö- ja riskianalyysi 2023	39
4	PALVELUTASOPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVÄT PALVELUT JA TEHTÄVÄT	47
4.1	Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta.....	47
4.1.1	Pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä.....	47
4.1.2	Palontutkinta.....	49
4.1.3	Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä	51
4.1.4	Onnettomuuskehityksen seuranta	54
4.1.5	Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen varmistaminen.....	55
4.1.6	Valvontatehtävät.....	56
4.1.7	Valmiuden tarkastaminen.....	58
4.1.8	Muut onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvonnan palvelut (ei pelastuslainsäädännön edellyttämät tehtävät, esimerkiksi kemikaalilainsäädännön nojalla tehtävä valvontatoiminta)	59
4.2	Pelastustoiminta	60
4.2.1	Väestön varoittaminen vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittava hälytysjärjestelmä	60
4.2.2	Pelastustoiminta	61
4.2.3	Pelastustoiminnan johtaminen	99
4.2.4	Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien palveluiden asianmukaisen järjestämisen valvonta.....	101
4.2.5	Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille	103
4.2.6	Osallistuminen pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon	103

4.3	Pelastustoiminnan suunnitelmat	106
4.3.1	Hälytysohje.....	106
4.3.2	Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnittelu	106
4.3.3	Yhteistyösuunnitelmat	107
4.3.4	Hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat	108
4.3.5	Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma.....	109
4.4	Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta.....	110
4.4.1	Vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palveluiden tuottamisessa	110
4.4.2	Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistäminen.....	113
4.4.3	Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan terveystarkastukset.....	117
4.4.4	Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus	118
4.5	Pelastustoimen viranomaisten vastuulla oleva väestönsuojeluun varautuminen	120
4.5.1	Väestönsuojeluun varautumisen edellyttämä suunnittelu.....	120
4.5.2	Väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittaminen	122
4.5.3	Hyvinvointialueen pelastustoimen väestönsuojeluorganisaatio.....	124
4.5.4	Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen	125
4.5.5	Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarve	126
4.5.6	Poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistaminen.....	127
4.5.7	Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö	129
5	KEHITTÄMISSUUNNITELMA	130
5.1	Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta.....	130
5.2	Pelastustoiminta	130

5.3 Väestönsuojeluun varautuminen131

Lähteet

2023:4, Kansallinen riskiarvio 2023. Sisäministeriö 2023.

2/2012, Pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluohje. Sisäasiainministeriö 2012.

2025:2, Pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluohje. Sisäministeriö 2025

48/2007, Pelastussukellusohje. Sisäministeriö 2007.

28/2023, Ohje pelastustoimen sukellus- ja pintapelastustoimintaan. Sisäministeriö 2023.

5/2016, Ohje pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä. Sisäministeriö 2016.

HE 241/2020 vp, Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi.

Kokonaisturvallisuuden sanasto. Sanastokeskus TSK ry. 2017.

Pelastuslaki 379/2011.

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011.

Valtioneuvoston päätös SM/2022/99. Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista strategisista tavoitteista pelastustoimen järjestämiselle vuosille 2023–2026.

Varsinais-Suomen alueellinen riskianalyysi 2023. Lounais-Suomen aluehallintovirasto ja Varsinais-Suomen pelastuslaitos 2023.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen hallintosääntö. Varsinais-Suomen hyvinvointialue 2022.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen strategia. Varsinais-Suomen hyvinvointialue 2022.

Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen kieliohjelma. Varsinais-Suomen pelastuslaitos 2018.

Varsinais-Suomen pelastustoimen toimintaympäristö- ja riskianalyysi 2023. Varsinais-Suomen pelastuslaitos 2023.

Liite Varsinais-Suomen pelastustoimen toimintaympäristö- ja riskianalyysiin 28.2.2025.

Lyhenneluettelo

CBRNE

Chemical (kemiallinen), biological (biologinen), radiological (radiologinen), nuclear (ydin), explosive (räjähtävä, räjähdde)

ERICA

Emergency Response Integrated Common Authorities on valtakunnallinen ja kaikkien hätäkeskustoimintaan osallistuvien toimijoiden yhteiskäytössä oleva tietojärjestelmä.

FireFit

Pelastushenkilöstön työkyvyn arviointiin ja seurantaan tarkoitettu ohjelma

HE

Hallituksen esitys

HNS

Host Nation Support, eli pelastustoimen tehtävän isäntämaan tukitoiminnot

(PEL-)JOKE

(Pelastustoimen) johtokeskus

MIRG

Maritime Incident Response Group, eli pelastustoimen erikoiskoulutettu meripelastusryhmä

PRONTO

Pelastustoimen valtakunnallinen resurssi- ja onnettomuustietokanta

PVAT

Putoamisvaarallisella alueella työskentely

TIKE

Pelastuslaitoksen tilanne- ja johtokeskus

TOKEVA

Taktiset torjuntaohjeet kemikaalien ja muiden vaarallisten aineiden vaaratilanteille

UPS

Ulkoinen pelastussuunnitelma

YTA

Pelastustoiminnan yhteistyöalue

Johdanto

Palvelutasopäätös on hyvinvointialueen pelastustoimen keskeinen asiakirja ja lakisääteinen päätös, jossa määritellään pelastustoimen palveluiden ja tehtävien järjestäminen alueella. Pelastustoimen järjestämisestä hyvinvointialueella säädetään hyvinvointialueesta annetussa laissa (611/2021) ja pelastustoimen järjestämisestä annetussa laissa (613/2021). Lisäksi pelastuslaissa (379/2011) on säännelty hyvinvointialueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtäviä. Palvelutasopäätöksen valmistelua ja sisältöä sääntelee sisäministeriön antama asetus pelastustoimen palvelutasopäätöksistä (1225/2022).

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen sarjassaan toisen palvelutasopäätöksen valmistelu on toteutettu pelastuslaitoksen henkilöstön toimesta. Palvelutasopäätöksen valmisteluprosessiin liittyy olennaisesti asian esittely pelastus- ja ensihoitopalvelulautakunnalle, aluehallitukselle ja aluevaltuustolle, joka lopulta päättää pelastustoimen palvelutasosta. Lisäksi palvelutasopäätöksestä tulee pyytää lausunto aluehallintovirastolta.

Palvelutasopäätös on työkalu pelastustoimen kehittämiseen, mutta sillä on myös informatiivinen tarkoitus. Alueen asukkaat, yritykset, laitokset ja yhteisöt voivat palvelutasopäätöksen avulla tarkastella hyvinvointialueen tarjoamien palveluiden saatavuutta. Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös on vastaava asiakirja kuin hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden palvelustrategia. Hyvinvointialuestrategia, sosiaali- ja terveystalouden palvelustrategia, pelastustoimen palvelutasopäätös, hyvinvointialueen talousarvio sekä investointisuunnitelma muodostavat toisiinsa liittyvän kokonaisuuden.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen hallintosäännön mukaan Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastus- ja ensihoitopalveluiden tulosalue huolehtii Varsinais-Suomen alueellisesta pelastustoimesta ja toimii Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastuslaitoksena. Tässä asiakirjassa Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastus- ja ensihoitopalveluiden tulosalueesta käytetään nimitystä Varsinais-Suomen pelastuslaitos.

1 KESKEISET LINJAUKSET

1.1 Strategiset päämäärät ja painopisteet

1.1.1 Strategiset päämäärät

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimessa strategisten päämäärien perustana toimii pelastustoimen järjestämiselle asetetut valtakunnalliset tavoitteet sekä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen strategiassa määriteltyt hyvinvointialueen olemassaolon tarkoitus, pitkän tähtäimen tavoitetila ja arvot. Pitkän tähtäimen tavoitetilaa on strategiassa tarkennettu konkreettisella määrittelyllä, eli miltä onnistumisen tulisi näyttää vuonna 2026. Vastuu pelastustoimen järjestämisestä siirtyi hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta, joten hyvinvointialueen keskeinen linjaus on, että myös Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimi käyttää strategisina päämäärinä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen strategiaa. Mikäli hyvinvointialueen strategiaan tehdään vuosittaisia päivityksiä tai muutoin muutetaan palvelutasopäätösvalmistelun aikana, tulee muutos ottaa huomioon vähintään seuraavassa pelastustoimen palvelutasopäätöksessä.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen strategian lisäksi pelastustoimen valtakunnallisten strategisten tavoitteiden on tarkoitus ohjata pelastustoimen valtakunnallista sekä hyvinvointialueen pelastustoimen kehittämistä ja pelastustoimen palvelutasopäätöksen valmistelua. Näin ollen voidaan pitää perusteltuna, että myös pelastustoimen valtakunnallisia tavoitteita käytetään Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen strategisina päämäärinä.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen strategia

Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle laaditun hyvinvointialueen strategian pääelementit ovat missio, visio ja arvot. Hyvinvointialueen strategia on Varsinais-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston tärkeä ohjausväline hyvinvointialueen toiminnan pitkäaikaisessa johtamisessa ja ohjauksessa.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen missio

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen strategian mukaan hyvinvointialueen missiossa kiteytetään hyvinvointialueen olemassaolon tarkoitus. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen missio on; **Turvaamme, parannamme, pelastamme – hyvinvointia yhdessä, joka päivä.**

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen arvot

Hyvinvointialueen strategiassa on myös Varsinais-Suomen hyvinvointialueen arvot. Hyvinvointialueen strategian mukaan perustamme työmme yhteisesti tunnustamillemme arvoille ja niissä on otettu huomioon uudistumisen näkökulma sekä asiakas-, henkilöstö- ja tuloksellisuusnäkökulmat.

Arvostavan yhdenvertaisesti

Pidämme huolta jokaisesta. Tarjoamme laadukkaita ja yhdenvertaisia palveluja asiakkaan tarpeen ja palvelustrategiamme mukaisesti.

- **Vastuullisen vaikuttavasti**

Osaamme asiamme. Teemme tuloksekasta työtä ja tutkimusta. Uudistamme rohkeasti. Olemme vastuullinen palveluiden järjestäjä ja työnantaja. Toimimme kestävästi.

- **Ystävällisesti ammattitaidolla**

Kohtaamme ihmiset ystävällisesti ja arvostavasti. Kuuntelemme ja otamme erilaiset näkemykset huomioon toiminnassamme. Osallistamme asukkaita ja sidosryhmiämme.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen visio

Hyvinvointialueen visiona, eli pitkän tähtäimen tavoitetilä on tulevina vuosina olla **ystävällisin ja vaikuttavin, ammattilaisten arvostama yliopistollinen hyvinvointialue. Turvaamme yhdessä kumppaniemme kanssa terveyttä ja hyvinvointia kaikille varsinaissuomalaisille, kaksikielisesti.** Pitkän tähtäimen tavoitetilän pohjalta on hyvinvointialueen strategiaan tehty konkreettinen määrittely, miltä onnistuminen näyttää vuonna 2026. Tässä määrittelyssä on visio avattu tarkemmin ja määrittely on otettu huomioon pelastustoimen palvelutasopäätöstä valmisteltaessa.

Pelastustoimen valtakunnalliset strategiset tavoitteet

Pelastustoimen valtakunnallisista tavoitteista säädetään laissa pelastustoimen järjestämisestä (613/2021). Lain 6 §:ssä erikseen säädetään, että palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon myös 8 §:ssä tarkoitetut valtioneuvoston vahvistamat valtakunnalliset strategiset tavoitteet. Pelastustoimen järjestämisestä säädettyssä laissa 8 §:n mukaan valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi valtakunnalliset strategiset tavoitteet kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita sekä onnettomuus- tai muita uhkia vastaavan laadukkaan ja kustannusvaikuttavan pelastustoimen järjestämiselle.

Lisäksi sisäministeriön muistiossa valtakunnallisista strategisista tavoitteista pelastustoimen järjestämiselle vuosille 2023–2026 esitetään perusteet valtioneuvoston päätöksellä vahvistettaville valtakunnallisille tavoitteille. Strategisissa tavoitteissa linjataan lainsäädännön ja suorituskyvyn kehittämisen suuntaviivoja sekä esitetään hyvinvointialueiden pelastustoimen tavoitteita ja valtakunnallisesti merkittäviä palvelujen uudistus- ja kehittämistavoitteita.

Koska Sisäministeriön valtakunnalliset strategiset tavoitteet jatkuu vain vuodelle 2026 asti, niin tämän palvelutasopäätöskauden erityiseksi tavoitteeksi on lisäksi nostettu toimenpidesuositus, tulipalojen määrän puolittamisesta vuoteen 2030 mennessä ja tähän tavoitteeseen vaadittavien toimenpiteiden suunnittelu.

Pelastustoimen valtakunnallinen strateginen tavoite 1: Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti

Hyvinvointialueen pelastustoimi on organisoitava itsehallinnon tarpeet huomioiden siten, että palvelutason yhdenvertainen ja laadukas toteutuminen on turvattu. Pelastustoimen järjestelmä varmistaa riskejä ja uhkia vastaavat, yhdenvertaiset ja kustannusvaikuttavat pelastustoimen palvelut. Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan, että riskeiltään samankaltaisilla alueilla on saman tasoiset ja valtakunnallisesti yhdenmukaiset palvelut. Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutaso vastaa kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita sekä onnettomuus- tai muita uhkia. Pelastustoimella on jatkuvaan analyysiin perustuva kokonaiskuva yhteiskunnan riskeistä ja muista pelastustoimen palvelutarpeen muodostumiseen vaikuttavista tekijöistä. Kokonaiskuvan muodostumista tuetaan tutkimuksen, tiedolla johtamisen, tiedonhallinnan ja kehittämisen toimenpitein. Palvelutasoa määriteltäessä on otettu huomioon myös toiminta valmiuslain mukaisissa poikkeusoloissa.

Pelastustoimen valtakunnallinen strateginen tavoite 2: Pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat riittävät ja henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa

Palveluiden yhdenvertainen saatavuus ja laatu edellyttävät riittävää määrää ammatillisesti pätevää henkilöstöä sekä pelastustoimen ammatillisen ja sopimushenkilöstön koulutuksen kehittämistä sekä laadullisesti että määrällisesti. Pelastusalan koulutuksen järjestämisessä turvataan kansalliskieliset palvelut pelastustoimessa. Pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan valtakunnallinen koulutusjärjestelmä on uusittu ja mukautettu vastaamaan kansallisia ja alueellisia tarpeita ja toimintaympäristön muutoksia vuoden 2030 loppuun mennessä. Moniammatillisuuden tuomat mahdollisuudet työvoimatarpeisiin vastaamiseksi hyödynnetään.

Pelastustoimi on veto- ja pitovoimainen ja arvostettu toimiala, jossa on huolehdittu henkilöstön osaamisesta ja sen kehittymisestä, työhyvinvoinnista ja jaksamisesta, yhdenvertaisuudesta ja sukupuolten tasa-arvosta hyvällä henkilöstöpolitiikalla. Pelastajien toimintakyvyn säilymiseen kiinnitetään erityistä huomiota koko työuran ajan. Johtaminen on ammattimaista, vuorovaikutteista ja pelastusalan arvojen mukaista.

Pelastusalan järjestö- ja vapaaehtoistoiminta on huomioitu osana pelastustoimen palvelujärjestelmää. Nuoriso-osastojen aktiivinen toiminta on merkittävä tekijä tulevaisuuden hälytysosastojen toiminnan varmistamisessa.

Pelastustoimen valtakunnallinen strateginen tavoite 3: Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti

Tavoitteena on onnettomuuksien määrän vähentäminen ja onnettomuuksien seurannaisvaikutusten pienentäminen. Tulipalojen määrä vuoden 2030 loppuun mennessä puolitetaan. Asumisen paloturvallisuuden edistämisen tavoitteena on palokuolemien, henkilövahinkojen ja aineellisten vahinkojen vähentäminen. Tavoitteena on vahvistaa omatoimisen varautumisen osaamista

kaikissa väestöryhmissä onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja onnettomuuksien seurannaisvaikutusten vähentämiseksi.

Pelastustoimen valtakunnallinen strateginen tavoite 4: Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna.

Pelastustoimella on kyky toimia kaikissa olosuhteissa paikallisena, alueellisena ja valtakunnallisena yhteentoimivana kokonaisuutena. Hyvinvointialue vastaa kaikissa tilanteissa kiireellisistä ja välttämättömistä pelastustoiminnan palveluista asuinpaikasta ja vuorokauden ajasta riippumatta. Pelastustoimen ja ensihoidon yhteistyön tuoma synergiaetua turvataan. Hyvinvointialueiden suunnitellulla yhteistyöllä voidaan koota pelastustoiminnan resurssit suurissa tai alueellisesti laajoissa onnettomuus- ja häiriötilanteissa. Sopimuspalokuntatoiminta ja kattava pelastus- asemaverkosto pysyy elinvoimaisena ja pelastustoimi säilyy turvallisuuden lähipalveluna.

Pelastustoimen valtakunnallinen strateginen tavoite 5: Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa

Väestöä kyetään suojaamaan normaaliolojen onnettomuus- ja muissa vaaratilanteissa siten, että ihmishenkiä ei menetetä puutteellisen pelastustoiminnan ja suojautumismahdollisuuksien vuoksi.

Poikkeusolojen uhkamallien edellyttämiin väestön suojaamisjärjestelyihin on varauduttu realistisesti toteutettavissa olevin järjestelyin ja kustannuksin. Erityisesti uhkien arviointi sekä väestön varoittamisen, väestönsuojien käytön ja väestön siirtojen suunnittelu ja muut järjestelyt on toteutettu hallinnonalojen viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistoimintana. Pelastustoimen viranomaisten koordinoimana varmistetaan, että toimijoiden välinen tehtäväjako on selkeä.

Pelastustoimen valtakunnallinen strateginen tavoite 6: Pelastustoimen kansainvälinen toiminta on aktiivista, suunnitelmallista ja kytkeytyy pelastustoimen kansallisiin rakenteisiin

Pelastustoimen kansainvälisellä toiminnalla vastataan osaltaan kansainvälisen toimintaympäristön muutoksiin. Kansainvälisyys liittyy kaikkeen pelastustoimen kansalliseen kehittämiseen ja kytkeytyy EU- ja muihin kansainvälisiin velvoitteisiin. Kansainvälisen avun antaminen on oleellinen osa pelastustoimen aktiivista kansainvälistä toimintaa.

Kansainvälisen avun antaminen ja vastaanottaminen perustuu kansallisiin pelastustoiminnan ja varautumisen suunnitelmiin ja järjestelyihin. Hälytysjärjestelyt, logistiset järjestelyt, materiaalsen varautumisen valmiuden ylläpito ja harjoittelu on järjestetty valtakunnallisesti ja yhteistoiminnassa hyvinvointialueiden sekä muiden keskeisten toimijoiden kanssa.

Pelastustoimen valtakunnallinen strateginen tavoite 7: Pelastustoimen palveluiden ja tehtävien valtakunnallinen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan

Pelastustoimen valtakunnallinen tietojohdaminen on keskeinen tekijä pelastustoimen palveluiden ja tehtävien laadukasta ja tehokasta toteutusta sekä toiminnan ennakointia, suunnittelua ja analysointia. Säännöllinen toimintaympäristön muutosten ja suorituskäytävien toteutumisen seuranta ja analyysi mahdollistavat ajantasaisen tiedolla johtamisen sekä palvelutarpeiden ennakoinnin, suunnittelun ja kehittämisen. Lisäksi sillä varmistetaan, että tutkimus- ja kehittämistoiminta vastaa toimialan ja asiakkaiden tarpeita. Tietojohdamisen systematisoimiseksi on olemassa valtakunnallisesti keskitetty tutkimus-, kehittämis- ja analysointirakenne.

Pelastustoimen tiedonhallinta mahdollistaa tarkoituksenmukaisen tilannekuvan muodostumisen ja tiedolla johtamisen eri tasoille sekä tiedon liikkuvuuden organisaatorajojen yli. Tiedonhallintaan on olemassa valtakunnalliset säädökset, ohjeistukset, niitä tukevat linjaukset sekä organisointi.

Pelastustoimen valtakunnallinen strateginen tavoite 8: Pelastustoimen investoinnit tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta

Pelastustoimen investoinnit perustuvat kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin tarpeisiin sekä onnettomuusuhkiin ja muihin uhkiin. Hyvinvointialueen pelastustoimen investoinnit parantavat pelastustoimen palvelujen yhdenvertaista saatavuutta, laatua ja kustannusvaikuttavuutta. Investoinnit tukevat osaltaan pelastustoimen ilmatoriskeitä sopeutumista ja niiden hallintaa.

Pelastustoimen valtakunnallinen strateginen tavoite 9: Pelastustoimen hallinto- ja ohjausjärjestelmä on selkeä

Ministeriötehtävien ja keskushallinnon viranomaistoimintojen organisointi selvitetään ja selkeytetään sisäministeriössä. Organisointi tukee pelastustoimen järjestämistä ja palvelutuotantoa.

Ministeriötehtävien ohella myös pelastustoimen keskushallinnon viranomaistoiminnot, onnettomuuksien ehkäisy, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, pelastustoimen koulutus, tietohallinto ja tiedolla johtaminen sekä operatiiviset toiminnot ovat selvitykseen perustuen arvioitu ja uudelleenorganisoitu.

1.1.2 Painopisteet

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen toiminnan painopisteet vuosille 2026–2027 on laadittu palvelutasopäätösvalmistelun yhteydessä. Painopisteiden valinnassa on otettu huomioon Varsinais-Suomen hyvinvointialueen strategian painopisteet. Painopisteiden valintaan vaikuttaneet keskeiset tekijät ovat strategiset päämäärät, eli hyvinvointialueen strategia ja pelastustoimen valtakunnalliset strategiset tavoitteet. Lisäksi painopisteet on valittu kansallisen ja alueellisen riskiarvion sekä Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen toimintaympäristö- ja riskianalyysi päivityksessä tehtyjen havaintojen perusteella.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen painopisteet vuosille 2026–2027:

Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta

- Palvelutason kehittäminen vastaamaan paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia
- Siirtyminen uuteen kansalliseen onnettomuuksien ehkäisysovellukseen
- Panostaminen monialaiseen yhteistyöhön onnettomuuksien määrän vähentämiseksi ja onnettomuuksien seurannaisvaikutusten pienentämiseksi
- Uusien, vaikuttavampien toimintatapojen pilotointi

Pelastustoiminta ja siihen varautuminen

- Pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön (päätoiminen, sivutoiminen ja sopimushenkilöstö) osaamisen kehittäminen vastaamaan uhkia ja riskejä
- Toimintavalmiuden ja palveluverkoston uudistaminen vastaamaan toimintaympäristön vaatimuksia
- Uusien, vaikuttavampien toimintatapojen pilotointi

Väestönsuojeluun varautuminen

- Johtamistoimintojen varmistaminen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa
- Toimialan huoltovarmuuden ja jatkuvuuden hallinnan kehittäminen
- Väestönsuojelukyvykkyyksien kehittäminen
- Siviilivalmiuden tilannekuvatoimintojen kehittäminen

Muut palvelut

- Toimialasidonnaisten ICT- ja viestijärjestelmäpalveluiden kehittäminen
- Yhteistyöalueen pelastustoiminnan tilanne- ja johtokeskuksen yhteistyöalueelle tuottamien palvelujen kehittäminen
- Toimialan kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön kehittäminen
- YTA toimintojen kehittäminen

Painopisteiden saavuttamisen mahdollistamiseksi, painopisteet on otettu huomioon tässä palvelutasopäätöksessä palveluiden tuottamisen tarpeissa ja tavoitteissa sekä päätettävässä palvelutasossa. Palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelmassa sekä hyvinvointialueen toiminta- ja taloussuunnitelmissa määritellään tarkemmat vuositavoitteet, jotka tukevat painopisteiden saavuttamista. Strategisten päämäärien ja painopisteiden saavuttamista seurataan ja tästä raportoidaan vuosittain ohjauksen ja valvonnan yhteydessä sekä tilinpäätöksessä erikseen määritellyjä laadullisia ja määrällisiä mittareita hyödyntämällä.

1.1.3 Palvelutasopäätöksen määräaika ja voimaantulo

Palvelutasopäätöksen määräajaksi päätetty kaksi vuotta, johtuen Hyvinvointialueiden taloudellisen tilanteen epävarmuudesta ja mahdollisesta toimintojen nopeasta muutostarpeesta. Tämä ei vastaa perustelumuiustion ajatusta, mutta mahdollistaa nopeamman muutoksen palvelutasossa tarvittaessa.

Lain perustelumuiustion (HE 241/2020 vp) mukaan on tarkoitus, että palvelutasopäätöksen voimassaoloaika noudattaa valtuustokausia siten, että palvelutasopäätös laadittaisiin aina uuden aluevaltuuston aloittaessa toimintansa. Aluevaalit käytiin huhtikuussa 2025, joten uusi aluevaltuusto aloittaa toimintansa 2025 vuoden aikana ja täten seuraava palvelutasopäätöskausi tulee alkamaan vuonna 2026.

Tämä palvelutasopäätös on voimassa 1.1.2026-31.12.2027.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen on tehtävä uusi palvelutasopäätös, jos uhkat, riskit tai 8 §:ssä tarkoitetut valtioneuvoston vahvistamat strategiset tavoitteet muuttuvat oleellisesti. Pelastustoimen järjestämisestä annetussa laissa ei ole säädetty palvelutasopäätöksen muuttamisesta osittain. Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 7 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan järjestämisestä vastaava hyvinvointialue päättää tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta. Järjestämisestä vastaava hyvinvointialue voisi tämän säännöksen perusteella pienempien riskien ja uhkien muutosten vuoksi tarvittaessa ohjata palvelutasoa ilman, että olisi tarpeen tehdä kokonaan uusi palvelutasopäätös.

1.1.4 Palvelutasopäätöksen sisällön perusteet

Aluehallintoviraston lausunto

Palvelutasopäätöksestä tulee käydä ilmi, miten siinä on huomioitu aluehallintoviraston lausunto. Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 6 §:n 3 momentin mukaan hyvinvointialueen on pyydettävä palvelutasopäätöksestä ennen sen hyväksymistä aluehallintoviraston lausunto. Aluehallintoviraston tehtävänä on arvioida, onko palvelutasopäätös laadittu niin, että siinä on otettu huomioon kansallisesti merkittävät uhkat ja riskit, selvitetty alueella esiintyvät uhat, arvioitu niistä aiheutuvat riskit, määritelty toiminnan tavoitteet ja käytettävät voimavarat sekä palvelut ja niiden taso ja vastaako päätöksen mukainen palvelutaso kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue on pyytänyt Lounais-Suomen aluehallintovirastolta arviointia pelastustoimen palvelutasopäätöksestä lausuntomenettelyllä toukokuussa 2025 ja saanut lausunnon 27.6.2025.

Palvelutasopäätösluonnoksen lisäksi aluehallintovirastolla on ollut lausuntoa tehdessään toimintaympäristö- ja riskianalyysin päivitys liite keväältä 2025. Aluehallintovirasto perehtyi toimitettuun aineistoon ja laati arvion pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 6 §:n ja sen nojalla sisäministeriön antaman pelastustoimen palvelutasopäätösasetuksen 10 §:n edellyttämällä tavalla.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue käynnisti uuden palvelutasopäätöksen valmistelun jo varsin pian edellisen palvelutasopäätöksen tultua voimaan vuoden 2024 alusta. Valmistelun on pitkälti tehnyt Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen henkilöstö. Aluehallintovirasto on käynyt valmistelun aikana vuoropuhelua hyvinvointialueen pelastustoimen kanssa. Se on ollut tietoinen valmistelun etenemisestä ja palvelutasopäätöksen keskeisistä linjauksista jo ennen varsinaista lausuntonettelyä.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan, palvelutasopäätös ja sen pohja-aineistona oleva toimintaympäristö- ja riskianalyysi ovat valmisteltu kokonaisuutena arvostellen varsin laadukkaasti. Toimintaympäristöstä on havaittu riskejä, joita olemassa olevat palvelut eivät kata joko täysimääräisesti tai edes hyväksyttävällä tasolla. Näihin kohteisiin on kiinnitetty huomiota ja esitetty kehitettäviä ja korvaavia toimenpiteitä. Valitettavasti ainakaan kaikkia esitettyjä ja kannatettavia toimenpiteitä ei pystytä toteuttamaan taloudellista syistä. Palveluiden mitoittamisen riskiperusteisesti tulisi olla pelastuslaitoksen kaiken toiminnan lähtökohtana.

Palvelutasopäätös noudattelee pääosin PTP-asetuksen mukaista sisältöä ja rakennetta, sekä muutoinkin asiaan liittyvää normistoa. Aluehallintovirasto muistuttaa edelleen, että laadukas riskien arviointi ja analysointi luo pohjan ja antaa mitoitusperusteet hyvinvointialueen pelastustoimen palveluiden mitoitukselle ja palvelutasopäätökselle ja on siten erittäin keskeinen osa koko prosessia.

Pelastustoimi on etenkin pelastustoiminnan palvelutasoa määritellessään onnistunut kehittämään tiedolla johtamisen prosessejaan niin, että palvelutasopäätös perustuu entistä vankemmin niin aiemmasta pelastustoiminnasta kerättyyn tietoon ja sen analyysiin kuin tulevasta toimintaympäristöstä käytettävissä olevan tiedon analyysiin. Aluehallintovirasto pitää kiitettävänä pelastustoimen asennetta ja tapaa, jolla se pyrkii kehittämään pelastustoiminnan palveluja yhteistoiminnassa muiden yhteistyöviranomaisten kanssa.

Palvelutasossa on poikkeamia ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikojen osalta, mutta niihin on esitetty palvelutasopäätöksessä korjaustoimenpiteet. Aluehallintovirasto painottaa, että nyt päätettävät lisäresurssit ovat välttämättömiä eikä niistä voida enää päättää toisin esimerkiksi taloudellisiin syihin vedoten. Avi muistuttaa, että korjaukset palvelutasoon olisi tullut tehdä jo kuluvan palvelutasokauden aikana.

Luonnoksessa on tuotu esille palveluissa olevat puutteet ja epäkohdat sekä esittänyt niille korjaus- ja kehittämistoimenpiteitä. Osa esille tuotavista puutteista ja epäkohdista on samoja, jotka on tuotu esille jo edellisessä palvelutasopäätöksessä ja jotka olisi tullut saattaa kuntoon jo voimassa olevan palvelutasopäätöksen voimassaoloaikana. Tämä tarkoittaa, että korjaus- ja kehittämistoimenpiteitä ei ole voitu toteuttaa suunnitellulla tavalla. Tilanne on pidemmällä aikavälillä

kestämätön ja aiheuttaa osassa palveluita jatkuvia ja pitkäkestoisia puutteita, joihin myös aluehallintoviraston on kohdistettava valvontatoimenpiteitä.

Aluehallintoviraston arviointi sisältää lisäksi erillisen sisällön arvioinnin, joka on toteutettu palvelutasopäätöksen rakenteen mukaisesti ja aluehallintovirasto on arvioinut palvelutasopäätöksen sisältöä käyttämällä aluehallintovirastojen yhteisesti laatimaa arviointilomaketta. Aluehallintoviraston arviointi on otettu huomioon palvelutasopäätöksen jatkovalmistelussa.

Ministeriöiden suositukset

Palvelutasopäätöksestä tulee käydä ilmi, miten siinä on huomioitu ministeriöiden suositukset. Sisäministeriö neuvottelee erikseen kunkin hyvinvointialueen kanssa vuosittain hyvinvointialueen järjestämisvastuuseen kuuluvien pelastustoimen tehtävien toteuttamisesta. Valtiovarainministeriö osallistuu neuvotteluihin. Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 10 §:n 2 momentin mukaan sisäministeriö ja valtiovarainministeriö voivat tarvittaessa antaa neuvottelujen perusteella hyvinvointialueelle järjestämistä koskevia toimenpidesuosituksia.

Hyvinvointialue on kuitenkin viime kädessä itse vastuussa järjestämisvastuunsa toteutumisesta ja päättää itsehallintonsa puitteissa mahdollisista toimenpidesuosituksien takia tehtävistä toimenpiteistä.

SM:n on antanut toimenpide suosituksia 2023 vuoden osalta, joihin kaikkiin on kohdistettu suunnittelua tai korjaavia toimenpiteitä jo kuluvan palvelutasopäätöskauden aikana.

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta laatiman vuosittaisen selvitys

Palvelutasopäätöksestä tulee käydä ilmi, miten siinä on huomioitu hyvinvointialueen vuosittainen selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta alueellaan. Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 13 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialueen on laadittava vuosittain selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta alueellaan. Selvityksessä on kuvattava ja arvioitava, miten pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet, sekä mahdolliset sisäministeriön antamat toimenpidesuosituksia on otettu huomioon hyvinvointialueella. Palvelutasopäätöstä tehtäessä tai muutettaessa otettaisiin huomioon hyvinvointialueen kulloinkin ajantasainen selvitys.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksen valmistelun kanssa samaan aikaan keväällä 2025 on laadittu Varsinais-Suomen hyvinvointialueen vuosittainen selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta alueellaan. Selvitys on tehty sisäministeriön tietopyynnön pohjalta ja siinä on kuvattu Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen palveluiden saatavuus, laatu, vaikuttavuus, kustannukset ja tuottavuus. Selvityksessä on kuvattu ja arvioitu, miten pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet, sekä mahdolliset sisäministeriön antamat toimenpidesuosituksia on otettu huomioon hyvinvointialueella. Lisäksi

selvitykseen on sisällytetty hyvinvointialueen alustava esitys 11 §:ssä tarkoitetuksi investointisuunnitelman pelastustoimea koskevaksi osaksi. Selvitys on toimitettu sisäministeriölle ja asianomaiselle aluehallintovirastolle.

Vuosittainen selvitys on otettu huomioon palvelutasopäätöksen valmistelussa suurelta osin. Selvityksen ja palvelutasopäätöksen sisällön sääntely on hyvin samankaltainen, joten selvitykseen käytetyn työn hyödyntäminen palvelutasopäätöksessä on ollut mielekästä.

2026–2027 palvelutasopäätöksen valmisteluun, on ollut käytettävissä 2023 vuoden yhteenveto, keväällä 2025. Tämän yhteenvedon käyttäminen ei hyödytä valmistelua juurikaan, kun puhutaan jo edellisen edellisestä palvelutasopäätösaikakaudesta.

Aluehallintoviraston vuosittainen asiantuntija-arvio

Palvelutasopäätöksestä tulee käydä ilmi, miten siinä on huomioitu aluehallintoviraston vuosittainen asiantuntija-arvio. Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 14 §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto valmistelee alueellaan pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyyden arvioimiseksi hyvinvointialueittain vuosittain asiantuntija-arvion. Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden sekä laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä, investointien tarvetta ja vaikutuksia. Palvelutasopäätöstä tehtäessä tai muutettaessa otettaisiin huomioon aluehallintoviraston kulloinenkin ajantasainen selvitys.

Vuoden 2024 aluehallintoviraston asiantuntija-arvio on saatu 30.06.2025. Aluehallintoviraston asiantuntija-arvio perustuu hyvinvointialueiden vuosittaiseen selvitykseen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta, Pronto järjestelmän tietoihin ja valvontatyössä ilmenneisiin tietoihin. Hyvinvointialueen talouden epävarmuuden johdosta on valmisteltu 2026–2027 palvelutasopäätös luonnos, jossa on otettu huomioon jo osa annetuista suosituksista.

Aluehallintoviraston antamat puutteiden ja epäkohtien korjaamista koskevat määräykset

Palvelutasopäätöksestä tulisi käydä ilmi, miten siinä on huomioitu aluehallintoviraston antamat puutteiden ja epäkohtien korjaamista koskevat määräykset. Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 18 §:n 1 momentin mukaan aluehallintoviraston tehtävänä on valvoa, että hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutaso on riittävä. Pykälän 2 momentin mukaan, jos palvelutasossa on arvion mukaan huomattavia puutteita tai epäkohtia eikä niitä korjata aluehallintoviraston asettamassa määräajassa, aluehallintovirasto voi määräajassa velvoittaa hyvinvointialueen oikaisemaan sen, mitä on tehty tai lyöty laimin. Pykälässä säädetty aluehallintoviraston toteutuneeseen palvelutasoon kohdistama laillisuusvalvonta ja siihen liittyvä ohjaus ovat riippumattomia palvelutasopäätöksen sisällöstä.

Aluehallintovirasto on antanut korjausmääräyksen 7.3.2025. liittyen Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutason huomattavien epäkohtien korjaamiseen Raisiossa ja Turussa. (LSAVI/16591/2024) Palveluverkon muutoksen osalta on tehty taustatyötä ja suunnitelmia. Lisäksi edellisen palvelutasopäätöskauden aikana aluehallintovirasto on antanut hallinnollista ohjausta ja toteuttanut arvioita sekä selvityksiä Varsinais-Suomen alueen pelastustoimesta ja pelastuslaitoksesta. Hallinnollinen ohjaus ja arviot sekä selvitykset on otettu huomioon palvelutasopäätöksen valmistelun yhteydessä.

1.2 Tarpeen, määrän ja laadun määrittäminen

1.2.1 Lakisääteiset pelastustoimen palvelut

Hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan hyvinvointialue vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä. Jotta palvelut voidaan toteuttaa palveluihin oikeutettujen tarvetta vastaavasti, on järjestämisvastuussa olevan selvitettävä mitä palveluja hyvinvointialueella tarvitaan ja miten paljon niitä käytetään. Näiden määrittelyjen perusteella voidaan suunnitella ja toteuttaa järjestämisvastuuseen kuuluvat palvelut. Keskeisten linjausten lisäksi pelastustoimen lakisääteiset palvelut ja tehtävät sekä niiden tarve, määrä ja laatu on jaoteltu tässä asiakirjassa palvelutasopäätösasetuksen mukaisesti eri palveluittain luvussa 4.

Palvelujen laatu tarkoittaa palvelun kykyä vastata asiakkaiden palvelutarpeisiin vaikuttavasti, säännösten mukaisesti ja kustannustehokkaasti. Palveluiden määrää ja erityisesti laatuun liittyä olennaisesti tuotettujen palveluiden ohjaus ja valvonta. Tuottamiseen liittyvästä ohjauksesta ja valvonnasta on kerrottu tarkemmin tämän asiakirjan luvussa 1.4.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen palvelut ja tehtävät koostuvat pelastustoimen lakisääteisistä palveluista ja muista palveluista. Taulukossa 1 on lueteltu ne pelastustoimen lakisääteiset tehtävät, joiden palvelutasosta tulee asetuksen mukaisesti päättää. On huomioitavaa, että pelastuslainsäädännön lisäksi pelastustoimen lakisääteisistä tehtävistä säännellään myös muussa lainsäädännössä, esimerkiksi kemikaalilainsäädännön nojalla tehtävä valvontatoiminta ja valmiuslainsäädännössä säännelty pelastustoimen varautuminen väestönsuojeluun.

Keskeinen linjaus on, että palveluiden määrä vastaa palveluiden tarvetta. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen palveluiden määrittämisessä on pyritty siihen, että ne vastaavat alueella tunnistettuja uhkia ja riskejä ja perustuvat toimintaympäristö- ja riskianalyysiin. Näiden määrittelyjen perusteella voidaan suunnitella ja toteuttaa järjestämisvastuuseen kuuluvat palvelut kaikissa turvallisuustilanteissa. Kaikkien palvelujen osalta mitoittaminen ei ole riskien tai uhkien mukaan mahdollista, mutta niiltä osin palveluiden mitoittaminen on toteutettu aiemmin toteutuneen tarpeen pohjalta. Palvelutarpeen määrittelyssä on otettu huomioon myös suomen ja ruotsinkielisten asukkaiden mahdollisuudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan siten kuin kielilaisissa ja muualla laissa säädetään.

Palvelu tai tehtävä	Tarkennus
<p>Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä • Palontutkinta • Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä • Onnettomuuskehityksen seuranta • Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonta • Valvontatehtävät • Valmiuden tarkastaminen
<p>Pelastustoiminta ja siihen varautuminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Väestön varoittaminen vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittava hälytysjärjestelmä • Pelastustoiminta • Pelastustoiminnan johtaminen • Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen varmistaminen • Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille • Osallistuminen pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon
<p>Pelastustoiminnan suunnitelmat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hälytysohje • Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnittelu • Yhteistyön suunnittelu pelastustoiminnassa • Hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat • Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma
<p>Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palveluiden tuottamisessa • Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistäminen • Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan terveystarkastukset • Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

<i>Pelastustoimen viranomaisten vastuulla oleva väestönsuojeluun varautuminen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Väestönsuojeluun varautumisen edellyttämästä suunnittelu • Väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittaminen • Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaatio • Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen • Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarve • Poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistaminen • Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö
--	---

Taulukko 1. Palvelutasopäätösasetuksen mukainen jaottelu pelastustoimen lakisäätteisistä palveluista.

1.2.2 Muut palvelut

Lakisäateinen palveluntuotanto tarvitsee toimiakseen normaali- ja poikkeusoloissa tietyt pelastustoimen taustapalvelut, jotta lakisäätteiset minimivaatimukset ja huoltovarmuus kyetään täyttämään kaikissa olosuhteissa.

Muista palveluista on osittain säädelty myös pelastuslain 27 §:ssä, jonka mukaan pelastuslaitos voi pelastuslainsäädännön ja muussa laissa säädetyn lisäksi tuottaa ensihoitopalveluun kuuluvia palveluita siten kuin hyvinvointialue siitä päättää. Lisäksi pelastuslain 27 §:n mukaan pelastuslaitos huolehtii muistakin muussa laissa hyvinvointialueen pelastustoimelle ja pelastusviranomaiselle säädettyistä tehtävistä. Taulukossa 2 on eritelty ne palvelut, joita pelastuslaitos tuottaa, mutta jotka eivät ole pelastuslainsäädännön mukaan pelastustoimen lakisäätteisiä tehtäviä.

<i>Palvelu tai tehtävä</i>	<i>Tarkennus</i>
<i>Muut kuin lakisäätteiset pelastustoimen palvelut, joita pelastuslaitos tuottaa</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ensihoitopalvelu</i> • <i>Ensivastepalvelu</i>

Taulukko 2. Muut kuin lakisäätteiset pelastustoimen palvelut, joita pelastuslaitos tuottaa.

Ensihoito- ja ensivastepalvelu

Pelastuslain 27 §:n mukaan pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluun kuuluvia palveluita siten kuin hyvinvointialue siitä päättää. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ensihoidon palvelutasopäätöksessä vuodelle 2025 on päätetty, että hyvinvointialue tuottaa alueensa ensihoitopalvelun monituottajamallilla. Hyvinvointialue tuottaa ensihoitopalvelua, Pelastus- ja ensihoitopalveluiden tulosalueella, lisäksi ensihoitopalvelua tuotetaan ostopalveluna.

Ensihoitopalveluun kuuluvat terveydenhuoltolain (1326/2010) 40 §:n ja ensihoitopalvelusta annetun asetuksen (585/2017) 2 §:n mukaiset tehtävät. Ensihoitopalveluun sisältyvät ensivaste, ensihoito perus- ja hoitotasolla, ensihoidon kenttäjohtaminen sekä lääkäriyksikkötoiminta.

Vuonna 2025 pelastuslaitoksen tuottamat ensihoitopalvelut sisältävät ensivastetoiminnan.

1.3 Tuottamistavan valinta

Hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan hyvinvointialue vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden tuottamistavan valinnasta. Kuten aiemmassa luvussa mainittiin, Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen palvelut voidaan jakaa pelastustoimen lakisääteisiin palveluihin ja muihin kuin lakisääteisiin pelastustoimen palveluihin, joita pelastuslaitos tuottaa. Pelastustoimen palvelutasopäätöksistä annetun asetuksen (1225/2022) mukaan tuotantotavasta päättäminen käsittää myös sen, tuotetaanko palvelu itse tai hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa, vai hankitaanko se sopimuksen perusteella muualta.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen omana tuotantona tuottamat lakisääteiset pelastustoimen palvelut tuotetaan toistaiseksi kokonaisuudessaan Varsinais-Suomen hyvinvointialueella pelastuslaitoksen tuottamana. Tulevaisuudessa on mahdollista, että lakisääteisiä pelastustoimen palveluita tuotetaan hyvinvointialueen sisällä myös jonkun toisen tulosalueen tuottamana. Muiden, kuin lakisääteisten pelastustoimen palvelujen osalta pelastuslaitoksen tarvitsemia palveluja tuotetaan ns. partnerimallilla toisen tulosalueen toimesta.

Hyvinvointialueen oman tuotannon lisäksi tietyistä palveluista on sovittu hyvinvointialueesta annetun lain 52 §:n mukaisesti, eli hyvinvointialueet hoitavat sopimuksen nojalla tehtäviään yhdessä.

Hyvinvointialueiden julkisoikeudellisen yhteistoiminnan muotoja ovat yhteinen toimielin, yhteinen virka, sopimus viranomaistehtävän hoitamisesta ja hyvinvointiyhtymä. Tällä hetkellä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen palvelujen ja tehtävien osalta kaikki yhteistoiminta perustuu sopimukseen viranomaistehtävän hoitamisesta.

Laissa pelastustoimen järjestämisestä on säännelty tehtävien kokoamisesta suurempiin kokonaisuuksiin. Lain mukaan palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella, pelastustoimeen kuuluvia hyvinvointialueen tehtäviä voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin.

Lain mukaan yhden tai useamman hyvinvointialueen järjestettäväksi voidaan koota esimerkiksi tilanne- ja johtokeskusjärjestelyt, kemiallisten ja säteilytilanteiden edellytyksenä oleva erityisvalmius, merellinen pelastustoiminta, öljyvahinkojen torjunta tietyillä vesialueilla, kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen liittyvä erityisvalmius ja pelastustoimen poikkeusoloihin varautumiseen liittyvä valmius ja koordinaatio.

Länsi-Suomen yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskus, eli Länsi JOKE on aloittanut toimintansa 4.4.2025, jossa järjestämisvastuu on Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastuslaitoksella.

Hyvinvointialueiden tuottaman palvelun lisäksi hyvinvointialue voi hankkia pelastuslain 27 §:n 4 momentin mukaan pelastustoimeen kuuluvat palvelut sopimukseen perustuen sopimuspalokunnalta tai muulta pelastusalalla toimivalta yhteisöltä. Tämä ei kuitenkaan ole mahdollista tehtävissä, joihin sisältyy merkittävää julkisen vallan käyttöä, kuten viranomaistoimivaltuuksien käyttöä taikka tarkastus- tai valvontatoimintaa. Pelastuslain 51 §:n on erikseen tarkennettu, että pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä sekä pelastustoiminnassa voidaan käyttää apuna vapaaehtoisia organisaatioita ja henkilöitä. Taulukossa 3 on esitelty eri tuottamistavan muodot ja jaoteltu pelastustoimen palvelut sen mukaisesti:

Tuottamistapa	Palvelu
Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen tuottamat pelastustoimen palvelut Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle	Kaikki lakisääteiset pelastustoimen palvelut
Varsinais-Suomen hyvinvointialueen sisällä toisen tulosalueen tuottamat pelastustoimen palvelut	
Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa tuotetut pelastustoimen palvelut	VS HVA tuottaa: Pelastustoiminta (KH HVA, SA HVA, PI HVA ja LU HVA) Erikoiskoulutettu meritoimintaryhmä (MIRG) (Helsinki ja Rajavartiolaitos) Pelastustoiminnan johtaminen (LU HVA) Palontutkinta (SA HVA) VS HVA hankkii: Pelastustoiminta (KH HVA, SA HVA, PI HVA, LU HVA sekä V ja K HVA) Pelastustoiminnan johtaminen (LU HVA) Palontutkinta (SA HVA)

Sopimusperusteisesti tuotetut pelastustoimen palvelut	Pelastustoiminta (sopimuspalokunnat ja Rajavartiolaitos) Turvallisuusviestintä (sopimuspalokunnat ja Länsi-Suomen Pelastusalan liitto) Koulutus (Länsi-Suomen Pelastusalan liitto ja Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbund)
Muut kuin lakisääteiset pelastustoimen palvelut, joita Varsinais-Suomen pelastuslaitos tuottaa	Ensihoitopalvelut Ensivastepalvelut

Taulukko 3. Pelastustoimen palvelut jaoteltuna tuottamistavan mukaisesti.

1.4 Tuottamisen ohjaus ja valvonta

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 7 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan hyvinvointialue vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta. Valvonnan tulee kattaa hyvinvointialueen omana toimintanaan tuottamien palveluiden sekä muiden hyvinvointialueiden tuottamien palveluiden lisäksi sopimusjärjestelyihin perustuvien palveluiden valvonta. Laissa pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) on tarkemmin säännelty pelastustoimen tehtävien ja palvelujen valvonnasta.

Lähtökohtaisesti hyvinvointialueen on aktiivisesti seurattava palvelujen laatua ja määrää sekä toteutuvatko ne vaatimusten ja tarpeen mukaisesti. Valvonnan tulisi kattaa kaikki palvelut tuottamistavasta riippumatta, eli hyvinvointialueen itsensä tuottamien, yhteistoiminnassa tuotettavien sekä sopimusjärjestelyihin perustuvien palvelujen asianmukaisuuden valvonnan.

Strategisella tasolla palveluiden tuottamisen ohjaus ja valvonta Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimessa toteutetaan osana niiden järjestämistä, eli ohjaus ja valvonta tapahtuvat hyvinvointialueen järjestämisen palvelujen tulosalueen sekä Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen toimesta. Järjestämisen palvelujen tulosalue seuraa palvelutasoa hyvinvointialueen ohjeistuksen mukaisesti ja palvelutasopäätöksen toteutumisen seurantaan varten laaditaan erilliset mittarit. Järjestämisen palveluiden tulosalueelta raportointi siirtyy tarvittaessa myös toimielimien käsiteltäväksi. Järjestämisen palveluiden tulosalueelta hyvinvointialueen pelastustoimen ohjauksesta ja valvonnasta vastaa järjestämispäällikkö (pelastustoimi).

Pelastustoimen palvelujen saatavuus, laatu ja vaikuttavuus varmistetaan hyvinvointialueen pelastustoimen omavalvonnalla ja omavalvontaa varten on järjestämistä vastuuseensa kuuluvista pelastustoimen tehtävistä ja palveluista laadittu omavalvontaohjelma. Omavalvonnalla raportoidaan hyvinvointialueen johtoryhmälle ja pelastuslaitoksen laajennetulla johtoryhmälle säännöllisin väliajoin.

Oma- ja valvontaohjelmassa on todettu, miten pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja toteutumista, laatua sekä vaikuttavuutta seurataan ja miten havaitut puutteellisuudet korjataan. Oma- ja valvontaohjelma sisältää kuvauksen palveluiden seurannasta sekä tapahtuvien poikkeamien havaitsemisesta ja käsittelystä sekä niihin reagoinnista ja tarvittavasta viestinnästä. Ohjelmassa on lisäksi tarkemmin määritelty, että miten ohjaus- ja valvontavelvoitteiden noudattaminen kokonaisuutena järjestetään ja toteutetaan. Oma- ja valvontaohjelma laaditaan siten, että sen avulla seurattavat tiedot ovat tarvittavilta osin vertailukelpoisia muiden hyvinvointialueiden pelastustoitien vastaavien tietojen kanssa.

Sisäministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä oma- ja valvontaohjelman yleisestä sisällöstä ja laatimisesta. Oma- ja valvonnan asetusta pelastustoimen osalta ei ole vielä julkaistu Sisäministeriön toimesta tätä palvelutasopäätöstä kirjoitettaessa. Pelastustoimen ohjausta ja valvontaa Varsinais-Suomen hyvinvointialueella tullaan kehittämään palvelutasopäätöskauden aikana.

1.5 Jatkuvan riskien hallinnan menetelmät

Pelastuslain mukaan pelastuslaitoksen tulee seurata onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä ja niistä tehtävien johtopäätösten perusteella ryhtyä osaltaan toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niihin varautumiseksi sekä tarvittaessa tehdä esityksiä muille viranomaisille ja tahoille. Onnettomuuskehityksen seuranta tehdään eri palvelualueilla, eri tavoilla ja eri tavoitteilla. Pelastustoiminnasta vastaava palvelualue seuraa onnettomuusmääriä vuositasolla ja palontutkinta seuraa tietyn tyyppin ja rajatun alueen onnettomuuksia tutkintalinjojen mukaisesti. Onnettomuuskehityksen seurannan kehittämisen osalta on tehty alustavaa selvitys- ja kehitystyötä 2025 kevään aikana.

Toimintaympäristö- ja riskianalyysin tulisi sisältää sellaiset toimintaympäristön arvioinnin ja pelastustoimen onnettomuuskehityksen seurannan perusteella tunnistetut keskeiset uhat ja riskit sekä niiden muutokset, joihin pelastustoimen tulee varautua. Toimintaympäristö- ja riskianalyysityötä on pelastuslaitoksella tehty oman työn ohessa ja analyysi päivitetty palvelutasopäätösvalmistelun yhteydessä, projektin omaisesti. Lisäksi analyysityössä on tarkasteltu pääosin mennyttä ajanjaksoa lähinnä pelastustoiminnan tehtävien ja niiden suoritustason perusteella. Kevään 2025 aikana on valmisteltu päivitetty liite Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen toimintaympäristö- ja riskianalyysiin palvelutasopäätösvalmistelun tueksi.

Tulevalla palvelutasopäätöskaudella jatkuvat riskien hallinnan menetelmät koostuvat Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimessa riski- ja toimintaympäristöanalyysin sekä onnettomuuskehityksen seurannan ympärille rakennetusta kokonaisuudesta. Tulevaisuudessa toimintaympäristö- ja riskianalyysi tunnistaa ja analysoi uhat ja riskit sekä siinä annetaan toimenpideehdotuksia riskienhallinnan keinoista. Lisäksi toimintaympäristö- ja riskianalyysissä seurataan palveluiden vaikuttavuutta ja kehitetään toimintaa seurannan perusteella. Onnettomuuskehityksen seurannan ja toimintaympäristö- ja riskianalyysityön tulisi olla jatkossa jatkuvia prosesseja, joiden tuloksia hyödynnetään myös koko hyvinvointialueen tasolla.

1.6 Tuottamisen järjestelyt häiriötilanteissa

Kokonaisturvallisuuden sanaston mukaan häiriötilanteella tarkoitetaan uhkaa tai tapahtumaa, joka vaarantaa yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja tai strategisia tehtäviä ja jonka hallinta edellyttää viranomaisten ja muiden toimijoiden tavanomaista laajempaa tai tiiviimpää yhteistoimintaa ja viestintää. Häiriötilanteita voivat olla esimerkiksi vakavat luonnononnettomuudet, kuten myrskytuhot ja vedenpinnan äkillinen nousu. Myös ihmisen toiminnasta saattaa aiheutua häiriötilanteita, kuten mellakka ja terrorismi. Häiriötilanteita voi esiintyä sekä normaalioloissa että poikkeusoloissa. Häiriötilanne voi koskea koko valtakuntaa tai olla alueellinen tai paikallinen. Häiriötilanne voi myös liittyä ainoastaan johonkin toimintoon.

Pelastus- ja valmiuslainsäädännössä säädetyn varautumisvelvollisuuden pohjalta Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen valmiussuunnitelmalla turvataan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen päivittäisissä toiminnoissa ja häiriötilanteissa. Suunnitelmin ja etukäteisvalmisteluin varmistetaan sekä ohjataan niitä toimia, joilla voidaan turvata palveluiden päivittäinen jatkuvuus kaikissa mahdollisissa tilanteissa. Pelastuslaitos tuottaa pelastustoimen lakisäätteisiä palveluita palvelutasopäätöksen mukaisesti häiriötilanteissa ja organisaatio on normaalioloissa varautunut häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.

Onnettomuuksien ehkäisyn palveluita on varauduttu tuottamaan myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Häiriötilanteesta riippuen, joko tuotetaan palveluita kuten normaalioloissa tai ehkäisytyötä kohdennetaan ja suoritetaan resurssien mukaisesti sekä tuetaan häiriötilanteen hoitamista. Poikkeusoloissa pyritään säilyttämään onnettomuuksien ehkäisytoiminta samankaltaisena kuin normaalitilanteessakin. Covid-19 pandemian aikana saatuja oppeja hyödynnetään tuottamisen järjestelyiden suunnittelussa.

Pelastuslaitos on kehittänyt asemaverkostonsa häiriötilanteiden sietokykyä ja tätä toimintaa jatketaan. Lisäksi pelastuslaitoksella on varastoituna osaan tehtävistä varakalustoa ja -varusteita sekä kulutusmateriaalia. Palvelutasopäätöskauden aikana häiriötilanteisiin varautumista kehitetään lisää esimerkiksi materiaalisen varautumisen osalta. Materiaaliseen varautumisen kehittämisen tarkoituksena on lisätä varuste- ja kulutusmateriaaleja, sekä ajoneuvokalustoa, joka edesauttaa pitkäkestoisiiin häiriötilanteisiin tai poikkeusoloihin varautumista ja toiminnan laajenemista vastaamaan muuttuviin tilanteisiin. Kuntien tukemista häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisessa tuetaan ja avustetaan. Häiriötilanteen mukaan, yhteistyö kuntien, kolmannen sektorin sekä muiden viranomaisten kanssa korostuu.

Pelastuslaitoksen henkilöstön sijoituksiin on olemassa suunnitelma häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin, joka koskettaa myös pelastustoiminnan johtamisresursseja. Lähtökohtaisesti toimitaan nykyisellä päivittäisorganisaatiolla, jota tarvittaessa laajennetaan ja eri johtamistasot voivat toimia ylemmällä johtamistasolla. Häiriötilanteissa pelastuslaitoksen toimintaa pystytään priorisoimaan ja kasvattamaan pelastustoiminnan osalta, jolloin tuottamisen järjestelyt häiriötilanteissa ovat palvelutasopäätöksen mukaista. Olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava kiireellisyyss- ja tärkeysjärjestykseen ja häiriötilanteissa korostetaan pelastuslaitoksen voimavarojen suuntaamista turvallisuuden kannalta merkittäviin tehtäviin.

Hyvinvointialueen hallintosäännön 54 §:n mukaan hyvinvointialuejohtaja ja terveydenhuollon vastaava lääkäri sekä pelastuslaitoksen ylin viranhaltija voivat käyttää normaaliolojen häiriötilanteessa ja poikkeusoloissa päätösvaltaa hyvinvointialueen palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi välttämättömän syyn vuoksi.

Aluehallitus voi vahvistaa hallintosäännön 55§:n mukaan hyvinvointialuejohtajan, vastaavan lääkärin, pelastuslaitoksen ylimmän viranhaltijan sekä tulosaluejohtajan normaalista toimivallasta poikkeavan päätösvalan määräajaksi yli yhden kuukauden kestävässä normaaliolojen häiriötilanteessa sekä poikkeusoloissa.

Hallintosäännön 56 §:n mukaan aluehallitukselle tulee raportoida tähän lukuun perustuvalla toimivallalla tehdyistä päätöksistä. Lisäksi suunnittelussa ja tuottamisen järjestelyissä tulee ottaa huomioon Varsinais-Suomen hyvinvointialueen turvallisuusfoorumi.

1.7 Tuottamisen järjestelyt poikkeusoloissa

Pelastuslain (379/2011) 2 §:n 5 momentin mukaan pelastuslain mukainen toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että se on mahdollista myös valmiuslain (1552/2011) mukaisissa poikkeusoloissa. Lisäksi pelastustoimen järjestämisestä annetun lain mukaan (613/2021) 3 §:n mukaan pelastustoimen palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta poikkeusoloissa. Pykälän 2 momentin mukaan pelastustoimen palvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

Valmiuslain (1552/2011) 12 §:n mukaan valtioneuvoston, valtion hallintoviranomaisten, valtion itsenäisten julkisoikeudellisten laitosten, muiden valtion viranomaisten ja valtion liikelaitosten sekä kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa. Lain esitöiden (HE 3/2008 vp) mukaan ”poikkeusoloissa lähtökohtana on toimiminen viranomaisten normaaliorganisaatiolla. Poikkeusoloissa viranomaisten tehtävät saattavat kuitenkin muuttua tai lisääntyä. Tehtäviä saatetaan myös joutua suorittamaan nopeammin. Tällaisista muutoksista selviytyminen edellyttää, että poikkeusoloihin on varauduttu jo normaalioloissa.”

Edellä mainittujen säännösten mukaisesti palvelutasopäätöksen mukainen pelastustoimen palvelutaso on ylläpidettävä myös poikkeusoloissa. Pelastuslain pelastustoiminnan sisältöä koskevassa säännöksessä todetaan, että olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava kiireellisyys- ja tärkeysjärjestykseen, eli tehtäviä voi väliaikaisesti priorisoida keskenään. Tehtävien asettaminen tärkeysjärjestykseen ei tarkoita sitä, että yksittäinen tehtäväryhmä voitaisiin jättää hoitamatta tai pelastustoiminnan palvelutasoa laskea palvelutasopäätöksen vastaisesti. Pelastuslaitoksen tulee poikkeusoloissakin huolehtia tehtäviensä mahdollisimman hyvästä hoitamisesta.

Poikkeusolojen toiminnan pohjana on valmiussuunnittelu ja etukäteisvalmisteluin turvatut toiminnot, joilla varmistetaan pelastus- ja väestönsuojelutoiminnan jatkuvuus kaikissa olosuhteissa. Pelastustoimen päivittäinen toiminta on varmistettu poikkeusoloissa valmius-, väestönsuojelu- ja evakuointisuunnitelmin sekä johto-, viestintä- ja hälytysjärjestelmin.

Poikkeusoloissa organisaation johtamistoiminnot pystytään järjestämään sille tarkoitetuissa väistötiloissa. Organisaation toiminta perustuu normaaliajan organisaatiolle, jonka toimintaa pystytään priorisoimaan ja laajentamaan poikkeusolotilanteen mukaisesti. Toiminnan laajenemisessa alueen kattavan asemaverkoston ja miehityspriorisoinnin lisäämiseen on luotu erilliset suunnitelmat, joilla pystytään varmistamaan pelastustoiminta poikkeusoloissa sekä turvaamaan lakisääteiset ja palvelutason mukaiset tehtävät ja toiminnot maakunnan alueella. Poikkeusoloissa onnettomuuksien ehkäisytyö säilytetään samankaltaisena kuin normaalitilanteessakin, mutta tilanteesta ja sen vakavuudesta riippuen ehkäisytyötä kohdennetaan ja suoritetaan resurssit ja tarpeet huomioiden.

Pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat turvattu poikkeusoloissa henkilövarauksin, jolloin henkilö varataan työnantajan palvelukseen yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi. Henkilövarauslista päivitetään organisaation toimesta säännöllisin väliajoin. Omaa varautumista soa kehitetään oman toimintakyvyn, johtamistoimintojen, sekä huoltovarmuuden turvaamiseksi poikkeusoloissa.

2 PÄÄTTYVÄN PALVELUTASOKAUDEN ARVIOINTI

Päättävän palvelutasokauden arviointi sisältää lyhyen arvioinnin ja johtopäätökset päätettyjen konkreettisten tavoitteiden ja strategisten tavoitteiden saavuttamisesta sekä kehittämissuunnitelman toteutumisesta aiemman palvelutasopäätöskauden osalta. Päättävän palvelutasokauden arviointia tehtäessä on otettu huomioon pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 13 §:ssä tarkoitettu hyvinvointialueen vuosittainen selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta alueellaan. Kyseinen selvitys on otettu tässä asiakirjassa huomioon myös palveluittain, palvelutason nykytilan kuvauksessa luvussa neljä.

Päättävän palvelutasopäätöskauden aikana pelastuspalvelut on ollut ensimmäiset 3 vuotta hyvinvointialueiden pelastustoimi. Haasteita on tietysti ollut, mutta eteenpäin on päästy monissa asioissa. Kuluneen kauden aikana myös pelastuspalveluiden organisaatio on muuttunut jo muutama kerran ja mahdollisesti muutos tulee jatkumaan. 2025 vuoden muutoksena esimerkiksi ensihoitopalvelut ovat siirtyneet kokonaisuudessaan pelastuspalvelujen tulosalueelle ja näin nimi myös muuttunut pelastus- ja ensihoitopalveluiden tulosalueeksi.

Suomen turvallisuustilanne ja -ympäristö muuttui merkittävästi helmikuussa 2022 Venäjän hyökkäystä Ukrainaan. Uusi turvallisuustilanne näkyy myös pelastuslaitoksen arjessa ja muuttunut tilanne on otettu huomioon seuraavaa palvelutasoa mitoittaessa.

2.1 Onnettomuuksien ehkäisy

Onnettomuuksien ehkäisyllä tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla pyritään pienentämään onnettomuuden todennäköisyyttä ja ennalta varautumalla vähentämään onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja. Pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisytyön tavoitteena ovat ihmisten ohjaus, neuvonta, koulutus ja valvontatyö.

Onnettomuuskehityksen seurannan laajempaa hyödyntämistä on suunniteltu yhteistyössä organisaation sisällä. Järjestelmällisellä onnettomuuskehityksen seurannalla pyritään luomaan malli, jossa valvontatyötä voidaan ohjata havaittujen riskikohteiden, laitteiden tai toimintojen pariin entistä nopeammin ja joustavammin.

Pelastuslaitos valvoo, palotarkastuksia tehden, maakunnan rakennuksia palvelutasopäätöksen liitteenä olevan valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvontatyössä pyritään vaikuttamaan kohteen turvallisuuskulttuuriin, parantamaan turvallisuustasoa havaittujen riskien vähentämisellä ja varmistamaan pelastuslaitoksen toimintaedellytyksiä kohteissa. Päättävän palvelutasopäätöskauden aikana valvontaa on tehty aikaisempaa enemmän, mutta edelleenkin resurssit eivät riitä valvontasuunnitelman mukaisten kohdemäärien tarkastamiseen. Resurssivajeen ja hyvinvointialueen kustannussäästöjen vuoksi, palvelutasopäätöskaudelle myönnettyjen uusien palotarkastajan virkojen täyttämistä jouduttiin luopumaan.

Turvallisuusviestinnän suunnittelussa huomioitiin valtakunnallisen turvallisuusviestintäryhmän elinkaarimalli ja sen kohderyhmät. Lasten ja nuorten turvallisuusviestinnässä jatkettiin tiivistä yhteistyötä koulujen kanssa. Kampanjat, oppitunnit ja tapahtumat veivät turvallisuustaidot kouluihin, perheille ja yhteisöihin eri puolilla Varsinais-Suomea. Pelastuslaitos järjesti muun muassa lapsille ja nuorille suunnattuja oppitunteja ja liikenneturvallisuustapahtumia, paloasemapäiviä perheen pienimmille sekä Päivä Paloasemalla -tapahtumia. Pelastuslaitoksen järjestämille toisen luokan oppilaiden turvallisuusoppitunneille osallistui vuosittain noin 3 000 oppilasta. Nuorten turvallisuustiedot ja -taidot olivat monessa tapahtumassa keskiössä. Varsinais-Suomessa pilotoitiin myös ensimmäistä kertaa nuorten liikenneturvallisuuden parantamiseen tärkeä Punainen liitu -esitys toisen asteen opiskelijoille. Pelastuslaitos otti käyttöön Tuvi -kontin, liikuteltavan koulutus- ja esittelytilan, sekä sen toimintaa tukevan turvallisuusviestinnän perävauunun. Kontti tarjoaa moderneja, osallistavia koulutusmahdollisuuksia, kuten alkusammutustaitojen harjoittelua VR-lasien ja digitaalisten välineiden avulla, sekä esittelee paloteknisiä laitteita ja poistumisopasteita.

Pääsääntöisesti turvallisuusviestinnän tavoitteet toteutuivat hyvin palvelutasopäätöksen ja suunnitelmien mukaisesti. Tavoitteiden mukaiset kävijämäärät tapahtumissa saavutettiin ja turvallisuusviestintää teki koko henkilöstö yhdessä järjestöjen edustajien ja sopimuspalokuntien kanssa.

Onnettomuuksien ehkäisyn ja turvallisuuden edistämiseen tehtävässä työssä pyritään saamaan mahdollisimman hyvin hyödynnettyä pelastuslaitoksen ja yhteistyötahojen esimerkiksi sopimuspalokuntien ja yhdistysten osaamista ja resurssia. Olemassa olevan resurssin hyödyntäminen parhaalla mahdollisella tavalla onnettomuuksien ehkäisytyössä parantaa yleistä turvallisuutta niin valvontatoimintojen kuin turvallisuusviestinnän ja -koulutuksen osalta. Pelastuslaitoksen yhtenä tavoitteena on ollut saada yhteistyötahojen aktivoitua ottamaan paloturvallisuusasiat huomioon arjen työssä ja edistämään omaa ja muiden turvallisuusajattelua. Hyvänä esimerkkinä toiminnasta on sosiaali- ja terveydenhuollon kotona-asumisen turvallisuutta arvioiva RAI-mittaristo, johon pelastuslaitos on vuosia kestäneellä yhteistyöllä pyrkinyt tuomaan mukaan paloturvallisuutta arvioivia kohtia. Vastaavanlaisia toimintamalleja ja -tapoja suunnitellaan edelleen.

Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti toiminta-alueensa palo- ja henkilöturvallisuuden osalta mm. maankäytön, rakentamisen, ympäristön ja kemikaaliturvallisuuden kehittämiseen sekä suunnitteluun. Pelastuslaitos on tehnyt aktiivisesti työtä varsinkin rakentamiseen liittyvän ohjauksen ja neuvonnan osalta. Pelastuslaitos tukee kaupunkien ja kuntien rakennusvalvontoja rakentamiseen liittyvissä paloturvallisuusasioissa. Neuvontaa ja ohjausta annetaan tarvittaessa myös maankäytönsuunnitteluun ja ympäristölupiin liittyen. Palvelutasopäätöskauden tavoitteena on ollut saada pelastuslaitoksen sisällä laajempi asiantuntijaverkosto tekemään ja tukemaan lausuntotyötä. Tällaisen toimintamallin jalkauttaminen jatkuu vielä tulevina vuosina.

Palontutkinnan palvelutaso on säilynyt riittävällä tasolla, joskin haasteita on ollut valmiuden ylläpidon ja tutkinnan aloittamisen osalta. Koulutuksia on järjestetty niin sisäisesti kuin ulkoisesti ja erityisesti ulkoisista koulutuksista mainittakoon Poliisiammattikorkeakoulun tuhotyörikosten tutkintakurssin käytännön osuuden toteuttaminen Turussa.

Valmiuden kehittämistä on jatkettu, mutta kustannustehokasta ratkaisua ei ole toistaiseksi löydetty. Johtamisprosessin suunnittelu on käynnistetty erityisesti tiedon hallinnan ja hyödynnettävyyden osalta. Dokumentoinnin kehittämisestä on käynnistetty ulkoisen rahoituksen hankesuunnitelma, jonka rahoituksen myöntäminen ratkeaa syksyllä 2025.

Palontutkintatietoa hyödynnetään onnettomuuskehityksen seurannassa. Lisäksi palontutkintatiedolla on merkittävä rooli hallitusohjelman mukaisessa tavoitteessa tulipalojen puolittamisessa 2030 mennessä.

Organisaation yhteistyötä palontutkintatiedon hyödyntämisessä on lisätty, kehittämistarpeita on havaittu tuleville vuosille.

2.2 Pelastustoiminta

Päätyvässä palvelutasopäätöksessä pelastustoiminnan asiakokonaisuudet käsiteltiin osana pelastuspalveluiden kokonaisuutta. Päätyvällä palvelutasopäätöskaudella päästiin pelastustoiminnan osalta pääasiassa päätettyihin tavoitteisiin. Pelastustoiminnan toimintavalmiuden osalta päätettynä tavoitteena oli:

Pelastuslaitos toteuttaa pelastustoiminnan toimintavalmiuden siten, että toimintavalmiusajat toteutuvat hyvinvointialueen eri osissa riskiruutukohtaisesti vähintään 50 %:n toteutumalla.

Yksityiskohtaisemmassa tarkastelussa on havaittu, että osassa maakunnan alueella tapahtuvissa pelastustehtävissä ei ole saavutettu ao. alueella määritetyn vaatimuksen mukaista minimitasoa. Erityisesti aluehallintoviraston antama korjausmääräys (LSAVI/16591/2024) pakottaa hyvinvointialueen pelastustoimen korjaamaan huomattavat epäkohdat palvelutasossa Turun ja Raision alueilla. Yhteensä korjausmääräyksen alaisia I-riskiruutuja on seitsemän (7) kappaletta, joissa ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajat eivät täyty asetetussa aikatavoitteessa. Muutoin tarkasteltaessa palvelutason kehittymistä, on riskiruutujen kehittämisessä tapahtunut selvä muutos. Vuonna 2024 riskiruutuja, joissa 1. yksikön toimintavalmiusajat eivät täytyneet oli I riskiluokassa 12 kappaletta, kun vuonna 2023 näitä oli 9 kappaletta. Vastaavasti II riskiluokassa vuonna 2024 ruutuja oli 17 kappaletta verraten vuoden 2023 lukemaan 8 kappaletta. III-riskiluokassa vastaavat lukemat olivat vuonna 2024 2 kappaletta ja 2023 3 kappaletta. Tämä kertoo osaltaan siitä, että riskianalyysin mukaisesti väestö keskittyy voimakkaasti Turun alueelle.

Päätyvällä palvelutasopäätöskaudella pelastustoiminnan painopisteitä olivat erityisesti:

Toimintavalmiuden ja osaamisen kehittäminen vastaamaan uhkia ja riskejä,
Kalustostrategian uudistaminen vastaamaan toimintaympäristön tarpeita,
Sopimuspalokuntatoiminnan turvaaminen yhteistyössä alan toimijoiden kanssa

Toimintavalmiuden ja osaamisen kehittäminen vastaamaan uhkia ja riskejä saatiin päättyneen palvelutasopäätöskauden aikana hyvään vauhtiin, sillä palkkarakennemuutoksen ja työntekijöiden kanssa sovitun kokonaiskorvaussopimuksen myötä pelastuslaitoksen oli mahdollista vuonna 2025 käynnistää koko henkilöstön toivomat koulutuspäivät, joilla turvataan laadukas ja asianmukainen osaamisen ylläpito ja kehittäminen hälytysvalmiutta vaarantamatta. Toimintavalmiuden kehittämisen osalta alkuperäisen, vuosille 2024–2025 laaditun palvelutasopäätöksen henkilöstölisäystavoitteisiin ei päästy tiukentuneen taloustilanteen vuoksi. Tämän vuoksi pelastuslaitos joutui päivittämään palvelutasopäätöstään kesken palvelutasopäätöskauden aluevaltuuston päätöksellä huhtikuussa 2025. Tämä näkyi erityisesti Länsi-Turun pelastus- ja ensihoitoaseman avaamisena, jolla olisi vastattu myös aluehallintoviraston korjausmääräyksen alaisiin huomattaviin epäkohtiin pelastustoimen palvelutasossa.

Kalustostrategian osalta toiminnalliset suunnitelmat saatiin laadittua, mutta niiden toteutuminen ja vaikuttavuuden arviointi on useamman palvelutasopäätöskauden asia, koska kalustoinvestointien vaikuttavuus ilmenee vasta elinkaaren aikana. Kalustostrategian toteutumisesta ovat hidastaneet mm. Lainanottovaltuutusneuvottelut, hyvinvointialueen hankintapalveluiden ruuhkautuminen sekä yleisesti pitkät toimitusajat ja näin ollen tarvittavat investoinnit ovat viivästyneet, joka on johtanut siihen, että pelastuslaitos operoi osin yli-ikäisellä kalustolla.

Sopimuspalokuntatoiminnan turvaaminen yhteistyössä alan toimijoiden kanssa saatiin toteutettua asetettujen tavoitteiden mukaisesti, sillä vuoden 2024 aikana saatiin uudistettua noin 20 vuotta vanhat alue- ja palokuntasopimukset, jotka astuivat voimaan 1.1.2025. Uusilla sopimuksilla turvataan aiempaa paremmin sopimuspalokuntien toimintaedellytykset kaikissa turvallisuustilanteissa ja mahdollistetaan sopimuspalokuntatoiminnan dynamisempi kehittäminen.

2.3 Siviilivalmius

Siviilivalmiuden palvelualueelle kuuluu kaikki varautumisen yksikön vastuut ja tehtävät. Hyvinvointialueelle siirryttäessä kuntien kanssa on jatkettu evakuointisuunnitelmien toteuttamista, mutta painoarvo on päättyneellä palvelutasokaudella ollut hyvinvointialueen sisäisessä evakuointisuunnittelussa ja vastuujaon selkeyttämisessä. Evakuointien alueellisesta suunnittelua jatketaan yhteistyössä YTA tasoisesti sekä kuntien kanssa. Tämä on yksi pelastuslaitoksen lakisääteisiä väestönsuojelutehtäviä. Hyvinvointialueen tuomien muutoksien vuoksi tämän toiminnan kehittäminen tunnistettiin pelastuslaitoksen tulevaisuuden haasteeksi. Toiminnan väestönsuojelutoiminnan kehittäminen aloitettiin yhteistyössä koko hyvinvointialueen laajuudella päättyneen palvelutasopäätöskauden aikana. Työ jatkuu seuraavalle palvelutasopäätöskaudelle.

Väestönsuojeluun ja väestönvaroittamiseen käytettävien laitteiden uusimista ja päivittämistä toteutettiin palvelutasopäätöksen ja investointisuunnitelman mukaisesti. Vuosittain on budjetoitu

2 hälyttimen tai tarvittavien akkujen uusinta. Alueella on tällä hetkellä 167 väestöhälytintä. Väestönsuojiiin liittyviä pelastuslain mukaisia lausuntoja ja neuvontaa liittyen on annettu säännöllisesti.

Pelastuslaitoksen siviilivalmiuden ja jatkuvuudenhallintaa edistävissä tehtävissä sekä suunnittelussa pyrittiin hyödyntämään koko pelastuslaitoksen osaamista ja resursseja.

Poikkeusolojen uhka-arvion toteuttamiseen ja tilannekuvatietoisuuden parantamista varten kehitetty siviilivalmiuden tilannekuvan keräämistä ja toteuttamista kehitettiin vastaamaan paremmin koko pelastustoimen yhteistyöalueen tarpeita sekä tukemaan hyvinvointialueen ennakointia häiriö- ja poikkeusolojen varautumista varten. Tarkoituksena on ollut tukea varautumista sekä jakaa tietoa myös yhteistoimintaviranomaisten kanssa.

Pelastuslaitos käynnisti kauden aikana alueellisen turvallisuusfoorumin. Foorumin tavoitteena on edistää alueellisen varautumisen yhteensovittamista, tiedonvaihtoa ja parantaa alueen asukkaiden turvallisuutta kaikissa tilanteissa. Foorumin, ja sen alaisen ennakointiryhmän toimintaa, voidaan pitää päättyneen kauden menestymisenä.

Poikkeusoloihin varautumiseen liittyvien suunnitelmien päivittämistä ja luomista kyettiin edistämään ja näiden suunnitelmien käyttöönotto ja koulutusta päästään aloittamaan alkavalla palvelutasopäätöskaudella. Valmistumista ei kuitenkaan saatu toteutettua suunnitellussa aikataulussa henkilöstömuutoksista ja näistä aiheutuvista henkilöstövajeista johtuen. Pelastuslaitos on kyennyt ylläpitämään vähimmäistason poikkeusoloissa toimimiseen, mutta puuttuvien resurssien vuoksi kaikkia vaadittavia päivityksiä suunnitelmiin, johtamistiloihin ja kalustoon ei ole kyetty toteuttamaan. Palvelutasopäätöskauden loppupuolella muun muassa sopimuspalokuntien häiriötilanteiden ja poikkeusolojen kyvykkyyksien kehittämistä varten perustettiin hanke, johon haetaan tukea myös Palosuojelurahastolta.

Muuttunut maailmantilanne, hyvinvointialueen ja toimintaympäristön tuomat muutokset ovat entisestään lisänneet vaatimuksia alati kehittyvään siviilivalmiuden toimialaan. Tiukan sopeuttamiskuurin vuoksi, kaikkia kyvykkyyksiin ja toiminnan turvaamiseen liittyviä investointeja ja suunnitelmien ei kyetty viemään käytäntöön päättyneellä palvelutasopäätöskaudella.

3 RISKIANALYYSIN TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

3.1 Analyysit ja arviot

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimessa toimintaympäristön ja riskien analysointi perustuu paikalliseen Varsinais-Suomen pelastustoimen toimintaympäristö- ja riskianalyysiin, alueelliseen Varsinais-Suomen alueelliseen riskiarvioon 2023, Kansalliseen riskinarvioon 2023 sekä Sodanajan uhka-arvioon. Lisäksi on valmisteltu toimintaympäristö- ja riskianalyysin päivitys liite 28.2.2025, jossa on nostettu esiin suurimmat muutokset 2023 vuoteen verrattuna. Nämä asiakirjat muodostavat kuvassa 1 esitetyn riskiarviokokonaisuuden. Palvelutasopäätösasiakirjan seuraavissa luvuissa esitellään keskeisimmät tulokset ja johtopäätökset kyseisistä analyyseistä ja arvioinneista.

Kuva 1. Riskiarviokokonaisuus (Kansallinen riskiarvio 2023).

Kansallinen riskiarvio muodostaa yhdessä alueellisten riskiarvioiden kanssa valtakunnallisen riskiarviokokonaisuuden, jossa merkittävimmät riskit on tunnistettu ja arvioitu poikkihallinnollisesti. Kansallisesti ja alueellisesti arvioidut riskit muodostavat perustan sille, millaisiin riskeihin eri hallinnonalojen ja muiden toimijoiden on varauduttava. Lisäksi kukin toimija arvioi riskejään

yksityiskohtaisemmin suhteessa tehtäviinsä ja toimintaansa, hallinnonalaa ja toimialaa koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Organisaatiokohtainen riskinarvio, eli Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen riskianalyysi koostuu toimintaympäristön sekä uhkien ja riskien arvioinnista. Riskianalyysi kohdistuu Varsinais-Suomen maakunnan alueeseen pelastustoimen toimintaympäristönä, eikä sisällä pelastuslaitoksen omaa sisäisten tai ulkoisten riskien kartoitusta tai näiden riskien hallintakeinoja. Pelastuslaitoksen valmiussuunnitelmassa on arvioitu palvelualuekohtaisesti organisaatioon kohdistuvat riskit.

Toimintaympäristön arviointi koostuu toimintaympäristön kuvauksesta ja tästä tehdyistä johtopäätöksistä. Toimintaympäristön kuvaus on jaettu maantieteen, väestön, elinkeinojen, luonnon- ja rakennetun ympäristön sekä liikenteen osioihin. Osioiden yhteydessä on pyritty saatavilla olevien tietojen mukaan luomaan katsaus tulevaisuusnäkyymiin tai todennäköisiin kehityskulkuihin muutamien vuosien tai vuosikymmenen päähän.

Pelastustoimen sodanajan uhka-arviossa huomioidaan valmiuslaissa määritellyt poikkeusolot ja sen tavoitteena on arvioida, Puolustusvoimilta saatavan tiedon perusteella, sodanajan uhkia ja niiden vaikutuksia pelastuslaitoksen toimintaan, alueen väestöön, omaisuudella ja ympäristöön.

3.2 Riskien ja uhkien arviointi lyhyesti

Uhkien arvioinnin lähtökohta on sisäministeriön pelastuslaitoksille toimittama valtakunnallinen riskiruutuaineisto. Riskitason määrittämistä varten Suomi on jaettu 1 km x 1 km kokoisiksi riskiruuduiksi. kullekin ruudulle määritellään riskiluokka (I–IV). Riskiluokkien määrittämisperusteena käytetään tilastollisen mallin avulla muodostettua riskitasoa. Malli on muodostettu selittämään riskiruudussa tapahtuneiden kohonneiden pelastuspotentiaalisten onnettomuuksien (koPPO) määrää viiden vuoden ajalta. Selittävinä muuttujina malli käyttää edellisen viiden vuoden onnettomuusmäärää sekä kerrosalaa.

Uhkamallia tarkennettiin toimintaympäristön arvioinnissa esiin nousseilla erityispiirteillä sekä arvioimalla joukko tunnistettuja paikallisia ja kansallisia riskitekijöitä, jotka vaikuttavat pelastustoimeen Varsinais-Suomessa. Kokonaiskuvaa on täydennetty keräämällä ja arvioimalla tietoja riskikohteista, joihin kuuluu pelastuslaitoksen valvomia tai muuten tunnistamia kohteita sekä pelastustoiminnassa huomioitavia erityiskohteita.

Analyysien tietopohjana toimivat kansalliset ja maakunnalliset aineistot, kuten tilastot, kartat, katsaukset, suunnitelmat, selvitykset ja muut asiantuntijalausunnat. Yhtenä keskeisimpänä aineistona on hyödynnetty Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto PRONTO:sta saatavaa tehtäväkohtaista dataa. Aineistoja mallinnettiin spatiaalisesti QGIS-ohjelmistolla ja tilastollisesti Power BI-ohjelmaa hyödyntäen. Häiriö- ja poikkeusolojen riskien arvioinnissa tukeuduttiin kan-

salliseen ja alueelliseen riskiarvioon, joista molemmista on julkaistu uusi versio vuonna 2023. Riskianalyysin eri vaiheissa hyödynnettiin laajasti myös pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyä, pelastustoiminnan ja siviilivalmiuden palvelualueiden asiantuntemusta.

Häiriötilanneuhkien arvioinnissa otetaan huomioon kansallisen ja alueellisen riskiarvion tulokset. Häiriötilanneuhkien arvioinnissa käytetään kansallisen riskiarvion ja kansalliseen riskiarvioon perustuvan alueellisen riskiarvion tuloksia, joiden perusteella on valittu soveltuvimmat riskienhallintakeinot ja esitetty tarvittavat voimavarat. Häiriötilanteiden uhat ovat sellaisia, joissa tarvitaan useiden viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistoimintaa ja joihin vastataan viranomaisten säännönmukaisilla normaaliolojen toimivaltuuksilla. Uhkien arviointi tehdään yhteistyössä keskeisten yhteistyöviranomaisten ja -tahojen sekä niillä olevien tietoaineiston pohjalta.

Alueellinen riskiarvio täydentää kansallista riskiarviota hyvinvointialueen näkökulmasta ja toisaalta yhdistää eri toimialojen ja toimijoiden alueellista riskiarvotietoa. Alueellinen riskiarvio on laadittu sisäministeriön toimeksiannosta poikkihallinnollisesti siten, että työryhmissä ovat olleet edustettuina alueen kunnat, alueen viranomaiset, elinkeinoelämä ja järjestöt. Laadintaa koordinoivat pelastuslaitos ja aluehallintovirasto.

Poikkeusolojen uhkien arvioinnissa on otettu huomioon valmiuslaissa määritellyt poikkeusolot. Poikkeusolojen uhat ovat sellaisia, että niiden hallinnassa voidaan tarvita valmiuslain mukaisia toimivaltuuksia. Sodan ajan uhkien arvioinnissa on käytetty Puolustusvoimien pelastusviranomaisille pelastuslain 65 §:n 5 momentin nojalla antamia sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arviointia varten tarvittavia tietoja.

3.3 Kansallinen riskinarvio 2023

Kansallisen riskiarvion tarkoituksena on ennakoida Suomeen mahdollisesti kohdistuvia suhteellisen äkillisiä tapahtumia, jotka vaativat viranomaisilta normaalista poikkeavia toimia tai avun pyytämistä muilta mailta. Kansallisessa riskiarviossa on tunnistettu riskejä, joilla on laajaa kansallista merkitystä ja arvioitu niiden vaikutusta yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin.

Kansallisen riskinarvion laatiminen perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseen unionin pelastuspalvelumekanismista (N:o 1313/2013/EU). Suomen ensimmäinen kansallinen riskiarvio laadittiin vuonna 2015. Vuonna 2018 laadittiin seuraava kansallinen riskiarvio, joka päivitettiin vuosien 2022–23 aikana.

Laaja-alaisessa poikkihallinnollisessa yhteistyössä laadittu riskiarvio linkittyy kansalliseen varautumiseen muodostaen perustan yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaiselle varautumiselle. Eri hallinnonalat ovat tunnistaneet yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kansallisesti vaikuttavia uhkamalleja ja häiriötilanteita, jotka on kuvattu riskiarvioon sanallisesti yhtenäistä rakennetta noudattaen. Kansallinen riskiarvio osaltaan muodostaa perusteet sille, millaisiin riskeihin eri hallinnonalojen ja muiden toimijoiden on varauduttava.

Uhkamalli/häiriötilanne

Uhkamalli/häiriötilanteen vaikutukset elintärkeisiin toimintoihin ja strategiaan tehtäviin

	Johtaminen	Kansainvälinen ja EU-toiminta	Puolustuskyky	Sisäinen turvallisuus	Talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus	Väestön toimintakyky ja palvelut	Henkinen kriisinkestävyys
Informaatiovaikuttaminen	**	**	**	**	**	**	**
Poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen painostus	***	**	**	***	***	**	***
Sotilaallisen voiman käyttö	***	***	***	***	***	***	***
Laajamittainen maahantulo ja painostaminen maahantulijoita ohjaamalla	**	**	-	***	*	**	**
Yhteiskunnan rakenteisiin tai laajoihin ihmisjoukkoihin tehty terroristinen tai muu väkivaltainen isku	**	*	*	***	**	**	***
Isojen väkijoukkojen, ryhmien tai yhteisöjen väkivaltainen liikehdintä tai yhteiskuntajärjestystä vaarantava toiminta	**	*	-	***	*	**	***
Julkisen talouden häiriö	*	**	-	*	**	**	**
Rahoitusjärjestelmän häiriö	**	**	*	**	***	***	***
Sähkön saannin suurhäiriö	**	*	*	**	***	***	**
Pandemia tai muu vastaava laajalle levinnyt epidemia	**	**	*	**	***	***	***
Eläintautiepidemiat	*	*	-	-	**	*	**
Vesihuollon häiriöt	*	-	*	*	*	**	*
Eiintarvikehuollon häiriöt ja ruoka- ja ravintoturvan heikkeneminen	*	*	*	*	**	**	**
Merellinen monialaonnettomuus	**	*	-	**	**	**	**
Vakava ydinvoimalaitosonnettomuus Suomessa tai Suomen lähialueilla	**	**	*	***	***	**	***
Vaikutusarvio: Ei vaikutusta (-), Vähäinen vaikutus (*), Merkittävä vaikutus (**), Vakavasti vaarantava vaikutus (***)					**	-	-
Luottamuksen voimakas avaruusmyrsky	-	-	-	-	**	**	*

3.4 Varsinais-Suomen alueellinen riskinarvio 2023

Alueellinen riskiarvioprosessi on oleellinen osa Varsinais-Suomen varautumisyhteistyötä. Työ perustuu Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismiin, ja tehdään kolmen vuoden välein. Työhön osallistuvat alueen viranomaiset, hyvinvointialue, kunnat, seurakunta, elinkeinoelämä ja järjestöt. Riskiarviotyö auttaa muodostamaan yhteisen riskikäsitteen. Alueellinen riskiarvio on luettavissa sisäministeriön verkkosivuilta.

Alueellinen riskiarvio ei korvaa kansallista, yksittäisen toimialan taikka toimijan laatimaa yksityiskohtaista riskiarviota. Alueellinen riskiarvio yhtäältä täydentää kansallista riskiarviota alueen näkökulmasta ja toisaalta yhdistää sekä mahdollisesti osin täydentää eri toimialojen ja toimijoiden alueellista riskiarviotietoa. Alueelliset riskiarviot tarjoavat pohjaa niin kansallisen kuin toimiala- ja organisaatiokohtaisten riskiarvioiden laatimiselle ja sitä kautta yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiselle.

Alueellisten riskiarvioiden menetelmäohjeessa kuvataan prosessi, jonka mukaisesti on laaja-alaisessa yhteistyössä valmisteltu alueellinen riskiarvio alueelle sekä menetelmät, jolla yhteisesti tunnistettuja uhkia ja häiriötilanteita arvioidaan alueella. Prosessissa tunnistetaan alueellisesti

merkittävimmät uhat ja häiriötilanteet sekä pohditaan niiden välittömiä ja pitkäaikaisia vaikutuksia alueella. Alueellisen riskiarvioprosessin konkreettinen tavoite on muodostaa toimijoiden yhteinen riskikäsitys alueellisen häiriösietokyvyn ja häiriötilanteiden hallinnan kehittämiseksi. Alueellista riskiarviota hyödynnetään lisäksi koulutus- ja harjoitustoiminnassa sekä toimijakohtaisessa tarkemmassa valmius- ja varautumissuunnittelussa.

Varsinais-Suomen alueella on tekijöitä, jotka eivät sinänsä ole riskejä, mutta joiden vaikutus toimintaan on huomioitava (esim. saaristo). Lisäksi alueen maatalouden merkitys huoltovarmuudelle on otettava huomioon. Vuoden 2023 riskiarvioon valikoitui 20 skenaariota, joiden aiheina olivat sään ääri-ilmiöt, suuronnettomuudet, infrastruktuurin häiriö, muu yhteiskuntajärjestystä vaarantava toiminta, terveysturvallisuuden häiriöt sekä muut skenaariot. Näitä skenaarioita arvioitiin todennäköisyyden sekä erityisesti vaikutusten näkökulmasta, pitkäaikaisiin yhteiskunnallisiin vaikutuksiin saakka. Myös arvion luotettavuutta arvioitiin kolmessa tasossa – kotimainen tilastotieto, ulkomainen tilastotieto tai asiantuntija-arvio.

Skenaario	Toden- näköisy- ys	Välittömät vaikutukset			Yhteiskunnalliset vaikutukset				
		Henkilö- vahingot	Ympäristö vahingot	Taloudelliset vahingot	Johtaminen	Sisäinen turvallisuus	Alueen talous, infrastruk- tuuri	Väestön toimintakyky ja palvelut	Henkinen kriisin- kestävyys
Tulva/Talvimyrsky	4	*	***	***	*	**	***	***	**
Merellinen suuronnettomuus	5	****	****	***	***	*	**	**	***
Vakava lento- onnettomuus	2	****	****	***	***	*	***	**	***
Vakava raideliikenneonnettomuus	3	**	**	***	*	*	**	**	*
CBRNE-onnettomuus	3	****	**	**	***	***	**	**	**
Vakava maantiliikenteen onnettomuus	4	***	**	**	*	*	*	*	**
Vedenjakelun häiriö	5	**	***	**	***	**	***	***	***
Logistiikan häiriö	4	***	***	****	***	***	***	***	**
Sähköjakelun ja energiatuotannon häiriö	2	*	**	**	**	**	**	**	**
Alkutuotannon häiriö	4	*	*	**	**	**	*	**	**

Vakava onnettomuus alueellisesti merkittävässä kohteessa	3	**	***	***	***	***	***	***	***
Tietoliikenteen ja viestintäteknologian häiriö	2	**	**	**	**	***	**	***	**
Isojen väkijoukkojen väkivaltainen liikehdintä	2	***	**	***	***	****	**	**	****
Vakava henkilökokoon kohdennettu väkivallanteko	3	****	*	***	**	***	*	*	***
Laajamittainen maahantulo	5	*	**	**	**	***	**	***	**
Sotilaallisen voiman käyttö	2	****	****	****	***	***	****	****	***
Informaatiovaikuttaminen	5	*	*	***	****	***	**	**	****
Laaja epidemia	3	***	*	***	**	**	**	**	**
Yhtäaikainen viranomaisresursseja vaativa tilanne	2	***	***	***	**	**	***	***	***
Ympäristöonnettomuus maa- ja merialueella	4	***	****	****	**	*	***	***	*

Todennäköisyys: 1 = Hyvin matala (harvemmin kuin kerran 1000 vuodessa), 2= Matala (kerran 500-1000 vuodessa), 3= Keskimääräinen (kerran 100-500 vuodessa), 4 = Korkea (Kerran 10-100 vuodessa), 5 = Hyvin korkea (useammin kuin kerran 10 vuodessa)

Välittömät vaikutukset: Ei vaikutusta, vähäinen (*), Lievä (**), Merkittävä (***), Erittäin merkittävä (****)

Yhteiskunnalliset vaikutukset: Ei vaikutusta, vähäinen (*), Lievä (**), Merkittävä (***), Estävä tai vaarantava (****)

Kuva 3. Alueellisen riskinarvion vaikutusarvio koontitaulukossa.

3.5 Varsinais-Suomen pelastustoimen toimintaympäristö- ja riskianalyysi 2023

Varsinais-Suomen pelastustoimen toimintaympäristö- ja riskianalyysissä on pyritty selvittämään sellaiset toimintaympäristön arvioinnin ja pelastustoimen onnettomuuskehityksen seurannan perusteella tunnistetut keskeiset uhat ja riskit sekä niiden muutokset, joihin pelastustoimen tulee varautua. Toimintaympäristöanalyysin perusteella arvioidaan toimintaympäristön muutosten vaikutuksia onnettomuusriskeihin. Toimintaympäristön muutoksia arvioidaan päivittäisten onnettomuuksien, häiriötilanteiden ja poikkeusolojen näkökulmista.

Toimintaympäristö- ja riskianalyysistä on nostettu esiin tulokset ja johtopäätökset, jotka esitellään kymmenen keskeisemmän havainnon ja toimenpide-ehdotusten kautta taulukossa 4. Lisäksi palvelutasopäätöksen kohdassa neljä on hyödynnetty toimintaympäristö- ja riskianalyysin tuloksia, erityisesti tavoitteiden ja tarpeiden sekä palvelutason mitoittamisen osalta.

<p>Havainto 1</p>	<p>Kansainväliset, kansalliset ja alueelliset muutosajurit haastavat pelastustoimea.</p> <p>Suomen turvallisuusympäristö on arvioitu olevan heikoin sitten toisen maailmansodan, johtuen kansainvälisestä kiristyneestä tilanteesta. Muutoksen suuntaa on hyvin vaikea ennustaa, mutta todennäköisyys turvallisuuspoikkeamiin on selvästi kasvanut.</p> <p>Erityisesti Itämeren turvallisuustilanne on heikentynyt merkittävästi viime aikana. Venäjä käyttää varjolaivastoa öljyn ja kaasun viennissä. Varjolaivaston ikä on korkea ja vakuutukset puutteellisia. Tämän lisäksi varjolaivaston kunto on yleensä heikko, ja ne seilaavat sellaisten maiden lippujen alla, jossa aluksien viranomaisvalvonta on heikko tai olematon. Venäjän raaka-öljykuljetukset Itämerellä ovat lisääntyneet 70 prosentilla vuoden 2021 jälkeen. Vuonna 2024 noin tuhat öljytankkeria kuljetti Venäläistä öljyä kohti maailmanmarkkinoita. Yhden aluksen öljyonnettomuus (yksi alus noin 100 000 tonnia öljyä) missä tahansa Itämerellä synnyttäisi todennäköisesti tilanteen, jossa tarvittaisiin usean maan lähes täyden torjuntakapasiteetin käyttöä.</p> <p>Pelastustoimen toimintaympäristössä on paljon ennakkointia vaikeuttavia, monimutkaisia ja usein nopeitakin muutoksia aiheuttavia tekijöitä.</p>
<p>Toimenpide-ehdotukset</p>	<p>Toimintaympäristön muutoksia on pyrittävä ennakoimaan mahdollisuuksien mukaan muun muassa näillä keinoin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pelastustoimella ja pelastuslaitoksilla on merkittävä rooli Suomen kokonaisturvallisuudessa, jolla tarkoitetaan Suomen kansallista mallia kohdata häiriötilanteita ja poikkeusoloja. Kokonaisturvallisuudella turvataan kriittiset toiminnot kaikissa tilanteissa ja luodaan kansalaisille kriisinkestävä, turvallinen elinympäristö. Pelastuslaitoksen on huomioitava kokonaisturvallisuuden malli kaikissa normaaliajan toiminnoissa ja hankinnoissa. Pelastuslaitoksen toiminta häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa perustuu normaaliajan

	<p>toimintoihin, joten jatkuvuuden turvaaminen kaikissa tilanteissa on tärkeää.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kansallinen riskiarvio ja alueellinen riskiarvio ovat päivittyneet vuonna 2023. Uusi pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeeseen on astunut voimaan 26.2.2025. Vuosi 2025 käytetään uuden ohjeen mukaiseen toimintavalmiuden suunnitteluun, ja päivitettyssä ohjeessa kuvattuja toimintamalleja aletaan hyödyntää vuoden 2026 alusta alkaen. • Riskiarvioissa tunnistettuihin onnettomuusskenaarioihin varautuminen tulee varmistaa sekä resurssien että suunnitelmien osalta. • Hyvinvointialueiden pelastustoimen ohjaus hakee muotoaan ministeriöiden ohjauksen lisänä ja mm. pelastustoimen tukipalveluita ollaan keskittämässä hyvinvointialueen hallintoon. Muutosta tulisi tarkastella kriittisesti jokaisen siirtyvän työntekijän kohdalla muistaen edellä mainittu varautumisvelvoite häiriö- ja poikkeusolotehtäviin sekä muut pelastustoimen erityisasiantuntemusta vaativat tehtävät.
--	---

<p>Havainto 2</p>	<p>Pelastustoimen näkökulmasta Varsinais-Suomen maakunta voidaan jakaa kolmeen toimintaympäristöön, joilla on omia erityispiirteitä ja riskitekijöitä.</p> <p>Maakunnan pohjois- ja itäosat ovat kansallisesti merkittävää maatalousaluetta, joissa sijaitsee paljon suuria maatalousrakennuksia ja tuotantolaitoksia. Alueelle tyypillisiä ovat laajat metsä- ja peltoalueet. Väestö asuu pääasiassa kuntakeskuksissa tai haja-asutusalueella.</p> <p>Maakunnan keskiosasta löytyy laaja kaupunkialue, jossa asuu noin 300 000 asukasta. Työpaikat ovat myös vahvasti keskittyneet tänne. Korkean asukastiheyden ja kaupunkialueisiin liittyvien riskitekijöiden vuoksi alueella suoritetaan päivittäin kymmeniä pelastustehtäviä. Alueen asukasmäärän ennustetaan kasvavan tulevaisuudessa edelleen.</p> <p>Maakunnan eteläosa on haja-asutettua saaristoaluetta. Alueen läpi kulkee kansallisesti merkittävä laivaliikenteen syväväylä. Saaristoalueen pitkät etäisyydet ja hankalat kulkuyhteydet viivyttävät avunsaantia hätätilanteissa. Saaristoalueen väkiluku moninkertaistuu kesäisin.</p>
<p>Toimenpide-ehdotukset</p>	<p>Maakunnan kolme erilaista toimintaympäristöä huomioidaan toiminnan suunnittelussa.</p>

<p>Havainto 3</p>	<p>Saaristo tekee Varsinais-Suomesta pelastuslaitoksen toiminnan näkökulmasta ainutlaatuisen ja sen erityispiirteet kausivaihteluineen tulee ottaa pelastustoimen palveluissa huomioon.</p> <p>Pysyvästi asuttuja saaria on Varsinais-Suomessa 230, joista 165 on ilman kiinteää tieyhteyttä. Vapaa-ajan asukkaiden saapuminen lähinnä kesäaikaan lisää huomattavasti sekä tie- että meriliikennettä saaristossa, ja väistämättä myös erilaisten onnettomuuksien määrä lisääntyy ihmismäärän kasvaessa. Väestön ikääntyminen näkyy myös saaristossa. Vapaa-ajan</p>
-------------------	--

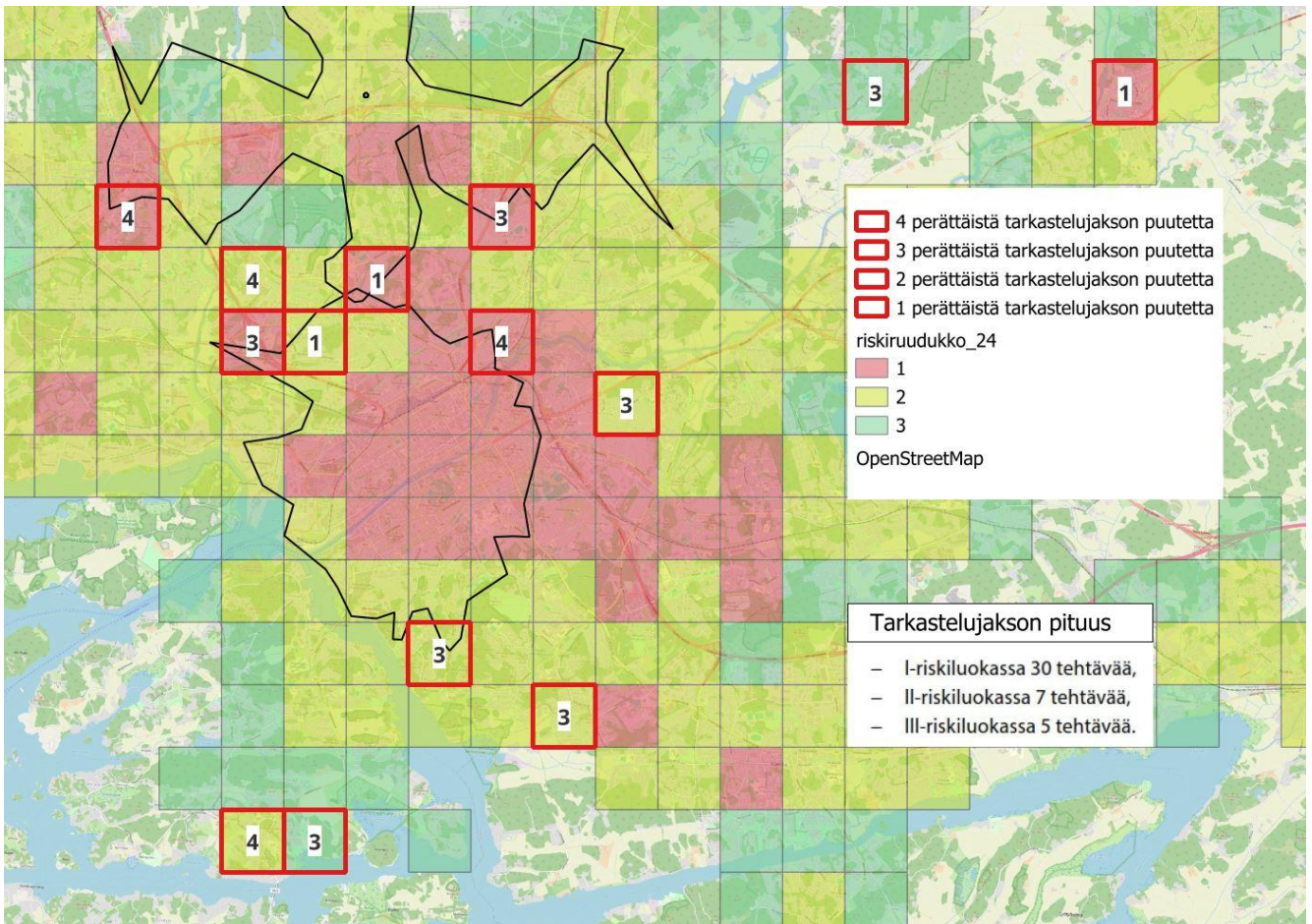
	<p>asuntojen käyttö lisääntyy jatkuvasti sekä niitä käyttävien henkilöiden määrän että niillä vietettyjen vuorokausien määrän suhteen.</p> <p>Saaristo kuuluu riskiruutumallisissa pääasiassa riskiluokkaan IV. Uudistetun (2025) <i>Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen</i> mukaan, IV-riskiluokan asutuilla alueilla tehtävän edellyttämä pelastustoiminta voi alkaa pidemmänkin ajan kuluessa kuin I–III-riskiluokissa. Jos pelastustoimintaa ei kyetä aloittamaan alle 40 minuutissa, on kyseisillä alueilla kiinnitettävä erityistä huomiota omatoimiseen varautumiseen. Mahdolliset omatoimisen varautumisen toimenpiteet ja niihin liittyvä pelastuslaitoksen neuvonta- ja ohjaustoiminta tulee huomioida pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyä ja valvontatoimintaa käsittelevissä suunnitelmissa.</p> <p>Merialueiden onnettomuusriskit on nostettu esiin sekä kansallisessa että alueellisessa riskiarviossa.</p>
<p>Toimenpide-ehdotukset</p>	<p>Vapaaehtoispalokuntien kehittämishankkeen, Saariston sammutuskalusto-hankkeen ja Sisäministeriön hankkeiden tuloksia on hyödynnettävä saariston varautumista ja palvelutasoa kehitettäessä Varsinais-Suomessa.</p> <p>Viranomaisyhteistyötä esimerkiksi saaristossa paljon operoivan Rajavartiolaitoksen kanssa tulisi kehittää edelleen palveluiden saannin parantamiseksi onnettomuustilanteessa ja tämä tulisi huomioida myös onnettomuustilastoinnin näkökulmasta, jotta toiminta ei jää näkymättömäksi. Myös saaristossa liikkuvat vapaaehtoistoimijat, kuten Meripelastusseura, tulee huomioida ja yhteistyötä kehittää pelastustoiminnan ja onnettomuuksien ehkäisyn näkökulmista.</p> <p>Pelastuslaitoksen venekaluston aktiiviseen käyttöön tulee kannustaa erityisesti ulkosaaristossa, jolloin saadaan harjoitusta kaluston käytöstä, lisättyä paikallistuntemusta sekä samalla parannettua alueen pelastusvalmiutta.</p> <p>Rakennuspalojen täydentäviä sammutustekniikoita tulee ottaa aktiivisesti käyttöön erityisesti alueilla, joissa savusukeltajien saatavuudessa on haasteita. Tämä ei koske yksinomaan saaristoa, vaan myös esimerkiksi muita harva-alueita.</p> <p>Pelastuslaitoksen tulee suunnata onnettomuuksien ehkäisyn resursseja saariston asukkaille ja vapaa-ajanasukkaille suunnattuihin tapahtumiin, joissa voidaan tavoittaa saaristossa oleskelevia ja parantaa heidän osaamistaan ja tietouttaan omatoimisesta varautumisesta etenkin tunnistetuilla tavoittamisviivealueilla. Erityisesti on huomioitava saariston ikääntyneet asukkaat ja mökkeilijät.</p> <p>Majoitusrakennuksiin, leirintäalueisiin ja muihin tiedossa oleviin matkailun riskikohteisiin tulee kohdistaa lisävalvontaa erityisesti alueilla, joilla avunsaantiajan on tunnistettu olevan pitkä.</p> <p>Itämeren turvallisuustilanne on heikentynyt merkittävästi viime aikoina. Venäjän käyttämä varjolaivaston öljy- ja kaasukuljetukset ovat lisääntyneet</p>

	<p>noin 70 % vuodesta 2021. Varjolaivaston alukset ovat yleensä huonossa kunnossa eikä täytä nykyvaatimuksia turvallisuudessa. Saariston öljyntorjuntavalmiudesta tulee huolehtia Saaristomeren erityisten ympäristöarvojen takia.</p>
<p>Havainto 4</p>	<p>Väestöennusteiden mukaan Varsinais-Suomessa korostuu tulevaisuudessa kaksi kehityskulkua: yli 74-vuotiaiden määrä kaksinkertaistuu maakunnassa ja kaupungistuminen tuo Turun seudulle 30 000–50 000 uutta asukasta vuoteen 2040 mennessä.</p> <p>Yli 74-vuotiaiden määrä tulee kaksinkertaistumaan Varsinais-Suomessa vuoteen 2040 mennessä yli 80 000 henkeen. Ikääntyneiden henkilöiden muuta väestöä korkeampi onnettomuusriski tulee asettamaan haasteita pelastustoimelle. Yhteiskunnallinen tahtotila on vähentää ympärivuorokautisen hoidon ja hoivan asiakaspaikkoja, mikä johtaa yhä heikkokuntoisemman vanhusväestön asumiseen kotona omissa asunnoissaan tai taloisaan.</p> <p>Kaupungistuminen tuo Turun seudulle 30 000–50 000 uutta asukasta vuoteen 2040 mennessä, joten uudis- ja täydennysrakentaminen keskittyy Turun seudulle. Väestön keskittyminen lisää todennäköisesti pelastustoiminnan tehtävämääriä. Vallitseva työvoimapula mm. teollisuudessa ja hoiva-aloilla, voi tuoda poliittisista päätöksistä riippuen, runsaasti lisää maahanmuuttajia kaupunkiin. Eri kielten ja kulttuurien lisääntyminen sekä kielitaidottomuus voivat aiheuttaa lisähaasteita turvallisuusviestintään ja muuhun ennaltaehkäisevään toimintaan. Uudis- ja täydennysrakentaminen keskittyy rakentamissuunnitelmien mukaan Turkuun ja sen ympäristökuntiin. Keskusta-alueilla asuinrakennuskantaa tiivistetään ja vanhoja teollisuus- ja varastoalueita kaavoitetaan uudestaan tiheälle kerrostalorakentamiselle.</p>
<p>Toimenpide-ehdotukset</p>	<p>Yhteistyö sosiaali- ja terveystoimen kotiin vietävien palveluiden kanssa nousee yhä tärkeämmäksi onnettomuuksien ehkäisyssä, kuten myös ikääntyneiden turvallisuusteknologian kehityksen seuraaminen ja sen tuomien mahdollisuuksien esille nostaminen mm. turvallisuusviestinnässä. Parantamalla viranomaisyhteistyötä ja tiedonvaihtoa voidaan samalla puuttua ennalta myös mm. syrjäytymisen aiheuttamiin uhkiin.</p> <p>Seurataan Turun kaupunkiseudun uudisrakentamista ja tiivistymistä sekä kehitetään pelastustoimen toimintavalmiutta. Huomioidaan kehitys palveluiden, esimerkiksi pelastusasemaverkon, suunnittelussa.</p>
<p>Havainto 5</p>	<p>Ilmastonmuutos tuo mukanaan useita sellaisia tekijöitä, jotka lisäävät onnettomuusriskiä tai muuttavat toimintaympäristöä.</p> <p>Pitkien, kuivien hellejaksojen yleistyessä suurten maasto- ja metsäpalojen riski kasvaa, myrskytuhojen voidaan olettaa lisääntyvän ilmastonmuutoksen seurauksena ja rankkasateet lisäävät jo ennestään merkittävää hulevesitulvariskiä. Talvilämpötilojen kohoamisen seurauksena tiepinnat jäätyvät paikallisesti useammin. Saariston jääpeitteisyys vähenee.</p>

	<p>Useampi yhtäaikainen laaja maastopalo on mainittu kansallisessa riskiarviossa yhtenä uhkaskenaariona.</p>
Toimenpide-ehdotukset	<p>Erilaisten luonnononnettomuuksien vahinkojen torjuntaa on suunniteltava ja ennakoitava kalusto, henkilöstö ja yhteistyötahot huomioiden. Saariston jääpeitteisyyden väheneminen ja sen vuosittaiset muutokset täytyy huomioida kalustossa ja sen käytössä.</p> <p>Päiväkohtaisten ja pidempiaikaisten sääennusteiden, säävaroitusten ja luonnononnettomuuksien varoitusjärjestelmä LUOVAn seuranta ja tarvittaessa valmiuden tehostaminen näiden tietojen perusteella korostuvat tulevaisuudessa, huomioiden kuitenkin maakunnan kolmen eri ilmastovyöhykkeen (sisämaa, sisäsaaristo-rannikko, ulkosaaristo) mahdollisesti toisistaan poikkeavat sääolosuhteet.</p>
Havainto 6	<p>Yhteistyöllä voidaan parantaa pelastustoimen vaikuttamismahdollisuuksia onnettomuuksien henkilövahinkoihin.</p> <p>Liikenneonnettomuuksissa loukkaantui tehtävämäärään suhteutettuna eniten ihmisiä sekä lievästi että vakavasti tarkasteluajanjaksolla 2018–2022. Kuolemaan johtaneissa onnettomuuksissa ihmisen pelastamistehtävät, erityisesti puristuksista ja vedestä pelastaminen, johtivat tehtävämäärään vertaillen useimmin kuolemaan. Toiseksi yleisin kuolemaan johtanut onnettomuustyyppi oli rakennuspalo.</p> <p>Pelastuslaitoksen operatiivisella pelastustoiminnalla on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa onnettomuuden ensisijaisten uhrien loukkaantumiseen tai kuolemaan vammojen syntyessä jo onnettomuushetkellä. Nopealla pelastustoiminnalla voidaan parhaassa tapauksessa estää esimerkiksi kuolema vesipelastustehtävällä tai tulipalossa, mutta usein pelastustoiminta rajoittaa onnettomuuden seurausten vaikutusta muihin ihmisiin ja heidän terveyteensä, ja pystyy vaikuttamaan onnettomuuden ensisijaisten uhrien tilaan vain hieman. Ennaltaehkäisevällä työllä pelastustoimi voi sen sijaan vaikuttaa onnettomuuksien esiintymistiheyteen ja vakavuuteen, joko suoraan kansalaisiin tai toisiin viranomaisiin vaikuttamalla.</p>
Toimenpide-ehdotukset	<p>Onnettomuuksia ennalta ehkäisevää työtä tulisi lisätä. Yhteistyötä hyvinvointialueen eri toimijoiden kesken tulee avata aktiivisesti ja hyödyntää tietojenvaihtomahdollisuuksia sekä pelastustoimen tuottaman riskitiedon viemiseksi esimerkiksi kotiin vietävien sosiaalipalveluiden tuottajille, mutta myös SOTE-tietojen hyötykäyttämiseksi pelastustoimen palveluiden suunnittelussa ja riskimallien tarkentamisessa.</p>

<p>Havainto 7</p>	<p>Paloriski-ilmoitukset ja palokuolemat</p> <p>Pelastustoimen taskutilaston mukaan valtaosassa rakennuspaloja aiheuttajana on ihmisen toiminta, johon pelastustoimi voi vaikuttaa tiedottamisen ja valvonnan keinoin. Onnettomuusriski-ilmoituksia (ns. §42-ilmoituksia) vastaanotetaan tällä hetkellä vuodessa noin 500 (1,0 ilmoitusta/1000 asukasta), jota voidaan pitää osoituksena onnistuneesta viranomaisyhteistyöstä.</p> <p>Palokuolematilastojen mukaan suurimmassa palokuolemariskissä ovat yksikerroksisessa talossa harva-alueella asuvat iäkkäät, joiden toimintakyky on syystä tai toisesta alentunut. Väestön keskittymisestä huolimatta Varsinais-Suomen väestöstä 18 % asuu IV riskiluokan ruuduissa harva-alueilla. Yli 65-vuotiaiden osuutta tarkasteltaessa löytyi useita satoja riskiruutuja, joissa yli 65-vuotiaat edustavat yli puolta ruudun tämänhetkisestä väestöstä.</p>
<p>Toimenpide-ehdotukset</p>	<p>Onnettomuusriski-ilmoitusten vaikuttavuutta ja etenkin ilmoitusten aiheuttamien toimenpiteiden vaikutuksia riskeihin on selvitettävä tarkemmin pitkällä aikavälillä. Viranomaisten tai muiden tekemien onnettomuusriski-ilmoitusten seuranta ja tiedonvaihtoa tulee kehittää ja automatisoida.</p> <p>Tulevaisuudessa harva-alueella asuvien yli 65-vuotiaiden määrä tulee mahdollisesti lisääntymään, joten palokuolemien ehkäisemiseksi tämä väestöryhmä tulisi nostaa onnettomuuksien ehkäisyn prioriteettiryhmäksi.</p>

<p>Havainto 8</p>	<p>Pelastustoiminnan toimintavalmius on sovitettava riskeihin ja rakentamisen ennusteisiin.</p> <p>Pelastustoiminnan toimintavalmiudessa on tunnistettu olevan Turun seudulla muutamia alueita sekä saaristo, joissa nykyisellä palvelujärjestelmällä ei päästä toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaisiin tavoittamisviiveisiin. Turun seudulla nämä alueet on tunnistettu riskiruutujen riskitasotarkastelussa ja rakentamisen suunnitelmien tarkastelussa olevina kehittyvinä alueina. Tavoittamisviiveiden ongelmaruudut on koottu kuvaan 4.</p>
<p>Toimenpide-ehdotukset</p>	<p>Edellä esitetyn perusteella on todettava, että nykyinen palveluverkko ei vastaa riskiruutumallin mukaisia riskejä. Erityisesti kartalla korostuvat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turun keskusta-alueen pohjoisosa sekä Raision keskusta • Turun keskusta-alueen itäosa sekä Hirvensalon eteläosa

Kuva 4. Turun alueen I riskiluokan ruudut punaisella, tavoittamisviiveiden kannalta ongelmalliset ruudut (paksu punainen kehys) Turun keskuspaloaseman ja Raision Kuninkojan pelastusaseman saavutettavuus-alueet kuvattuna mustalla viivalla. Osassa kehystetyistä ruuduista riskiluokka laskenut, eli tavoitettavuus ei enää ongelmallinen.

<p>Havainto 9</p>	<p>Onnettomuuksien ehkäisyn toteuttamistapaa tulisi uudistaa.</p> <p>Nykyinen valvontasuunnitelma huomioi pääsääntöisesti vain valvontakohteen käyttötavan, eikä muita riskitekijöitä, vaikka ohjeen hengen mukaisesti pelastustoimen tulisi tukea kohteen omaa riskienhallintaa ja kohdentaa valvonta siten, että sillä on mahdollisimman suuri paikallinen turvallisuutta lisäävä vaikutus.</p> <p>Palotarkastusohjelmaan kirjataan kaikki tarkastus- ja valvontatapahtumat, mutta mahdollisuus käyttää ohjelmaan kirjattuja havaintoja, määräyksiä ja rakennustietoja riskiperusteisiin analyyseihin on nykyisellään rajoitettua. Valvontatoimenpiteiden kohdentaminen riskiperusteisesti ja tehokkaasti edellyttäisi valvonnan yhteydessä kerättyjen havaintojen johdonmukaista analysointia.</p>
<p>Toimenpide-ehdotukset</p>	<p>Valvontasuunnitelman laadinnassa tulisi kiinnittää enemmän huomiota valvontakohteiden todellisiin riskeihin, eikä pelkästään tukeutua Pelastuslai-</p>

	<p>tosten kumppanuusverkoston valvontasuunnitelmaohjeen teoreettisiin riskitaulukoihin. Menetelmä valvontakohteiden laajasta riskiperusteisesta arviosta, joka määrittäisi valvontakohteiden luokitusta, tulisi kehittää ja ottaa käyttöön. Vaihtoehtoisesti tulisi kartoittaa tilannetta kansallisesti ja ottaa käyttöön parhaita toimintatapoja muilta pelastuslaitoksilta.</p> <p>Myös riskianalyysin kannalta valvontatoiminnan kautta on mahdollista tuottaa yksityiskohtaista tietoa maakunnallisten riskikohteiden toiminnasta, omatoimisesta varautumisesta ja turvallisuuskulttuurista, joita ei saada muilla keinoin selvitettyä. Tietojen perusteella kohteen kokonaisriskiä olisi mahdollista tarkentaa ja näin parantaa pelastustoimen kokonaisvaikutusta.</p>
--	---

<p>Havainto 10</p>	<p>Suomi elää energiamurroksen aikaa. Uusiutuvat energiamuodot ovat korvaamassa fossiiliset polttoaineet vauhdilla. Energiamurroksen keskiössä on uusiutuva sähköntuotanto ja yhteiskunnan voimakas sähköistyminen</p> <p>Tuulivoimaloiden sääriippuvuus näkyy sähkön kokonaistuotannossa ja myös hinnassa. Viime vuonna sähkö oli Suomessa Euroopan toiseksi halvinta, mutta hinnan heilahtelut olivat Euroopan suurimmat. Suuret heilahtelut tuotannossa ja hinnassa vaativat sähkömarkkinoilta joustoa. Kun sähkön kysyntä ja tarjonta eivät ole tasapainossa, on sähköverkon vakauden ylläpitäminen keskeinen. Suomen kantaverkon ylläpitäjä Fingrid hankkii säätövaraa sähkön tuotantoon ja kulutukseen ylläpitämiltään reservimarkkinoilta. Fingrid on laskenut, että reservikapasiteetin tarve kasvaa viidessä vuodessa yli 130 prosenttia. Tulevaisuudessa voi huomattava määrä kotitalouksista olla kytkettynä reservimarkkinoihin omassa kiinteistössä sijaitsevalla akustolla.</p> <p>Suomen henkilöautokannan sähköistyminen on EU-alueen nopein. Käytetyt ladattavat tuontiautot ovat nousseet merkittävään rooliin liikenteen sähköistymisessä. Noin 10 % Suomen autokannasta on ladattavia autoja.</p>
<p>Toimenpide-ehdotukset</p>	<p>Pelastustoimen on edelleen kehitettävä kyky vastata energiamurroksen aiheuttamiin riskeihin.</p> <p>Erityisesti ennaltaehkäisevien toimenpiteiden tärkeys korostuu uusien energiaratkaisuiden rakentamisessa ja käytössä. Pelastustoimella tulisi olla kyky antaa tuki ja ohjeistusta uusien energiaratkaisujen turvalliseen käyttöön ja rakentamiseen.</p> <p>Akkupalojen turvalliseen sammuttamiseen tarvitaan uusia sammutusmenetelmiä, joka on kehitetty akkupalojen sammuttamiseen. Menetelmät sisältävät uusia sammutusteknikoita ja -taktikoita sekä uusia sammutus- ja suojausvarusteita. Akkupalo kehittää myrkyllisiä savukaasuja, johon pelastajien perinteiset suojavaarusteet eivät aina antavat riittävän suojauksen.</p>

4 PALVELUTASOPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVÄT PALVELUT JA TEHTÄVÄT

4.1 Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta

4.1.1 Pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

Pelastuslain 27 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa.

Aluevaltuusto päättää ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän tavoitteista ja palveluihin käytettävistä voimavaroista sekä painopisteiden ja kohderyhmien perusteista.

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Ohjauksella ja neuvonnalla tarkoitetaan tehtäviä, joilla pelastuslaitos ohjaa ja neuvoo pelastustoimen ja osin muussa lainsäädännössä säädettyjen velvollisuuksien täyttämistä. Ohjauksen ja neuvonnan yleisenä tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen, varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukaiseen toimintaan onnettomuus- tai vaaratilanteen tapahduttua.</p> <p>Ohjausta ja neuvontaa annetaan esimerkiksi valvontakäyntien yhteydessä, pelastustoiminnan yhteydessä, turvallisuusviestinnän keinoin sekä pelastusviranomaiselle toimitettavien asiakirjojen arvioimisen ja tehtyjen yhteydenottojen yhteydessä. Pelastuslaitos ohjaa ja neuvoo yrityksiä ja kansalaisia myös kemikaaliturvallisuuslain-säädännön asioissa. Pelastuslaitoksella on myös palveleva palotarkastaja, joka on tavoitettavissa puhelimella ja sähköpostilla.</p> <p>Turvallisuusviestintä on turvallisuuteen ja onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvää viestintää ja ohjausta, jonka tavoitteena on parantaa turvallisuusasenteita ja -osaamista, jotta onnettomuuksia ei tapahdu. Pelastusviranomaisen tehtävänä on turvallisuusviestinnän keinoin lisätä valmiuksia ehkäistä onnettomuuksia ja kykyä toimia onnettomuus- ja vaaratilanteissa.</p> <p>Turvallisuusviestintää toteutetaan esimerkiksi erilaisissa tapahtumissa, koulutuksissa, hankkeissa ja kampanjoissa, mediaviestinnässä sekä sosiaalisessa mediassa. Turvallisuusviestintää toteutetaan myös muiden viranomaisten kanssa yhdessä. Turvallisuusviestinnän tarkemmista tavoitteista sekä kohderyhmien perusteista ja toteuttamistavoista on päätetty turvallisuusviestintäsuunnitelmassa.</p>
--	---

	<p>Ohjaukseen, neuvontaan ja turvallisuusviestintään on käytetty pelastuslaitoksen päätoimista ja sopimuspalokuntien henkilöstöä tehtävä- ja toimenkuvausten mukaisesti. Ohjaukseen, neuvontaan ja turvallisuusviestintään käytettävien henkilöstövoimavarojen suuruutta on vaikeaa määrittellä täsmällisesti, sillä turvallisuusviestintää tehdään osana kaikkea pelastuslaitoksen toimintaa asiakasrajapinnassa.</p> <p>Turvallisuusviestinnän voimavaroina ei ole tällä hetkellä päätoimisia turvallisuuskouluttajia, joten muu henkilöstö osallistuu turvallisuusviestintään oman työnsä osana. Pelastuslaitos käyttää pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja turvallisuusviestintätehtävissä apuna vapaaehtoisia organisaatioita ja henkilöitä sopimukseen perustuen.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Pelastuslaitoksella tavoitteena on kehittää riskiperusteista turvallisuusviestintää ja -koulutusta vastaamaan onnettomuuksien ehkäisytyön tarpeita. Palvelutasopäätöksen onnettomuuksien ehkäisyn painopisteen mukaan panostamme monialaiseen yhteistyöhön onnettomuuksien määrän vähentämiseksi ja onnettomuuksien seurannaisvaikutusten pienentämiseksi. Lisäksi pelastustoimen valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaan pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestettävä riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti.</p> <p>Pelastustoimen valtakunnallisessa ennaltaehkäisyn toimintaohjelmassa pyritään siihen, että jatkossa ihmiset ja yhteisöt kohdataan kokonaisvaltaisella onnettomuuksien ehkäisytoiminnalla tunnistamalla erilaisia ilmiöitä ja vaikuttamalla niihin. Tämä edellyttää jatkuvaa analyysiin perustuvaa kokonaiskuvaa yhteiskunnan riskeistä.</p> <p>Hallitusohjelman tavoite tulipalojen puolittamisesta 2030 mennessä tulee huomioida palvelutasopäätöksessä. Tavoitteet ja käytännön työ tulee tarkentaa turvallisuusviestintä- ja valvontasuunnitelmassa.</p> <p>Ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän tavoitteena on tavoittaa vuosittain 10 % hyvinvointialueen asukkaista. Turvallisuusviestintään osallistuu osaltaan koko pelastuslaitoksen päätoiminen ja sopimuspalokuntien henkilöstö tehtävä- ja toimenkuvaustensa mukaisesti.</p>
<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Pelastuslaitos huolehtii pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta ja neuvonnasta sekä turvallisuusviestinnästä ja -koulutuksesta.</p> <p>Ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän tavoitteena on tavoittaa vuosittain 10 % hyvinvointialueen asukkaista. Turvallisuusviestinnän kohderyhmien perusteena toimivat toimintaympäristö- ja riskianalyyssissä havaitut tarpeet sekä pelastustoimen turvallisuusviestinnän strategiassa sekä pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelmassa esitetyt tavoitteet. Tarkempi määrittely tehdään Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen turvallisuusviestintäsuunnitelmassa. Tavoitteiden määrittelyssä huomioidaan erityisesti riskiperusteisuus sekä hallitusohjelman tavoite tulipalojen puolittamisesta vuoteen 2030 mennessä.</p> <p>Ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän palveluita tuotetaan pelastuslaitoksen päätoimisen ja sopimuspalokuntien henkilöstön toimesta tehtävä- ja toimenkuvausten mukaisesti.</p>

<p>Palvelun palvelutason kehittämistarve</p>	<p>Palvelutasopäätöskauden aikana on perusteltua selvittää koko hyvinvointialueen turvallisuuskoulutuksen järjestäminen. Mikäli hyvinvointialueen turvallisuuskoulutuksen järjestämisvastuu on jatkossa pelastuslaitoksella, tulee voimavarojen tarve arvioida uudelleen.</p> <p>Voimakkaasta väestönkasvusta johtuvaa palvelutarpeen kasvua ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän osalta tarvittavaa resurssitarvetta tulee seurata palvelutasopäätöskauden aikana.</p>
---	---

4.1.2 Palontutkinta

Pelastuslain 41 §:n mukaan pelastuslaitoksen on suoritettava palontutkinta. Palontutkinta suoritetaan jokaisen pelastuslaitoksen toimenpiteitä edellyttäneen tulipalon osalta. Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyys ja selvitetään tarvittavassa laajuudessa palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja vahinkojen laajuuteen vaikuttaneet tekijät sekä pelastustoiminnan kulku. Selvityksen laajuuteen vaikuttaa erityisesti palon seurausten vakavuus. Säännöksessä palontutkinnalla tarkoitetaan vähintään pelastustoiminnan johtajan ammattikokemukseen perustuvaa arviota.

Palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen.

Aluevaltuusto päättää palontutkinnan laajuuden määrittämisen perusteista, painopisteistä ja palontutkintaan käytettävistä voimavaroista.

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Pelastuslaitosten palontutkintaa on kehitetty erilaisten kehittämistyöryhmien, projektien ja asiantuntijoiden toimesta. Voidaankin todeta, että palontutkinta on osa pelastuslaitosten palveluntuotantoa. On kuitenkin todettava, että minimivaatimusta tarkempi palontutkinta, jossa pyritään arvioita tarkempaan palontutkintaan ja selviytyksiin, ei ole pelastustoimen päivittäistoimintaa. Pelastustoimessa onkin vakiintunut valtakunnallinen käytäntö luokitella arviointitaso ykköstason tutkinnaksi ja koulutetun palontutkijan tekemä tutkinta kakkostason tutkinnaksi. Edellä mainittujen lisäksi voidaan erityisen vaativista tulipaloista suorittaa kolmostason tutkinta.</p> <p>Pelastuslaitoksen ykköstason palontutkinta suoritetaan päivittäistasolla pelastustoiminnan johtajan toimivaltuuksilla. Tiedot kirjataan pelastustoimen onnettomuustietojärjestelmä Prontoon.</p> <p>Pelastuslaitoksen palontutkinnan kakkos- ja kolmostaso toteutetaan palontutkintaan koulutettujen ja tehtävään nimettyjen henkilöiden toimesta. Tällä hetkellä nimettyjä henkilöitä on yhteensä 9, joista kaksi on nimetty myös kolmostasolle. Suurin osa kakkostason tutkintatyöstä toteutetaan sellaisten viranomaisten toimesta, joilla ei ole varsinaista työaikaa tehtävään. Tämä hankaloittaa tutkinnan käynnistymistä ja</p>
--	---

	<p>paikkatutkintaa, sekä heikentää tutkinnan laatua. Kakkostason tutkinta edellyttää kattavaa raportointia ja tutkintamateriaalin analysointia, sekä mahdollisia johtopäätöksiä ja suosituksia, joiden tekemiseen ei tällä hetkellä ole riittävästi resurssia. Pelastustoimen raportointijärjestelmä ei tue nykyaikaista, kattavaa raportointitapaa.</p> <p>Tutkintaresurssin saatavuuden varmistamiseksi on ehdotettu toimenpiteitä, jotka eivät toteudu kustannussyistä. Tutkinnan kokonaisprosessia kehitetään vuoden 2025 aikana.</p> <p>Pelastuslaitoksella on käytettävissä palontutkinnan kokonaisuuden toteuttamiseen noin 1,5 henkilötyövuotta. Käytettävissä oleva henkilöresurssi edustaa valtakunnallista keskitasoa.</p> <p>Varsinais-Suomen pelastuslaitoksella on ollut edustaja palontutkinnan valtakunnallisessa kehitystyössä yli 20 vuotta. Varsinais-Suomessa onkin kehitetty palontutkinnan osaamista ja sitä kautta omaa ja valtakunnallista toimintaa palontutkinnasta saadun tiedon perusteella. Palontutkinta onkin työkaluna kiistaton, mikäli tutkittu tieto onnistutaan hyödyntämään lakisääteisten tavoitteiden mukaisesti. Tämä edellyttää kuitenkin koko organisaation sitoutumista yhteiseen tavoitteeseen.</p> <p>Pelastuslaitos on profiloitunut palontutkinnan osalta valtakunnalliseksi kouluttajaksi. Palontutkinnan konttiympäristössä on koulutettu pelastusalan, muiden viranomaisien ja sidosryhmien henkilöstöä noin 100 henkeä vuositasolla. Poliisiammattikorkeakoulun tuhotyörikosten tutkintakurssin käytännön tutkintaosuudet suoritetaan Varsinais-Suomen koulutuskeskuksissa.</p>
Tavoitteet ja tarpeen arviointi	<p>Palontutkintavalmiuden tulee kattaa valtakunnallisen ohjauskirjeen mukaiset kolme tasoa. Tähän tulee olla riittävästi koulutettua henkilöstöä. Nykyinen käytettävissä oleva määrä ei ole riittävä.</p> <p>Palontutkinnasta saatavaa tietoa tulee hyödyntää laaja-alaisemmin ja palontutkinnasta saatavan tiedon hyödyntäminen tulee toteuttaa tehokkaasti ja suunnitelmallisesti koko organisaation toimesta.</p> <p>Palvelutasopäätöskauden aikana palontutkintatoiminnan tulee uudistaa prosessit valvotun ja johdetun palontutkinnan tueksi.</p> <p>Jokaiselle tutkinnalle tulee asettaa tavoitteet ja tutkinnasta kerättävän tiedon tulee perustua lakisääteisyyteen tai alueelliseen tarpeeseen.</p>
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	<p>Pelastuslaitoksen palontutkintaa suoritetaan valtakunnallisen mallin mukaisesti kolmella tasolla. Tutkinnan kakkos- ja kolmostason palveluiden tuottamiseen määritetään yhden päätoimisen henkilön työaika. 0,6 henkilötyövuoden verran työaika käyttäen, 8 koulutettua 2. ja 3. tason tutkijaa, oman työnsä ohella.</p> <p>Tiedon laatua ja luotettavuutta kehitetään kaikilla palontutkinnan tasoilla lisäämällä koulutusta.</p> <p>Palontutkintatiedon hyödyntämistä lisätään pelastustoimen palvelujen tuotannossa erityisesti onnettomuuksien ehkäisyssä, pelastustoiminnan kehittämisessä sekä turvallisuusviestinnässä. Toiminnan kehittämiseksi laaditaan pysyvät käytännöt.</p>

	<p>Palontutkinnan johtamisen prosessi päivitetään siten, että palontutkinnan käynnistäminen, tiedonsaanti ja palontutkinnan tavoite ovat selkeitä.</p> <p>Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti yhteistyöalueen ja valtakunnallisen palontutkintatoiminnan kehittämiseen, sekä seuraa palontutkintatoiminnan kansainvälistä kehittymistä.</p>
<p>Palvelun palvelutason kehittämistarve</p>	<p>Suomen hallitus on asettanut valtakunnalliseksi tavoitteeksi puolittaa tulipalojen määrän vuoteen 2030 mennessä. Jotta tavoitteeseen voitaisiin päästä, tulee tulipaloista tuotettua tietoa kehittää sekä ryhtyä toimenpiteisiin uusien tulipalojen ehkäisemiseksi. Palontutkinnalla on erityinen rooli tiedon tuottamisen näkökulmasta. Vain laadukkaalla palontutkintatyöllä voidaan tuottaa sellaista tietoa, jolla on merkitystä hallituksen asettamaan tavoitteeseen pääsyssä.</p> <p>Palontutkinnan osaamista sen kaikilla tasoilla tulee kehittää. Organisaation henkilöstöä tulee hyödyntää laajemmin palontutkintatietojen hyödyntämiseen. Vain osaamisen avulla voidaan tuottaa riittävän luotettavaa tietoa, jotta tilastollista tietoa tai tietoa yksittäisestä onnettomuudesta voidaan hyödyntää tehokkaasti ja asianmukaisesti.</p> <p>Tutkintapalvelun tuotantoa ja sen resursseja tulee myös johtaa asianmukaisesti. Tutkintaan käytettävää henkilöstöresurssia ja sen valmiutta tulee vahvistaa, sekä huolehtia tutkintatulosten riittävästä laadusta.</p> <p>Tutkinnasta saatavaa tietoa tulee hallita sekä hyödyntää myös pelastuspalveluiden kehittämisessä. Pelastuslaitoksessa on sitoutettava riittävä organisaatio vastaamaan palontutkintatiedon hyödyntämisestä oman toiminnan kehittämiseen.</p> <p>Onnettomuuspaikkojen dokumentointia kehitetään ja dokumenttitiedon hallintaa parannetaan. Palontutkinnan kannalta on välttämätöntä, että tulipalojen alkuvaiheesta on mahdollisimman paljon erilaista kuva- ja videomateriaalia. Tällä hetkellä kuvaaminen on varsin rajattua ja tiedon hallinta puutteellista. Tavoitteena on tehokas, nykyistä kattavampi dokumentointi ja asianmukainen dokumenttien hallinta.</p> <p>Koulutettujen palontutkijoiden osaamista voidaan hyödyntää myös muiden onnettomuuksien sekä työtaturmien tutkinnassa, koska menetelmät ovat hyvin samankaltaisia. Pelastuslaitoksen tulee selvittää tarve ja mahdollisuudet tutkintaosaamisen laajentamiseksi palontutkintatehtävien ulkopuolelle.</p>

4.1.3 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä

Pelastuslain 42 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Aluevaltuusto päättää onnettomuuksien ehkäisyä koskevan yhteistyön tavoitteista, järjestelyistä ja yhteistyöhön käytettävistä voimavaroista.

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Onnettomuuksien ehkäisemiseen liittyvällä yhteistyöllä tarkoitetaan toimia muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistumista paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön. Pelastuslaitos on suorittanut valvontasuunnitelman mukaista moniviranomaisyhteistyötä edellä mainittujen tavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Pelastuslaitos on tunnistanut useita toimijoita, joiden kanssa yhteistyötä tehdään onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Tällaisia toimijoita ovat esimerkiksi poliisi- sekä sosiaali- ja terveysturvaviranomaiset, rakennusvalvontaviranomaiset, kaavoittajat, ympäristöterveydenhuollon viranomaiset sekä yksityiset toiminnanharjoittajat ja yhteisöt.</p> <p>Pelastuslain mukaan pelastusviranomaiselle tulee tehdä ilmoitus, mikäli havaitaan rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeinen palonvaara tai muu onnettomuusriski. Ilmoituksen tekijöitä ovat yleensä pelastuslaitoksen henkilöstö ja sopingupalokunnat sekä ensihoitajat tai kotihoidon henkilökunta. Lisäksi myös poliisilta, isännöitsijöiltä, nuohoojilta ja omaisilta tulee ilmoituksia asunnossa olevasta onnettomuusvaarasta. Pelastuslaitos arvioi kaikki ilmoitukset ja suorittaa arvioinnin perusteella valvontatoimenpiteitä. Onnettomuusriski-ilmoitukset edellyttävät lähes poikkeuksetta poikkihallinnollista moniviranomaisyhteistyötä mm. sosiaali- ja terveysturvaviranomaisten kanssa.</p> <p>Valvottavat kohteet poikkeavat selvästi pelastuslaitoksen muista valvontatehtävistä. Onnettomuusriski-ilmoitusten perusteella tehtävillä valvontakäynneillä kiinnitetään erityisesti huomiota työntekijän työturvallisuuteen.</p> <p>Pelastusviranomainen sai vuonna 2024 yli 500 onnettomuusriski-ilmoitusta Varsinais-Suomessa. Määrät ovat vuosien varrella nousseet toimintamallin käyttöönoton jälkeen. Tällä hetkellä toimintaan on resursoitu noin 2 henkilötyövuoden verran.</p> <table border="1" data-bbox="406 1489 1468 1612"> <thead> <tr> <th colspan="7">Onnettomuusriski-ilmoitusten määrät vuosina 2018–2024</th> </tr> <tr> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> <th>2021</th> <th>2022</th> <th>2023</th> <th>2024</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>198</td> <td>315</td> <td>420</td> <td>436</td> <td>506</td> <td>535</td> <td>541</td> </tr> </tbody> </table> <p>Pelastusviranomainen ohjaa ja opastaa kuntien ja kaupunkien rakennusvalvontaviranomaisia rakentamiseen ja kaavoitukseen liittyvissä palo- ja henkilöturvallisuusasioissa. Viranomaisyhteistyö on pelastuslain 42§:n mukaista toimintaa. Pelastuslaitos näkee merkittävänä vaikuttamisen keinona olla mukana lausunnon antajana tukemassa kuntien ja kaupunkien rakennus- ja kaavoitusviranomaisia. Kuntien ja kaupunkien kaavoitus- ja rakennusvalvontaviranomaisen yhteistyön tekemiseen on resursoitu 2,5 henkilötyövuotta.</p>	Onnettomuusriski-ilmoitusten määrät vuosina 2018–2024							2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	198	315	420	436	506	535	541
Onnettomuusriski-ilmoitusten määrät vuosina 2018–2024																						
2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024																
198	315	420	436	506	535	541																

	<p>Tapahtumaturvallisuuteen liittyvää valvontatoimintaa tehdään yhdessä poliisin ja ensihoidon kanssa tiiviisti ja sen tavoitteena on sujuvoittaa ja yhtenäistää tapahtumajärjestäjien tapahtumien järjestämistä, turvallisuusasiat huomioiden. Tapahtumaturvallisuuden valvontaa tekee 2 henkilötyövuotta.</p> <p>Pelastuslaitos on lisäksi ollut mukana erilaisissa hankkeissa sekä valtakunnallisissa asiantuntijaverkostoissa, joiden tavoitteena on luoda uusia toimintamalleja ja yhtenäistää olemassa olevia käytäntöjä.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Yhteistyön tavoitteena on jatkossakin onnettomuuksien ehkäiseminen sekä ja turvallisuuden ylläpitäminen yhteistyössä.</p> <p>Pelastuslaitoksen tavoitteena on huolehtia onnettomuusriski-ilmoitusten perusteella tulevista valvontatehtävistä jatkossakin ammattitaitoisesti sekä parantaa valvottavana olevan kohteen palo- ja poistumisturvallisuutta. Tavoitteena on tehdä sujuvaa moniviranomaisyhteistyötä, oman toiminnan työturvallisuus huomioiden. Toimintaympäristö- ja riskianalysissä tehdyt havainnot tulee ottaa huomioon palvelun tavoitteissa.</p> <p>Onnettomuusriski-ilmoitusten määrän oletetaan nousevan nykyisestä, koska Varsinais-Suomen maakunnan alueella on kuntia, joista asukaslukuun nähden tulee vähemmän onnettomuusriski-ilmoituksia kuin vastaavan kokoisista muista kunnista. Lisäksi vuoden 2024 alusta pelastuslain sääntely muuttui, koskien palovaroittimen kunnossapitovelvollisuutta. Kunnossapitovelvollisuus vaihtui asunnon haltijalta kiinteistön omistajalle. Vaikka vuonna 2024 tämä lainmuutos ei merkittävästi lisännyt paloriski-ilmoitusten määrää, on kuitenkin odotettavissa, että kiinteistön omistajat alkavat huolehtia velvollisuudesta ja asunnoissa käydessään huomaavat onnettomuusriskikohteita.</p> <p>Pelastuslaitoksen tavoitteena on edelleen kehittää alueen maankäyttöön ja rakentamiseen liittyvää turvallisuustyötä ja tehdä viranomaisyhteistyötä kuntien rakennusvalvontaviranomaisen kanssa suunnitteluun liittyvissä lausunto- ja neuvontatehtävissä.</p> <p>Tapahtumaturvallisuuteen liittyvän valvontatoiminnan tavoitteena on tapahtumaturvallisuuden parantaminen ja tukea tapahtumajärjestäjiä. Tapahtumaturvallisuuteen liittyvää moniviranomaisyhteistyötä jatketaan nykyisillä resursseilla, mutta tapahtumaturvallisuuteen suunnatuilla resursseilla on nousupaineita.</p> <p>Pelastuslaitoksen tavoitteena on edelleen olla mukana yhteistyöryhmissä ja -hankkeissa, jotka tukevat pelastuslaitoksen tavoitteita onnettomuuksien ehkäisytyössä.</p>
<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Pelastuslaitos huolehtii pelastustoimelle kuuluvasta yhteistyöstä onnettomuuksien ehkäisemiseksi.</p> <p>Yhteistyön tavoitteet ja järjestelyt on esitetty kohdassa tavoitteet ja tarpeen arviointi. Tarkempi määrittely tehdään Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen valvontasuunnitelmassa.</p>

<p>Palvelun palvelutason kehittämistarve</p>	<p>Onnettomuusriski-ilmoitusten ja tapahtumaturvallisuuden valvontaan tarvittavaa resurssitarvetta tulee seurata palvelutasopäätöskauden aikana.</p> <p>Maankäyttöön ja rakentamiseen liittyvää resurssitarvetta voidaan pitää tällä hetkellä riittävänä, mutta senkin riittävyttä tulee seurata palvelutasopäätöskauden aikana.</p>
---	--

4.1.4 Onnettomuuskehityksen seuranta

Pelastuslain 43 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee seurata onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä ja niistä tehtävien johtopäätösten perusteella ryhtyä osallaan toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niihin varautumiseksi sekä tarvittaessa tehdä esityksiä muille viranomaisille ja tahoille.

Aluevaltuusto päättää onnettomuuskehityksen seurannan painopisteistä ja seurantaan käytettävistä voimavaroista.

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Onnettomuuskehityksen seurannan osalta on tehty kehitystyötä ja 2025 aikana on käytössä taulukko, josta näkee, mitä seurataan, miten usein seuranta tehdään, sekä kuka seurannan suorittaa.</p> <p>Pelastuslaitoksen onnettomuuskehityksen seuranta tehdään palvelualueittain eri tietojärjestelmiä hyödyntäen ja erilaisilla seurantakriteereillä. Pelastuslaitoksen onnettomuuskehityksen seuranta pohjautuu valtakunnalliseen kokonaisuuteen, jonka perustan muodostaa kansallinen ja alueellinen riskiarvio sekä pelastustoimen toimintaympäristö- ja riskianalyysi (ks. luku 3).</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Pelastuslaitoksen onnettomuuskehityksen seurannan prosessi ja siihen liittyvä päätöksenteon tieto- ja vaikuttavuusperusteisuus pohjautuu tietojohdamiseen. Tavoitteena on selvittää käytössä olevien tietoahtaiden- ja varantojen hyödyntämismahdollisuudet, luoda prosessikuvaukset, sekä selvittää tarvittavien resurssien määrää.</p> <p>Pelastuslaitoksen onnettomuuskehityksen seurannan prosessia tulee tarkastella koko organisaatio huomioiden ja yhteistyössä hyvinvointialueen tietojohdamisen palveluiden kanssa. Pelastuslaitoksen palvelualueiden yhteistyötä tulee tiivistää ja saatujen tietojen hyödyntämistä kehittämistyössä laajentaa.</p> <p>Hyvinvointialueen tietojohdamisen tiimi on luonut onnettomuuskehityksen seurannan tueksi Pronto tietoon perustuvan Power BI raportin, joka päivittyy määräajoin ja kertoo onnettomuusmäärien muutoksista halutuilla kriteereillä, tämän toiminnon kehittämistyötä jatketaan.</p> <p>Onnettomuuskehityksen seurannalla on iso rooli myös hallitusohjelman tavoitteeseen tulipalojen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä saavuttamiseen.</p>

<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Pelastustoimella on reaaliaikainen tietoisuus hyvinvointialueen onnettomuuksien määrästä ja syistä. Pelastustoimen tietoperusteisen tiedolla johtamisen dataa hyödynnetään pelastustoimen kehittämisessä.</p> <p>Pelastuslaitoksen onnettomuuskehityksen seurannan prosessia tulee tarkastella koko organisaatio huomioiden ja yhteistyössä hyvinvointialueen tietojohdamisen palveluiden kanssa. Pelastuslaitoksen palvelualueiden yhteistyötä tulee tiivistää ja saatujen tietojen hyödyntämistä kehittämistyössä laajentaa, jotta pääsemme tulipalojen puolittamisen tavoitteeseen 2030 mennessä.</p> <p>Onnettomuuskehityksen seuranta toteutetaan nykyisten resurssien uudelleen järjestelyllä.</p>
<p>Palvelun palvelutason kehittämistarve</p>	<p>Toimintaympäristön kokonaisvaltainen, jatkuva seuraaminen ja analysoiminen tulee olla tulevaisuudessa mahdollista. Tähän onnettomuuskehityksen seurannan kokonaisuuteen tulee kuulua esimerkiksi riskianalyysin, toimintaympäristöanalyysin, turvallisuuden tilannekuvan, tietojohdamisen numeerisen datan, hyvinvointialueen tuottama sosiaali- ja terveystoimen datan, sekä operatiivinen tilannekuvan hyödyntäminen. Näistä kokonaisuuksista saadaan kattava seuranta ja data, joka muodostaa visuaalisen tilannekuvan. Onnettomuuskehityksen seuranta tulee saada jatkuvaksi, automatisoiduksi raportiksi, jonka hakukriteerit ovat helposti muokattavissa. Toiminnon saavuttamiseksi tarvitaan hyvinvointialueen ja yhteistoiminta-alueen tiivistä yhteistyötä, osaamista ja datan analysointia.</p> <p>Tiedolla johtamisen tulee olla vakiintunut toimintamalli pelastuslaitoksen toiminnan kehittämisessä.</p>

4.1.5 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen varmistaminen

Hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialue voi hoitaa tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle hyvinvointialueelle. Säännöksen perusteluiden mukaan hyvinvointialueiden vapaaehtoisessa yhteistoiminnassa hyvinvointialueet voisivat sopia, miten järjestämisvastuu jaetaan. Vaikka tehtävä järjestettäisiin yhteistoiminnassa, järjestämisvastuun siirtävällä hyvinvointialueella olisi aina kuitenkin tehtävän rahoitusvastuu sekä viime-sijainen vastuu valvoa, että tehtävä tulee asianmukaisesti järjestetyksi. Hyvinvointialueiden yhteistoiminnan muodoista säädetään hyvinvointialueesta annetun lain 8 luvussa.

Aluevaltuusto päättää, miten toisen hyvinvointialueen järjestettäväksi siirretyn tehtävän asianmukainen järjestäminen varmistetaan.

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Tällä hetkellä Varsinais-Suomen hyvinvointialueella ei ole onnettomuuksien ehkäisyyn tai valvontaan liittyvää yhteistyötä muiden hyvinvointialueiden kanssa. Yhteistoimintaa on kuitenkin järjestetty yleisötapahtumaturvallisuuden osalta koulutuksen ja toiminnan tukemisen muodossa YTA tasoisesti.</p>
--	---

Tavoitteet ja tarpeen arviointi	Palvelutasopäätöskauden aikana ei ole onnettomuuksien ehkäisyyn tai valvontaan liittyvää yhteistyötä muiden hyvinvointialueiden kanssa. Yhteistyötä muiden alueiden kanssa tulee arvioida ja selvittää.
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien tehtävien järjestämistä tulee selvittää ja arvioida palvelutasopäätöskauden aikana.
Palvelun palvelutason kehittämistarve	Yhteistyötä muiden alueiden kanssa tulee arvioida ja selvittää palvelutasopäätöskauden aikana.

4.1.6 Valvontatehtävät

Pelastuslain 27 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii alueellaan pelastustoimen valvontatehtävistä. Pelastuslain 78 §:n mukaan pelastuslaitoksen on alueellaan valvottava pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista. Pelastuslain 79 §:n mukaan pelastuslaitoksen on laadittava valvontasuunnitelma valvontatehtävän toteuttamisesta. Valvontasuunnitelman tulee perustua hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen.

Valvonnan on perustuttava riskien arviointiin, ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta. Valvontasuunnitelmassa on määritettävä suoritettavat palotarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet sekä kuvattava, miten valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan.

Aluevaltuusto päättää valvonnan perusteista, tavoitteista ja valvontatehtävään käytettävistä voimavaroista.

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	<p>Pelastuslaitoksen valvontatoiminta sisältää pelastuslain mukaiset valvontatehtävät, kuten erilaiset palotarkastukset sekä asiakirjavalvonnan. Valvontaa tehdään erikseen laadittavan ja päivitetävän valvontasuunnitelman perusteella. Valvontasuunnitelma on laadittu aiemmin palvelutasopäätöskauden mittaiseksi ja sen toteutumista seurataan säännöllisesti. Valvontasuunnitelman ja myös turvallisuusviestinnän suunnitelman tekemisessä huomioidaan mm. pelastuslaitoksen riskiarvion kirjaukset, valtakunnallisen onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelman suositukset ja hallitusohjelman tavoite tulipalojen puolittamiseksi 2030 mennessä.</p> <p>Valvontasuunnitelmassa on kuvattu muun muassa valvontatoiminnan sisältö ja valvontatoiminnan toteutumisen seuranta. Valvontasuunnitelmassa määritellään myös valvontavälit ja valvontakohteiden luokittelut. Valvontatoiminnasta on lisäksi laadittu prosesseja, joiden mukaan valvontatyötä tehdään. Valvontatyö päätetään kohteen osalta vasta, kun kohde täyttää pelastuslain minimivaatimukset. Valvontatehtävien toteutumista seurataan ja seurantamenetelmiä kehitetään.</p> <p>Valvonta toteutetaan palotarkastuksin sekä muilla valvontatehtävän edellyttämällä toimenpiteillä sekä valvomalla annettuja korjausmääräyksiä jälkivalvonnalla. Lisäksi</p>
---	--

	<p>pelastuslaitoksella on valvontatehtävissä käytössä paloturvallisuuden itsearviointimalli. Paloturvallisuuden itsearviointimallissa valvottavalle kohteelle lähetetään vastauslomake ja opas, jonka perusteella kohde itse arvioi oman kiinteistön paloturvallisuutta ja palauttaa täytetyn lomakkeen pelastuslaitokselle. Tarvittaessa asiakirjavalvontaa täydennetään kohdennetuilla palotarkastuksilla.</p> <p>Valvontatehtävien voimavaroina on tällä hetkellä noin 17 henkilötyövuotta. Varsinais-Suomen pelastuslaitos on panostanut onnettomuuksien ehkäisytyöhön ja sen kehittämiseen, mutta tehtäviin käytettävät resurssit eivät ole kehittyneet viime vuosina tehtäväämääriä vastaavalla tavalla. Valvontatehtävien määrä on vuosien varrella kasvanut ja valvontaprosessi kokonaisuudessaan vaatii aiempaa enemmän työpanosta. Valvontatehtävien hoitamiseen suunnattu henkilötyövuosimäärä ei ole riittävällä tasolla.</p> <p>Lounais-Suomen Aluehallintovirasto on lausunnossaan (29.6.2023) arvioinut pelastuslaitoksen palvelutasopäätöstä vuosille 2024–2025. Aluehallintovirasto nosti esille riskianalyyssissä esille tulleet palvelujen mitoitustarpeet ja niiden ilmenemättömyys onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvonnan palveluiden järjestämisen tasossa eri osaluilla.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Pelastuslaitoksen valvontatoiminnan tavoitteena on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia. Tähän tavoitteeseen pyritään pelastuslaitoksen valvontatoiminnan osalta todentamalla pelastuslain velvoitteiden noudattamista kohteissa sekä vaikuttamalla turvallisuuskulttuurin kehittämiseen alueella. Tämän lisäksi valvontatoiminnassa kertyvän riskitietoisuuden avulla tuotetaan lisäarvoa pelastuslaitoksen onnettomuusriskienhallinnan palvelukokonaisuuteen sekä alueen muuhun turvallisuustyöhön.</p> <p>Pelastustoimen valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaan onnettomuuksien ehkäisy on järjestettävä riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti. Hallitusohjelmaan kirjattu tavoite tulipalojen puolittamisesta 2030 mennessä, on myös huomioitava toiminnan suunnittelussa. Pelastuslaitoksen valvonnan perusteet ovat laadukas, säännöllinen, tehokas ja riskeihin perustuva pelastuslain vaatimukset täyttävää valvontatyö. Valvontatyöhön käytettävien resurssien tulee pohjautua valvontasuunnitelman tavoitemääriin ja valvontaresurssin kasvattaminen olisi perusteltua toteuttaa moniammatillisesti, koko pelastustoimen henkilöstö huomioiden, joka kasvattaa henkilöstön osaamispääomaa.</p> <p>Palvelutasopäätöskauden aikana otetaan käyttöön uusi valtakunnallinen onnettomuuksien ehkäisysovellus. Tämänhetkisen tiedon mukaan sovellus tulee käyttöön vuoden 2026 alusta. Onnettomuuksien ehkäisysovelluksen avulla on tavoitteena valvoa paremmin valvontatyön laatua, laillisuuden arviointia ja hyvän hallintotavan toteutumista. Uuden sovelluksen myötä, valvontatoiminnasta tullaan saamaan paremmin tietoa käytettäväksi tiedolla johtamiseen ja valvontatoiminnan suunnitteluun. Toimintaympäristö- ja riskianalyyssissä tehdyt havainnot tukevat myös tätä tarvetta.</p> <p>Sovelluksen käyttöönottoa ja käyttöönoton valmisteluihin on valtakunnallisesti arvioitu menevän noin 1,5 henkilötyövuoden työpanos, joka pyritään toteuttamaan nykyhenkilöstöllä.</p>

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	<p>Pelastuslaitos huolehtii alueellaan pelastustoimen valvontatehtävistä. Pelastuslaitoksen valvontatoiminnan tavoitteena on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia.</p> <p>Valvontatehtävien toteuttaminen ja tarkemmat tavoitetasot määritellään valvontasuunnitelmassa. Palvelutasopäätöskauden aikana valvontasuunnitelmassa huomioidaan erityisesti pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelmassa esitetyt tavoitteet, riskiperusteisuus sekä hallitusohjelman tavoite, tulipalojen määrän puolittamisesta vuoteen 2030 mennessä.</p> <p>Valvontatehtävien määrällinen tavoite on 100 % valvontasuunnitelmassa asetetusta tavoitteesta ja valvontatyö kohdennetaan valvontasuunnitelman mukaisesti koko hyvinvointialueen alueelle. Valvontatyöhön käytettävät resurssit pohjautuvat valvontasuunnitelman tavoitteisiin ja palvelutasopäätöskauden aikana valvontatyön suorittamista pyritään kehittämään moniammatillisemmaksi, huomioiden koko pelastustoimen henkilöstö.</p> <p>Palvelutasopäätöskauden aikana otetaan käyttöön uusi valtakunnallinen onnettomuuksien ehkäisysovellus. Tämänhetkisen tiedon mukaan sovellus on käyttöönotettavissa vuoden 2026 aikana.</p> <p>Pelastuslaitoksen tulee ottaa huomioon aluehallintoviraston huomiot valvontatehtäviin riskiperusteisuuteen liittyvissä asioissa.</p>
Palvelun palvelutason kehittämistarve	<p>Valvontatyötä kehitetään entistä enemmän vaikuttavampaan toteutusmalliin, jolla päästäisiin erityisesti hallitusohjelman tavoitteisiin tulipalojen määrän puolittamisesta vuoteen 2030 mennessä. Vaikuttavampi onnettomuuksien ehkäisytyö voi tarkoittaa uusien toimintamallien käyttöönottamista sekä luopumista perinteisistä toimintamalleista. Kehittämistarpeet huomioidaan yksityiskohtaisemmin pelastuslaitoksen valvontasuunnitelmassa.</p> <p>Voimakkaasta väestönkasvusta johtuvaa palvelutarpeen kasvua valvonnan osalta tarvittavaa resurssitarvetta tulee seurata palvelutasopäätöskauden aikana.</p>

4.1.7 Valmiuden tarkastaminen

Pelastuslain 84 §:n mukaan pelastusviranomaiset voivat tehdä tarkastuksia pelastuslaissa säädettyjen suuronnettomuuksien ja poikkeusolojen varautumisjärjestelyjen valvomiseksi. Säännöksen perusteella hyvinvointialueen pelastusviranomaisilla on yleinen oikeus tehdä tarkastuksia suuronnettomuuksien ja poikkeusolojen varautumisjärjestelyiden valvomiseksi.

Aluevaltuusto päättää valmiustarkastusten painopisteistä ja valmiustarkastuksiin käytettävistä voimavaroista.

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	Pelastuslain 84 § mukaisia tarkastuksia on toteutettu tarveharkintaan perustuen ja tällöinkin osana palotarkastuksia. Pelastuslaitoksella ei ole tällä hetkellä kuvattua prosessia tai toimintamallia näiden tarkastusten toteuttamiseksi. Pelastuslaitos odottaa ministeriöltä tarkempaa ohjeistusta Pelastuslain 84 § mukaisten toimenpiteiden suorittamiseksi.
Tavoitteet ja tarpeen arviointi	Hyvinvointialueelle siirryttäessä 84 § mukaisen tarkastustoiminnan uudelleen järjestämisen suunnittelu on käynnissä. Tarkastustoiminnan tehokas toteutus vaatisi nykyisiin käytössä oleviin resursseihin (htv) lisäyksiä sekä selkeän kokonaisprosessin kuvauksen osaksi valvontasuunnitelmaa. Kuvauksen saamiseksi pelastuslaitos odottaa myös ministeriön tarkempaa ohjeistusta asian valvomiseksi.
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	Pelastuslaitos suorittaa, harkintaan perustuen, 84 § mukaisia tarkastuksia niissä kohteissa, jotka ovat tunnistettu riskianalyyseissä kriittisiksi kohteiksi ja joiden toimintaan alueellisessa riskiarviossa kuvatut skenaariot aiheuttavat vakavia häiriötilanteita.
Palvelun palvelutason kehittämistarve	Tarkastustoimintaa kehitetään yhteistyössä onnettomuuksien ehkäisyn, pelastustoiminnan ja siviilivalmiuden palvelualueen kesken kehittämällä kokonaisprosessin kuvausta, tarkastus- ja pöytäkirjakäytäntöjä sekä tarkastustoiminnan ilmoitusmenettelyä. Mikäli tarkastustoimintaa toteutetaan laajemmin, työn laadukas toteuttaminen vaatisi lisäresursseja ja näiden kohdentamista. Palvelun kehittämistarve olisi noin 1 henkilötyövuotta.

4.1.8 Muut onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palvelut (ei pelastuslainsäädännön edellyttämät tehtävät, esimerkiksi kemikaalilainsäädännön nojalla tehtävä valvontatoiminta)

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	Pelastuslaitos suorittaa vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden valvontaa. Valvontatyöhön on päätoimisesti resursoitu tällä hetkellä 1,5 henkilötyövuotta. Kemikaaliturvallisuuden valvontaa tehdään normaaleilla valvontakäyneillä, erikseen suoritettavilla kemikaaliturvallisuuden tai pyrotehosteiden tarkastuksilla sekä kemikaaliturvallisuuslain puitteissa annettavilla lausunnoilla ja päätöksillä. Kemikaalilainsäädännön mukaista valvontatyötä tehdään lähes jokaisella palotarkastuksella tai tapahtumaturvallisuuteen liittyvällä valvontakäynnillä tai siihen liittyvässä lausuntoprosessissa ja siksi näiden tehtävien hoitamiseen kohdistuu todellisuudessa 1,5 htv:tä enemmän työaikaa.
Tavoitteet ja tarpeen arviointi	Palvelutasopäätöskauden aikana pelastuslaitos suorittaa kemikaalilainsäädännön mukaista valvontatyötä nykyisillä käytössä olevilla resursseilla. Pelastuslaitos on arvioinut, että kemikaaliturvallisuuden valvontatyöhön tulee resursoida pidemmällä aikavälillä enemmän henkilötyövuosia, koska vaarallisten kemikaalien käytön osuus esimerkiksi kuluttajille myytävissä tuotteissa tulee kasvamaan ja vihreän siirtymän energiaratkaisut (energian tuotantolaitokset ja akkuvarastot) tulevat lisääntymään merkittävästi Varsinais-Suomessa kuin myös koko länsirannikolla.
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	Pelastuslaitos toteuttaa kemikaaliturvallisuuden valvontatyötä nykyisillä resursseilla. Tulevina palvelutasopäätöskausilla seurataan valvontatyöhön resurssien riittävyyttä.

<p>Palvelun palvelutason kehittämistarve</p>	<p>Vaarallisten kemikaalien osuus kuluttajille myytävissä tuotteissa todennäköisesti kasvaa tulevaisuudessa. Vihreän energian tuotantolaitokset ja muut energian varastointiin liittyvät kohteet tulevat myös lisääntymään.</p> <p>Kemikaaliturvallisuuden valvontaan voidaan joutua resursoimaan lisähenkilötyövuosia, jotta lakisääteinen valvontatyö saadaan tehtyä. Pelastuslaitos seuraa tilannetta ja asia nostetaan esille tulevissa palvelutasopäätöksissä.</p>
---	---

4.2 Pelastustoiminta

Pelastuslain 27 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii alueellaan pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä. Pelastuslain 32 §:n 1 momentin mukaan pelastustoimintaan kuuluu:

- 1) hälytysten vastaanottaminen;
- 2) väestön varoittaminen;
- 3) uhkaavan onnettomuuden torjuminen;
- 4) onnettomuuden uhrien ja vaarassa olevien ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaaminen ja pelastaminen;
- 5) tulipalojen sammuttaminen ja vahinkojen rajoittaminen;
- 6) 1–5 kohdassa mainittuihin tehtäviin liittyvät johtamis-, viestintä-, huolto- ja muut tukitoiminnat.

Pelastuslain 2 §:n 4 momentin mukaan pelastuslain mukainen toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että se on mahdollista myös valmiuslain mukaisissa poikkeusoloissa.

4.2.1 Väestön varoittaminen vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittava hälytysjärjestelmä

Pelastuslain 27 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii alueellaan väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä.

Aluevaltuusto päättää kiinteiden väestöhälyttimien peitosta, hankinnasta ja ylläpidosta sekä muista hälytysjärjestelmistä.

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Varsinais-Suomessa on elektronisia ja sähköisiä väestöhälyttimiä. Ensisijaisen järjestelmän kattavuus on 71 % (asukasmäärä/alueen koko väestö), joka kattaa pääasiassa 1 ja 2 riskiluokan riskiruudut. 3 ja 4 riskiluokan riskiruuduissa käytetään väestön varoittamiseen liikuteltavia väestöhälyttimiä ja komentokaiuttimia.</p>
--	---

	Hälytysjärjestelmää käytetään pelastuslaitoksen tilannekeskuksesta tai hätäkeskuksesta. Vaara- ja onnettomuustilanteissa käytetään myös vaaratiedotteita, jotka laaditaan tilannekeskuksessa pelastustoiminnan johtajan ohjeiden mukaisesti. Edeltävän palvelutasopäätöksen aikana aloitettu varajärjestelmän kehittäminen on edelleen käynnissä, koska pelastuslaitos odottaa valtakunnallista linjausta/ohjeistusta asiasta.
Tavoitteet ja tarpeen arviointi	Pelastuslaitoksen on tarkoituksenmukaista ylläpitää nykyistä hälytysjärjestelmää sekä korvata vanhentuneita laitteita uusilla. Palvelutasopäätöskauden aikana on perustelua selvittää varajärjestelmä hälytysjärjestelmälle.
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	Pelastuslaitos ylläpitää kiinteää hälytysjärjestelmää ja siirrettävää hälytysjärjestelmää. Hälytysjärjestelmän ylläpitämiseksi, väestöhälyttimiä uusitaan 1–2 vuosittain. Palvelutasopäätöskauden aikana selvitetään varajärjestelmä hälytysjärjestelmälle.
Palvelun palvelutason kehittämistarve	Palvelutasopäätöskauden aikana selvitetään varajärjestelmä hälytysjärjestelmälle ja osallistutaan kansallisesti toteutettavaan selvitystyöhön.

4.2.2 Pelastustoiminta

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 3 §:n 2 momentin mukaan pelastustoimen palvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

Aluevaltuusto päättäisi onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavien toimenpiteiden palvelutasosta niin, että tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti. Tarvittavien toimenpiteiden riittävyttä arvioidessaan aluevaltuusto ottaisi huomioon asiaa koskevat kansalliset ohjeet, kuten Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen (Sisäasiainministeriön julkaisu 2025:2).

Toimintavalmiusaikatavoitteet

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	<p>Pelastustoiminnan toimintavalmiuden perusteet on määritetty sisäministeriön laatimassa Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa. Ohjeessa on kansallisesti määritelty riskiluokkien määräytyminen sekä riskiluokakohtaiset toimintavalmiusaikatavoitteet. Ohjeen sitovuutta on käsitelty Hämeenlinnan hallinto-oikeuden antamassa päätöksessä 11.6.2020 (Päätösnumero 20/0563/1) ja sen johtopäätösosiossa hallinto-oikeus on todennut, että vaikka sisäministeriön antamat ohjeet eivät ole sitovia, aluehallintovirasto on voinut käyttää ohjetta apuna arvioidessaan pelastuslain mukaisten edellytysten täyttymistä. Em. oikeustulkinnan perusteella voidaan ohjeen vähimmäistavoitteiden olevan kansallisia vähimmäisvaatimuksia pelastustoiminnan palveluiden toimintavalmiusajoina.</p> <p>Toimintavalmiusaikojen toteutuminen:</p>	
	<table border="1" style="margin-left: auto;"> <tr> <td>Riskiluokka</td> </tr> </table>	Riskiluokka
Riskiluokka		

	<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>	<i>IV</i>
Riskiruutujen kokonaismäärä riskiluokittain	40 <i>kpl</i>	241 <i>kpl</i>	298 <i>kpl</i>	20033 <i>kpl</i>
Riskiruutujen lukumäärä, joissa ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika ei täyty vähintään 50 %:ssa kiireellisistä pelastustoimen tehtävistä vuonna 2024	12 <i>kpl</i>	17 <i>kpl</i>	2 <i>kpl</i>	0 <i>kpl</i> *
Jatkuva puute: Riskiruutujen lukumäärä, joissa ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika ei täyty vähintään 50 %:ssa kiireellisistä pelastustoimen tehtävistä minään neljänä edellisenä tarkastelujaksona.	3 <i>kpl</i>	1 <i>kpl</i>	0 <i>kpl</i>	0 <i>kpl</i> ±
Riskiruutujen lukumäärä, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika ei täyty vähintään 50 %:ssa kiireellisistä tehtävistä edellisen kalenterivuoden aikana (IV-luokan riskiruudun osalta raja 38 min, jos ei toisin päätetty)	0 <i>kpl</i>	5 <i>kpl</i>	1 <i>kpl</i>	13 <i>kpl</i>

Toimintavalmiusaikojen mediaanit			
	<i>Vuosi</i> 2022	<i>Vuosi</i> 2023	<i>Vuosi</i> 2024
Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajan mediaani	7:23	7:10	7:06
Pelastustoiminnan toimintavalmiusajan mediaani	11:19	10:12	10:16
Pelastusjoukkueen toimintavalmiusajan mediaani	12:08	14:57	14:18

Toteutuneiden toimintavalmiusaikojen osalta huomattavimmat epäkohdat ovat olleet edelleen I-riskiluokan ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikojen toteutumiset Turun keskusta-alueen luoteis- ja pohjoisosan, Raision keskustan sekä Turun keskusta-alueen itä-, kaakkois- ja eteläosien I-riskiluokan riskiruuduissa. Itä-Turun toimintavalmiutta on saatu parannettua kuluvan palvelutasopäätöskauden aikana. Toimintavalmiuspuutteet on huomioitu myös riskianalyysin kohdassa 3.4 (kuva 4), ja aluehallintoviraston lausunnossa Varsinais-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksen luonnoksesta vuosille 2024–2025, sekä aluehallintoviraston korjausmääräyksessä (LSAVI/16591/2024) Turun ja Raision palvelutason huomattavien epäkohtien korjaamiseksi.

	<p>II-riskiluokan riskiruutujen osalta ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajoissa on ollut puutteita samantapaisesti, kuin päättyvälläkin palvelutasopäätöskaudella. Toimintavalmiusaikapuuhteita II-riskiluokassa esiintyy Turun Hirvensalossa, Laitilassa, Koski Tl:ssä ja Paimiossa sekä Naantalin Merimaskussa. II-riskiluokan ruuduissa, kuten edellä viitatuissa, saattaa olla vuosittain vähäinen määrä tai yksittäinen pelastustoimen kiireellinen tehtävä, jonka johdosta toimintavalmiusaikojen toteutuminen saattaa vaihdella merkittävästi vuosittain. Vastaavasti Nousiaisten ja Kemiönsaaren keskustan II-riskiluokan ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajat ovat parantuneet.</p> <p>Pelastustoiminnan ja pelastusjoukkueen toimintavalmiusajat toteutuvat pääosin koko alueella.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Pelastuslaitoksen on tarkoituksenmukaista noudattaa Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen vähimmäistavoitteita toimintavalmiusaikojen osalta ja suunnitella toimintavalmiutensa siten, että aikatavoitteet voidaan saavuttaa A- ja B-kiireellisissä tehtävissä:</p> <p><i>I riskiluokassa tavoitteena on, että tavanomaisissa onnettomuuksissa sekä tehtävän edellyttämään pelastustoimintaan tarvittavien muodostelmien A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävissä pelastustoiminnan ensimmäinen vaste on onnettomuuspaikalla 6 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen. Tavoitteena on myös, että pelastusryhmän toimintavalmiusaika olisi korkeintaan 9 minuuttia ja pelastusjoukkue olisi korkeintaan 20 minuuttia siitä, kun pelastustoiminnan ensimmäinen vaste on vastaanottanut hälytyksen.</i></p> <p><i>II riskiluokassa tavoitteena on, että tavanomaisissa onnettomuuksissa sekä tehtävän edellyttämään pelastustoimintaan tarvittavien muodostelmien A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävissä pelastustoiminnan ensimmäinen vaste on onnettomuuspaikalla 10 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen. Tavoitteena on myös, että pelastusryhmän toimintavalmiusaika olisi korkeintaan 12 minuuttia ja pelastusjoukkue olisi korkeintaan 30 minuuttia siitä, kun pelastustoiminnan ensimmäinen vaste on vastaanottanut hälytyksen.</i></p> <p><i>III riskiluokassa tavoitteena on, että tavanomaisissa onnettomuuksissa sekä tehtävän edellyttämään pelastustoimintaan tarvittavien muodostelmien A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävissä pelastustoiminnan ensimmäinen vaste on onnettomuuspaikalla 20 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen. Tavoitteena on myös, että pelastusryhmän toimintavalmiusaika olisi korkeintaan 20 minuuttia ja pelastusjoukkue olisi korkeintaan 30 minuuttia siitä, kun pelastustoiminnan ensimmäinen vaste on vastaanottanut hälytyksen.</i></p> <p><i>IV riskiluokan asutuilla alueilla tehtävän edellyttämä pelastustoiminta voi alkaa pidemmän ajan kuluessa kuin I - III-riskiluokissa. Jos pelastustoimintaa ei kyetä aloittamaan alle 40 minuutissa, on kyseisillä alueilla kiinnitettävä erityistä huomiota ihmisten omatoimiseen vaurautumiseen.</i></p> <p><i>Toteutunutta ensimmäisen vasteen toimintavalmiusaikaa arvioitaessa tarkastellaan erikseen jokaisen riskiruudun toteumaa. Toimintavalmiuden suunnittelun lähtökohtana pidetään, että yllä kuvatut toimintavalmiuden aikatavoitteet A- ja B-kiireellisissä tehtävissä voidaan saavuttaa.</i></p>

Pelastustoiminnan ensimmäisen vasten toimintavalmiusaikojen arvioinnissa käytetään kaikkia niitä tehtäviä, joissa pelastustoiminnan johtaja on kirjannut pelastustoimen toimenpiderekisteriin ensimmäisen vasteen siirtymisen kohteeseen A- tai B-kiireellisenä ja arvioinnissa huomioidaan vain pelastustoimen tehtävät. Kuitenkin huomioiden samanaikaiset tehtävät, äärimmäiset sääolosuhteet tai muut vastaavat tilanteet voivat aiheuttaa tilanteita, jolloin toimintavalmiusaikoja ei tavoiteta. Nämä huomioiden toimintavalmius tulee vähintään toteutua siten, että A- ja B-kiireellisyysluokan pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen aina vähintään 50 % tehtävistä.

Pelastustoimen alueen palvelutasopäätöksessä tulee päättää, missä ajassa suuronnettomuusvalmius kyetään perustamaan. Suuronnettomuusvalmius tulee kyetä perustamaan 2 tunnin kuluessa siitä, kun pelastustoimen ensimmäinen vaste on vastaanottanut hälytyksen.

Ensimmäisen vasteen toimintavalmiusajan toteutumisen nostaminen ohjeen ja tavoitteiden edellyttämälle tasolle edellyttää pelastustoiminnan valmiuden parantamista erityisesti Turun länsipuolella, jonne on tarkoituksenmukaista perustaa kärkiyksiköllä tai pelastusryhmällä varustettu Länsi-Turun pelastusasema. Turun keskusta- ja itäpuolen pelastustoiminnan valmius tulee varmistaa uudisrakentamisella, sillä nykyiset pelastus-
 asemakiinteistöt eivät vastaa käyttötarkoitustaan ja esimerkiksi itä-Turun yksikkö suorittaa päivittäisiä työtehtäviä muilla pelastusasemilla, jolloin alueella ei ole vaadittua suorituskykyä toimintavalmiudessa. Riskianalyyssissa (havainto 4) nostettu poikkeuksellisen voimakas väestökehitys Varsinais-Suomessa erityisesti Turun seudulla ja uudistunut toimintavalmiuden suunnitteluohje aiheuttavat pelastustoimelle merkittävän tarpeen kasvattaa palveluverkkoa vuosikymmenen loppuun mennessä. Merkittävä pelastustoiminnan palvelutason kehittämistarve on havaittu myös Hirvensalon, Uittamon ja Halisten alueella. Hirvensaloon on tulossa useita uusia asuinalueita, jotka nostavat alueen riskiruudut II-riskiluokkaan, jota ei tavoiteta ensimmäisen yksikön osalta Turun keskuspelastusasemalta tai Kaksikerran sopimuspalokunnan toimesta 10 minuutissa. Halisten alueelle on muodostumassa I-riskiluokan ruutuja, joita ei tavoiteta nykyisiltä paloasemilta 6 minuutissa. Uittamon alueella sijaitsee tälläkin hetkellä I-riskiluokan ruutu, ja uudistuvan toimintavalmiuden suunnitteluohjeen myötä on mahdollista, että alueelle muodostuu lisää I-riskiruutuja.

Muiden II-riskiluokan ongelmariskiruutujen ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikojen parantamisessa olisi tehokasta hyödyntää kalustostrategian mukaisia kärkiyksiköitä, jolloin saataisiin nopeutettua toimintavalmiusaika merkittävästi. Näiden lisäksi on tarpeen vaikuttaa ennaltaehkäisevästi riskiruutujen yksittäisiin kohteisiin tai riskeihin, jolloin saadaan vähennettyä riskiruudun tehtäviä.

Suuronnettomuusvalmiutta on perusteltua ylläpitää riskianalyyssissa sekä kansallisen ja alueellisen riskinarviossa määriteltyjen suuronnettomuuksien varalle. Suuronnettomuusvalmiutta ylläpidetään pelastusyhtymän (vähintään kaksi pelastuskomppaniaa) osalta siten, että se on toimintavalmiudessa kahdessa tunnissa pelastustoimen hälyttämisestä.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	Pelastuslaitos suunnittelee pelastustoiminnan toimintavalmiuden siten, että toimintavalmiusaikatavoitteet hyvinvointialueen eri osissa riskiruutukohtaisesti voidaan saavuttaa toimintavalmiusaikatavoitteiden puitteissa 100 %. Toteuman vähimmäistasona pidetään pelastustoimen ensimmäisen vasteen osalta 50 %:n toteumaa ja muiden muodostelmien osalta 80 % toteumaa päällekkäisten tehtävien, äärimmäisten sääolot ja muiden vastaavien tekijöiden, sekä yksittäisten valmiuspoikkeamien (kuten kalustorikoumat) johdosta.			
	Ensimmäinen vaste	<i>riskiluokkakohtainen ruudun toimintavalmiusajan enimmäisaika minuutteina</i>	<i>Toimintavalmiuden riskiruutukohtaisen toteutumisen suunnitelutaso prosentteina</i>	<i>ruutukohtainen toimintavalmiusajan toteutumisen vähimmäistaso prosentteina A- ja B-kiireellisissä tehtävissä</i>
	<i>I Riskiluokka</i>	6 minuuttia	100 %	50 %
	<i>II Riskiluokka</i>	10 minuuttia	100 %	50 %
	<i>III Riskiluokka</i>	20 minuuttia	100 %	50 %
	<i>IV Riskiluokka</i>	40 minuuttia	100 %	50 %
	Pelastusryhmä	<i>riskiluokkakohtainen ruudun toimintavalmiusajan enimmäisaika minuutteina</i>	<i>Toimintavalmiuden riskiruutukohtaisen toteutumisen suunnitelutaso prosentteina</i>	<i>ruutukohtainen toimintavalmiusajan toteutumisen vähimmäistaso prosentteina A- ja B-kiireellisissä tehtävissä</i>
	<i>I Riskiluokka</i>	9 minuuttia	100 %	80 %
	<i>II Riskiluokka</i>	12 minuuttia	100 %	80 %
	<i>III Riskiluokka</i>	20 minuuttia	100 %	80 %
	<i>IV Riskiluokka</i>	40 minuuttia	100 %	80 %
	Pelastusjoukkue	<i>riskiluokkakohtainen ruudun toimintavalmiusajan enimmäisaika minuutteina</i>	<i>Toimintavalmiuden riskiruutukohtaisen toteutumisen suunnitelutaso prosentteina</i>	<i>ruutukohtainen toimintavalmiusajan toteutumisen vähimmäistaso prosentteina A- ja B-kiireellisissä tehtävissä</i>
	<i>I Riskiluokka</i>	20 minuuttia	100 %	80 %
	<i>II Riskiluokka</i>	30 minuuttia	100 %	80 %
	<i>III Riskiluokka</i>	30 minuuttia	100 %	80 %

	<i>IV Riskiluokka</i>	tavoite 60 minuuttia	100%	80%
Palvelun palvelutason kehittämistarve	<p> Palvelutasopäätöskauden aikana perustetaan Länsi-Turun pelastusasemaa korvaavissa tiloissa, kunnes varsinainen pelastusasemahanke valmistuu. Lisäksi käynnistetään pelastusasemahankkeet Turun Halisten, Skanssin ja keskustan alueille. Näiden lisäksi valmistellaan Hirvensalon pelastusasemahanketta tuleville palvelutasopäätöskausille. </p> <p> Pelastuslaitos ylläpitää suuronnettomuusvalmiutta pelastusyhtymän (vähintään kaksi pelastuskomppaniaa) osalta siten, että se on toimintavalmiudessa kahdessa tunnissa pelastustoimen hälyttämisestä. </p> <p> Ensimmäisen vasteen toimintavalmiusajan toteutumisen nostaminen ohjeen ja tavoitteiden edellyttämälle tasolle edellyttää pelastustoiminnan valmiuden parantamista erityisesti Turun länsipuolella, jonne on tarkoituksenmukaista perustaa kärkiyksiköllä tai pelastusryhmällä varustettu Länsi-Turun pelastusasema. Turun keskusta- ja itäpuolen pelastustoiminnan valmius tulee varmistaa uudisrakentamisella, sillä nykyiset pelastus- asemakiinteistöt eivät vastaa käyttötarkoitustaan ja esimerkiksi itä-Turun yksikkö suorittaa päivittäisiä työtehtäviä muilla pelastusasemilla, jolloin alueella ei ole vaadittua suorituskykyä toimintavalmiudessa. Riskianalyyssissa (havainto 4) nostettu poikkeuksellisen voimakas väestökehitys Varsinais-Suomessa erityisesti Turun seudulla ja uudistunut toimintavalmiuden suunnitteluohje aiheuttavat pelastustoimelle merkittävän tarpeen kasvattaa palveluverkkoa vuosikymmenen loppuun mennessä. Merkittävä pelastustoiminnan palvelutason kehittämistarve on havaittu myös Hirvensalon, Uittamon ja Halisten alueella. Hirvensaloon on tulossa useita uusia asuinalueita, jotka nostavat alueen riskiruudut II-riskiluokkaan, jota ei tavoiteta ensimmäisen yksikön osalta Turun keskuspelastusasemalta tai Kaksikerran sopimuspalokunnan toimesta 10 minuutissa. Halisten alueelle on muodostumassa I-riskiluokan ruutuja, joita ei tavoiteta nykyisiltä paloasemilta 6 minuutissa. Uittamon alueella sijaitsee tälläkin hetkellä I-riskiluokan ruutu, ja uudistuvan toimintavalmiuden suunnitteluohjeen myötä on mahdollista, että alueelle muodostuu lisää I-riskiruutuja. </p> <p> Muiden II-riskiluokan ongelmariskiruutujen ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikojen parantamisessa olisi tehokasta hyödyntää kalustostrategian mukaisia kärkiyksiköitä, jolloin saataisiin nopeutettua toimintavalmiusaikaa merkittävästi. Näiden lisäksi on tarpeen vaikuttaa ennaltaehkäisevästi riskiruutujen yksittäisiin kohteisiin tai riskeihin, jolloin saadaan vähennettyä riskiruudun tehtäviä. </p> <p> Suuronnettomuusvalmiutta on perusteltua ylläpitää riskianalyyssissa sekä kansallisen ja alueellisen riskinarviossa määriteltyjen suuronnettomuuksien varalle. Suuronnettomuusvalmiutta ylläpidetään pelastusyhtymän (vähintään kaksi pelastuskomppaniaa) osalta siten, että se on toimintavalmiudessa kahdessa tunnissa pelastustoimen hälyttämisestä. </p>			

Valmiuden säätelyn toimintamallit

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	<p>Pelastuslaitoksella on olemassa valmiuden säätelyn toimintamallit ja ne on kuvattu pelastuslaitoksen pelastustoiminnan johtamisen käsikirjassa. Valmiuden säätely ja kautuu perusvalmiuteen, tehostettuun valmiuteen ja täysvalmiuteen siten, että ne toimivat normaali-, häiriö- ja poikkeusoloissa. Normaali- ja poikkeusoloissa. Normaali- ja poikkeusoloissa. Normaali- ja poikkeusoloissa. Normaali- ja poikkeusoloissa. Normaali- ja poikkeusoloissa.</p> <p>Pelastustoiminnan johtamisen osalta valmiutta kasvatetaan pelastustoiminnan johtamisen käsikirjan mukaisesti eri tilanteissa. Valmiutta säädellään päivystävän päällikön tai tilannekeskuksen tapauskohtaisen harkinnan mukaisesti.</p>
Tavoitteet ja tarpeen arviointi	<p>Pelastustoiminnan toiminta- ja johtamisvalmiutta on tarpeen nostaa esimerkiksi pitkäkestoisissa hälytystehtävissä, säätilan ääri-ilmiössä, yhteiskunnan häiriö- ja poikkeustilanteissa.</p> <p>Valmiuden säätelylle on luotu toimintamallit Varsinais-Suomen pelastustoiminnan johtamisen käsikirjaan, jota sovelletaan eri tilanteissa. Valmiutta on perusteltua säädellä tilanne- ja johtokeskuksen tai päivystävän päällikön tapauskohtaisen harkinnan mukaisesti.</p>
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	<p>Pelastustoiminnan toiminta- ja johtamisvalmiuden säätely on määritelty ohjeellisesti Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen pelastustoiminnan johtamisen käsikirjassa.</p> <p>Valmiutta säädellään tilanne- ja johtokeskuksen tai päivystävän päällikkö tapauskohtaisen harkinnan mukaisesti.</p>
Palvelun palvelutason kehittämistarve	<p>Valmiuden säätelyn toimintamallit ovat olleet käytössä ja kuvattuna Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen johtamisen käsikirjassa, joten merkittävää kehittämistarvetta ei ole havaittu palvelun palvelutason kehittämiseksi.</p>

Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen määrä ja laatu hyvinvointialueen alueen eri osissa

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	<p>Pelastustoiminnan toimintavalmiuden ylläpitämiseen käytetään riittävää määrää henkilötövuosia. Henkilöstömitoituksen perusteena käytetään pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaisia valmiuksia. Henkilötövuosien kertomina on käytetty noin 1,5-kertainen määrä minimivahvuuteen, jotta vuosilomat ja äkilliset poissaolot saadaan katettua ilman ylimääräisiä kustannuksia. Lisäksi pelastustoimintaan osallistuu päätoimisesti päällystöviranhaltijoita sekä huoltovarmuuden henkilöstöä tukevissa tehtävissä. Pelastuslaitoksen henkilöstöstä pelastustoimintaan osallistuu henkilöitä mm. seuraavilla virkanimikkeillä:</p> <p>Palomestari Pelastusryhmänjohtaja</p>
---	---

	<p>Vanhempi pelastaja Pelastaja Palomestari (LÄNSI-JOKE) Operaattori (LÄNSI-JOKE)</p> <p>Päätoiminen henkilöstö jakaantuu pelastuslaitoksen toimintavalmiusohjeen mukaisesti, alueelliset riskit ja pysyvät tai hetkelliset toimintaympäristön muutokset huomioiden. Pelastuslaitos on tunnistanut, että aiemmassa palvelutasopäätöksessä esitetyt henkilöstölisäykset virka-aikana miehitettävälle pelastusasemille ei ollut mahdollista toteuttaa järkevästi ja kustannustehokkaasti. Näiden lisäksi pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje päivittyi vuonna 2025, joka osaltaan poisti osittain kyseisten pelastusasemien henkilöstölisäystarpeet.</p> <p>Pelastustoimintaan osallistuvia sivutoimisia henkilöitä (sopimuspelastajat) on noin 100, jakaantuen Someron, Laitilan, Loimaan, Alastaron ja Dragsfjärdin paloasemille. Määrä vaihtelee vuosittain hieman, riippuen sivutoimisen henkilöstön aktiivisuudesta.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Pelastustoiminnan valmiuden ylläpitämiseksi 269 henkilötyövuotta on todettu riittäväksi asiakasrajapinnan palvelujen toteuttamiseksi siten, että tarvittavat pelastusasemat saadaan toimintavalmiuden kattamiseksi miehitettyä. Kirjavahvuuden tulisi olla 1,5-kertainen minivahvuuteen nähden, jotta henkilöstö riittäisi valmiuden ylläpitämiseksi läpi vuoden. 1,5-kerroin perustuu useamman vuoden tilastoihin, joissa on huomioitu sairaslomat, perhevapaat, vuosilomat ja muut poissaolot. Lisäksi kesäsijaisten saatavuus heikkenee lähivuosina entisestään valtakunnallisen pelastajapulan myötä, johon tulisi varautua riittävällä henkilöstöreservillä.</p> <p>Pelastustoiminnan asiakasrajapinnan henkilöstön koulutus- ja osaamisvaatimukset muodostavat merkittävän osan työajan käytöstä. Osaamisen ylläpitämistä on tehty pääasiassa työvuorosta ja hälytysvalmiudesta. Vuodesta 2025 alkaen pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön osaamista on alettu ylläpitämään ja kehittämään myös niin sanottujen koulutuspäivien kautta. Osaamisen ylläpitämisessä puutteet näkyvät erityisosaamisen ylläpitämisessä (esim. meritoiminta, MIRG-toiminta, CBRNE-toiminta) ja kun näitä osaamisia yritetään ylläpitää työvuoroharjoittelusta, kärsii perusosaamisen harjoittelu. Erityisosaamista on lisäksi tarvetta lisätä muuttuneesta toimintaympäristöstä johtuen (esim. rauniopelastaminen). Henkilötyövuosien kasvattamisella mahdollistettaisiin kesälomakauden ulkopuolella erilliset koulutuspäivät operatiiviselle pelastustoiminnan henkilöstölle, siten että hälytysvalmius pysyy normaalina.</p> <p>Lisäksi on huomioitavaa, että pelastustoimen valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa mainitaan, että pelastustoimen henkilöstöresurssit tulee olla riittävät ja henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa.</p> <p>Perusvahvuuden ylläpitämiseksi em. perusteilla olisi tarve lisätä edelleen pelastustoiminnan henkilötyövuosia 12, vuosien 2026–2027 aikana. Toteutuneiden toimintavalmiusaikojen osalta huomattavimmat epäkohdat ovat olleet I-riskiluokan ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikojen toteutumisessa Turun keskusta-alueen lounais-, itä- ja pohjoisosan, Raision keskustan sekä Hirvensalon eteläosan osalta.</p>

	<p>Toimintavalmiuspuutteet on huomioitu myös riskianalyysin huomiossa 8 (ks. kuva 4) sekä aluehallintoviraston korjausmääräyksessä (LSAVI/16591/2024). Toimintavalmiuspuutteiden korjaaminen edellyttää yhteensä 24 htv:n lisäystä, jotka jakaantuvat Länsi-Turun ja Halisten pelastus- ja ensihoitoasemille. Vuosien 2026–2027 aikana on rakennusteknisesti mahdollista käynnistää Länsi-Turun pelastus- ja ensihoitoasema, joten on perusteltua toteuttaa 12 htv:n lisäys korjaamaan toimintavalmiuspuutteita. Halisten pelastusaseman henkilöstölisäys on suunniteltu vuosille 2028–2029.</p> <p>Länsi-Suomen yhteistyöalueen pelastustoiminnan tilanne- ja johtokeskuksen (Länsi JOKE) toiminta käynnistyi huhtikuussa 2025 saman suuntaisella henkilömitoituksella kuin Tilannekeskus on aiemmin toiminut, sillä erotuksella että vuoromestareiden tilalla aloittivat palomestarit. Koska Länsi JOKEn toiminta on vasta käynnistynyt, henkilöstömitoitusta on arvioitava uudelleen sitten, kun toiminta on vakiintunutta ja kehittynyt lähtökohdista eteenpäin.</p> <p>Päätoimisella henkilöstöllä tuotettu pelastustoiminnan toimintavalmius ja sen tarpeet on kuvattu erillisessä Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen toimintavalmiussuunnitelmassa, joka kattaa valmiuden minimitasot ja säätelymallit normaali-, häiriö- ja poikkeusoloissa. Edellä mainittu asiakirja on luokiteltu salassa pidettäväksi.</p> <p>Someron, Laitilan, Alastaron, Loimaan (2-lähtö) ja Dragsfjärdin pelastusasemien pelastustoiminnan valmiutta on tarkoituksenmukaista ylläpitää nykymuotoisilla puolivakinaisilla palokunnilla, joissa on yhteensä noin 90–100 sivutoimista henkilöä kirjoilla.</p>
<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Pelastuslaitos ylläpitää päätoimisen henkilöstön osalta pelastustoiminnan toimintavalmiussuunnitelman mukaista riskeihin ja toimintaympäristöön perustuvaa valmiutta, joka saavutetaan lisäresurssien osalta palvelutasopäätöskauden loppuun mennessä. Valmiutta säädellään toimintavalmiussuunnitelman periaatteiden mukaisesti normaali-, häiriö- ja poikkeusoloissa.</p> <p>Palvelutason kehittämiseksi kasvatetaan pelastustoiminnan HTV:tä palvelutasopäätöskauden aikana seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vuosina 2026–2027: <ul style="list-style-type: none"> ○ 12 htv Länsi-Turun pelastusaseman miehittämiseksi <p>Someron, Laitilan, Alastaron, Loimaan (2-lähtö) ja Dragsfjärdin paloasemien pelastustoiminnan valmiutta ylläpidetään puolivakinaisilla palokunnilla.</p> <p>Länsi JOKEn toiminnan henkilöstömitoitusta on arvioitava uudelleen palvelutasopäätöskauden aikana, kun toiminta alkaa olemaan vakiintunutta ja kehittynyt lähtökohdistaan eteenpäin.</p>
<p>Palvelun palvelutason kehittämistarve</p>	<p>Alkavan palvelutasopäätöskauden aikana palvelutasoa kehitettäisiin nostamalla pelastustoiminnan toimintavalmiutta kansallisen pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen edellyttämälle tasolle siten, että toimintavalmius pysyy tasaisen koko vuoden, lomakaudet huomioiden. Kansallisesta pelastajien rekryointihaasteista johtuen, on perusteltua jakaa lisäresurssien muodostaminen useammalle</p>

	<p>vuodelle, jotta pelastuslaitoksella olisi realistiset mahdollisuudet saada rekrytoitua uutta henkilöstöä. Lisäresurssit perustettaisiin seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vuonna 2028-2030 <ul style="list-style-type: none"> ○ 12 htv Halisten pelastusaseman perustamiseksi ○ 24-36 htv Itä-Turun (nyk. Jaani) pelastusaseman työvuorovahvuuden nostamiseen pelastusrymätasolle sekä Hirvensalon pelastusaseman perustamiseksi. <p>Halisten pelastusaseman henkilöstötarve on kirjattu niin aluevaltuuston päätökseen, kuin kehittämistarpeisiin. Tämä korostaa pelastusaseman tarpeellisuutta, jolla paikataan kasvavien asuinalueiden toimintavalmiusvajetta. Henkilöstölisäysten yhteydessä tarkasteltaisiin kokonaisvaltaisesti eri pelastusasemien henkilöstömitoitusta.</p> <p>Pelastustoiminnan toimintavalmiuden kehittäminen kustantaisi henkilötyövuosilisäysten osalta vuosittaisina lisäystarpeina käyttötalouteen vuosina 2026–2027 noin 800–1000 t€/vuodessa ja vuosina 2028–2030 arviolta 3 M€/vuodessa.</p> <p>Pelastustoiminnan toimintavalmiuden kehittämisen osalta on nykyisen riskianalyysin perusteella tarpeita perustaa uudet päätoimiset pelastusasemat Länsi-Turun ja Halisten alueelle sekä täydentää Jaanin (tulevan Skanssin) pelastusaseman henkilöstövahvuus pelastusryhmän tasolle (1+3).</p> <p>Virka-aikana miehitettävien pelastusasemien osalta on tarvetta seurata sopimuspalokuntien suorituskykyä vuosittain ja arvioida virka-ajan lisämiehitystarpeita alueille, joissa sopimuspalokunnan suorituskyky ei ole riittävä virka-aikana.</p>
--	--

Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen osaamisen ylläpidon ja kehittämisen pääperiaatteet

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Pelastustoimintaan osallistuvalla alipäällystölle ja henkilöstölle on määritelty vuosittaiset minimiharjoitusmäärät, jotka perustuvat pääosin valtakunnallisiin ohjeisiin. Harjoitukset kirjataan ja niiden toteutumista seurataan neljännesvuosittain. Harjoitukset järjestetään päätoimisen henkilöstön osalta pääosin työvuorossa tai erillisinä koulutuspäivinä ja sopimuspalokuntien sekä puolivakinaisten palokuntien osalta viikkoharjoituksissa tai erillisinä koulutuspäivinä.</p> <p>Päätoimisesti pelastustoimintaan osallistuvan päällystön osaamista ylläpidetään mm. päivystävän päällystön koulutuspäivillä sekä EU-säädösten perusteella toteutettavilla UPS-harjoituksilla. Päällystön osalta ei ole määritelty vähimmäismääriä koulutuspäiviin osallistumisesta.</p>
--	---

	<p>Päätoimisella henkilöstöllä on ollut mahdollisuus osallistua Pelastusopiston, Raja- ja merivartiokoulun sekä muiden yhteistyökumppaneiden järjestämiin täydennyskoulutuksiin. Näiden lisäksi pelastuslaitos on osallistunut niin osallistujana, kuin tuottajana yhteistyöalueen pelastuslaitosten yhteiseen vesisukelluskurssin järjestämiseen.</p> <p>Pelastustoiminnan käytännön harjoitusten toteuttamiseen pelastuslaitoksella on käytössä yhtenäinen harjoitus- ja toteuttamissuunnitelmaohjeistus.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Pelastustoiminaan osallistuvalla henkilöstöllä on tarkoituksenmukaista määrittellä vuosittaiset minimiharjoitusmäärät, jotka perustuvat pääosin valtakunnallisiin ohjeisiin. Harjoitukset kirjataan ja niiden toteutumista seurataan neljännesvuosittain.</p> <p>Pelastuslaitoksen on tarkoituksenmukaista kehittää vuonna 2025 aloitettujen vaativampien ja pitkäkestoisten harjoitusten toteutusta ja laatua, jolloin harjoittelu/osaamisen ylläpitäminen on laadukkaampaa ja hälytysvalmius (= asiakaspalvelu) ei häiriinny. Erilliset harjoituspäivät edellyttävät edelleen <i>Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen määrä ja laatu hyvinvointialueen alueen eri osissa</i> –kohdassa esitettyä 12 henkilötyövuoden lisäresurssia, sillä vuonna 2025 on jo havaittu, että nykyinen henkilöstömäärä ei riitä laadukkaaseen osaamisen ylläpitoon muuttuvassa toimintaympäristössä.-Eryteisesti sopimushenkilöstön kouluttamista päätoimisen henkilöstön toimesta on haasteita, sillä suuri osa erillisestä työvuoron ulkopuolella tapahtuvasta osaamisen ylläpitämisestä kuluu kouluttajan oman perusosaamisen ylläpitoon. Mikäli kouluttajaresurssia vapautetaan enemmän kouluttamaan, vaikuttaa se olennaisesti pelastustoiminnan asiakaspalveluun palvelutuotannossa.</p> <p>Erillisten koulutuspäivien toteuduttua on havaittu edelleen tarve päivittää pelastustoiminnan henkilöstön vuosittaista perus- ja erityisosaamisen koulutussuunnitelmaa.</p> <p>Sopimuspalokuntien ja puolivakinaisten palokuntien osalta on tarkoituksenmukaista ylläpitää nykymuotoista viikkoharjoituskäytäntöä, jota täydennetään pelastuslaitoksen järjestämällä harjoituksilla.</p> <p>Täydennyskoulutusten osalta on edelleen tarkoituksenmukaista osallistua Pelastusopiston, Raja- ja merivartiokoulun sekä muiden yhteistyökumppaneiden järjestämiin täydennyskoulutuksiin. Pelastusopiston täydennyskoulutusten korkeasta kustannustasosta johtuen on perusteltua järjestää sisäisesti tai yhteistyössä muiden pelastuslaitosten kanssa yleisempiä perustäydennyskoulutuksia (esim. nostolava-auton kuljettajakurssi, pelastustoiminnan johtamisen täydennyskoulutus pelastajille, sekä vesisukelluskurssi)</p>
<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Pelastuslaitos määrittelee pelastustoimintaan osallistuvalla henkilöstöllä vuosittaiset minimiharjoitusmäärät, jotka perustuvat pääosin valtakunnallisiin ohjeisiin. Harjoitukset kirjataan ja niiden toteutumista seurataan neljännesvuosittain.</p> <p>Pelastuslaitoksen on tarpeen edelleen kehittää vuonna 2025 aloitettujen vaativampien ja pitkäkestoisten harjoitusten toteutusta ja laatua, jolloin harjoittelu/osaamisen ylläpitäminen on laadukkaampaa ja hälytysvalmius (= asiakaspalvelu) ei häiriinny.</p>

	<p>Sopimuspalokuntien ja puolivakinaisten palokuntien osalta ylläpidetään nykymuotoista viikkoharjoituskäytäntöä, jota täydennetään pelastuslaitoksen järjestämällä harjoituksilla.</p> <p>Täydennyskoulutusten osalta henkilöstöllä on mahdollisuus osallistua Pelastusopiston, Raja- ja merivartiokoulun sekä muiden yhteistyökumppaneiden järjestämiin täydennyskoulutuksiin.</p> <p>Palvelutasopäätöskauden aikana selvitetään mahdollisuuksia järjestää lisää Pelastusopiston täydennyskurssien sisältöä vastaavia kursseja sisäisenä toimintana tai yhteistyönä muiden pelastuslaitosten kanssa.</p>
<p>Palvelun palvelutason kehittämistarve</p>	<p>Erilliset harjoituspäivät edellyttävät edelleen <i>Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen määrä ja laatu hyvinvointialueen alueen eri osissa</i> -kohdassa esitettyä 12 henkilötyövuoden lisäresurssia, sillä vuonna 2025 on jo havaittu, että nykyinen henkilöstömäärä ei riitä osaamisen ylläpitoon muuttuvassa toimintaympäristössä. Erityisesti sopimushenkilöstön kouluttamista päätoimisen henkilöstön toimesta on haasteita, sillä suuri osa erillisestä työvuoron ulkopuolella tapahtuvasta osaamisen ylläpitämisestä kuuluu kouluttajan oman perusosaamisen ylläpitoon. Mikäli kouluttajaresurssia vapautetaan enemmän kouluttamaan, vaikuttaa se olennaisesti pelastustoiminnan asiakaspalveluun palvelutuotannossa. Lisäksi pelastuslaitos päivittää pelastustoiminnan henkilöstön vuosittaisen perus- ja erityisosaamisen koulutussuunnitelman vastaamaan muuttunutta toimintatapaa.</p> <p>Palvelutasopäätöskauden aikana selvitetään mahdollisuuksia järjestää lisää Pelastusopiston täydennyskurssien sisältöä vastaavia kursseja sisäisenä toimintana tai yhteistyönä muiden pelastuslaitosten kanssa.</p>

Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen fyysisen toimintakyvyn vähimmäistaso

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen fyysisen toimintakyvyn vähimmäistasot perustuvat SM:n ohjeeseen pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä (5/2016) sekä ohjeeseen pelastustoimen sukellus- ja pintapelastustoimintaan (2023:28).</p> <p>Fyysistä toimintakykyä kuvataan FireFit-indeksillä, joka muodostuu 1–3 vuoden välein tehtävästä kuntotestistä. Kuntotestin väliin vaikuttaa henkilön kuntotestin tulos. Vaativissa tehtävissä riittävänä fyysisenä toimintakyynä pidetään FireFit-indeksin arvoa 3.</p> <p>Aerobisen kestävyuden ja lihaskunnan osiot lasketaan ensin erikseen ja aerobisen kestävyuden indeksi on oltava vähintään 3. Tämän jälkeen indeksit yhdistetään yhdeksi FireFit-indeksin arvoksi.</p> <p>Savusukellusta edellyttävissä perustehtävissä riittävänä fyysisenä toimintakyynä pidetään FireFit-indeksin arvoa 3. Aerobisen kestävyuden ja lihaskunnan osiot lasketaan ensin erikseen ja aerobisen kestävyuden indeksi on oltava vähintään 3. Tämän jälkeen indeksit yhdistetään yhdeksi FireFit-indeksin arvoksi.</p>
--	---

	<p>Perustehtävissä ja muissa pelastustoimen tehtävissä voi toimia, jos terveydentila on riittävä näissä tehtävissä toimimiseen.</p> <p>Varsinais-Suomen pelastuslaitoksella on ollut tavoitteena, että kaikki päätoimisesti pelastustoimintaan osallistuvat pelastajat, vanhemmat pelastajat ja pelastusryhmänjohtajat ovat fyysiseltä toimintakyvyltään kelpoisia vaativiin tehtäviin (FireFit-indeksi 3).</p> <p>Päätoimisen henkilöstön ja sopimuspalokuntien savusukeltajien fyysisen toimintakyvyn testit on järjestetty ostopalveluna Paavo Nurmi –keskuksessa Turussa sekä alueellisesti Salon, Loimaan, Uudenkaupungin ja Paraisten paloasemilla.</p> <p>Fyysisen toimintakyvyn ylläpitämistä on tuettu järjestämällä pelastusasemille nykyaikaiset kuntosalitilat ja -laitteet sekä osoittamalla pelastustoimintaan osallistuvalla henkilöstölle työaika fyysisen toimintakyvyn ylläpitämiseen. Jaanin pelastusasemalla ei ole ollut käytössä kuntosalitilaa, joten henkilöstölle on tarjottu mahdollisuus käyttää ulkopuolista kuntosalia pelastusaseman lähistöllä tai muita lähialueen pelastusasemia. Em. toimintatapa on kuitenkin ajoittain heikentänyt Itä-Turun pelastustoiminnan toimintavalmiutta, sillä yksikkö ei ole ollut omalla asemapaikallaan, kun henkilöstö on ylläpitänyt fyysistä toimintakykyä.</p> <p>Sopimuspalokuntien osalta pelastuslaitos on mahdollistanut osalle kuntosalitilat sopimuspalokunnan pelastusasemalle. Sopimuspalokuntien fyysisen toimintakyvyn ylläpitämisessä päävastuu on ollut palokuntayhdistyksellä.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Pelastustoiminnan toimintavalmiuden ylläpitäminen edellyttää riittävää määrää vaativiin sekä savusukellusta edellyttäviin perustehtäviin kelpoisia henkilöitä. Teoreettisesti päätoimisesta pelastustoimintaan osallistuvassa henkilöstössä tulisi olla vähintään 234 vaativiin tehtäviin kelpoista henkilöä, jotta nykyisen kaltainen pelastustoiminnan palvelutaso saadaan ylläpidettyä. Mikäli pelastustoiminnan toimintavalmiutta kehitetään, tulisi myös vaativiin tehtäviin kelpoisten henkilöiden määrää kasvattaa. Sopimuspalokuntien osalta on nykyinen noin 300 vaativiin tehtäviin kelpoisten henkilöiden määrä riittävä koko hyvinvointialueen tasolla. Haasteeksi muodostuu kuitenkin vaativiin tehtäviin kelpoisten sopimuspalokuntalaisten keskittyminen tiettyihin sopimuspalokuntiin, jolloin saattaa muodostua alueita, joissa vaativiin tehtäviin kelpoisten henkilöiden määrä on liian pieni.</p> <p>Fyysisen toimintakyvyn testaaminen on tarkoituksenmukaista hankkia ostopalveluna sekä järjestää testipäiviä alueellisesti viikonloppuisin, mikä mahdollistaa myös sopimuspalokuntalaisten joustavan osallistumisen. Fyysistä toimintakykyä on tarkoituksenmukaista noudattaa voimassa olevia kansallisia ohjeita. Nykyohjeistuksella:</p> <p style="padding-left: 40px;">Vaativissa tehtävissä riittävänä fyysisenä toimintakykynä pidetään FireFit-indeksin arvoa 3. Aerobisen kestävyuden ja lihaskunnon osiot lasketaan ensin erikseen ja aerobisen kestävyuden indeksi on oltava vähintään 3. Tämän jälkeen indeksit yhdistetään yhdeksi FireFit-indeksin arvoksi.</p>

	<p>Perustehtävissä ja muissa pelastustoimen tehtävissä voi toimia, jos terveydentila on riittävä näissä tehtävissä toimimiseen.</p> <p>Fyysisen toimintakyvyn ylläpitämiseksi on perustelua ylläpitää pelastusasemilla riittäviä kuntosalitiloja ja mahdollistaa fyysisen toimintakyvyn ylläpitäminen työaikana pelastustoimintaan osallistuvan päätoimisen henkilöstön osalta. Jaanin pelastusaseman kuntosalitilat on tarkoituksenmukaista järjestää asianmukaisiksi palvelutasopäätöskauden aikana, huomioiden pelastustoiminnan toimintavalmiuden ylläpitäminen Itä-Turun alueella. Lisäksi sopimuspalokuntien paloasemien osalta olisi tarkoituksenmukaista ylläpitää vähintään nykytason kuntosalitilat sekä huomioida kuntosalitilojen parannusmahdollisuudet tulevaisuuden pelastusmakiinteistöjen peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeissa.</p>
<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen fyysisen toimintakyvyn määrittelyssä toteutetaan kansallisten ohjeiden mukaisia linjauksia, joiden perusteella:</p> <p>Vaativissa tehtävissä riittävänä fyysisenä toimintakykynä pidetään FireFit-indeksin arvoa 3. Aerobisen kestävyuden ja lihaskunnon osiot lasketaan ensin erikseen ja aerobisen kestävyuden indeksi on oltava vähintään 3. Tämän jälkeen indeksit yhdistetään yhdeksi FireFit-indeksin arvoksi.</p> <p>Perustehtävissä ja muissa pelastustoimen tehtävissä voi toimia, jos terveydentila on riittävä näissä tehtävissä toimimiseen.</p> <p>Fyysisen toimintakyvyn testaus hankitaan ostopalveluna ja toteutetaan myös alueellisesti, huomioiden sopimuspalokuntalaisen jouheva osallistuminen testaamiseen.</p> <p>Päätoimisilla pelastusasemilla ylläpidetään riittäviä kuntosalitiloja ja mahdollistetaan fyysisen toimintakyvyn ylläpitäminen työaikana pelastustoimintaan osallistuvan päätoimisen henkilöstön osalta.</p> <p>Sopimuspalokuntien paloasemien osalta ylläpidetään vähintään nykytason kuntosalitilat sekä huomioidaan kuntosalitilojen parannusmahdollisuudet tulevaisuuden pelastusmakiinteistöjen peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeissa.</p>
<p>Palvelun palvelutason kehittämistarve</p>	<p>Pelastustoimintaan osallistuvan päätoimisen henkilöstön keski-ikä pysyy edelleen korkeana arviolta vuoteen 2030 asti ja on oletettavaa, että entistä suurempi osa päätoimisesti pelastustoimintaan osallistuvasta henkilöstöstä ei täytä fyysisen toimintakyvyn vähimmäisvaatimuksia vaativiin tehtäviin. Vaativiin tehtäviin kelpoisten päätoimisesti pelastustoimintaan osallistuvien henkilöiden vähimmäismäärän ollessa 234, tullaan todennäköisesti tilanteeseen, jossa tulee rekrytoida uutta henkilöstöä riittävän toimintavalmiuden ylläpitämiseksi fyysisen toimintakyvyn osalta. Lisäksi pelastustoimen olisi keskeistä selvittää muita tukevia (esimerkiksi keuhonhuoltoon) liittyvien palveluiden kehittämistä henkilöstölleen, joilla parannetaan henkilöstön työssäjaksamista ja ennaltaehkäistään mahdollisia sairaspotensiaaleja.</p>

Pelastustoiminnan kalustovoimavarat toiminnoittain alueen eri osissa

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Pelastuslaitoksella on käytössä seuraavaa pelastustoimintaan tarkoitettua operatiivista kalustoa</p> <ul style="list-style-type: none"> Sammutusautoja Kärkiyksikköjä (kevyt ja raskas) Säiliöautoja Säiliösammutusautoja Nostolava-/puomitikasautoja Vaihtolava-autoja Vesipelastusautoja Kemikaalintorjunta-autoja Vesihuoltoautoja Johto- ja johtokeskusautoja Mönkijöitä Miehistö-, huolto tai muita kevyitä ajoneuvoja A-, B-, C-, E-, F- G-luokan veneitä, sekä muita pienempiä veneitä Raskas hydrokopteri <p>Sammutus- ja säiliösammutusautojen keski-ikä oli huhtikuussa 2025 17,7 vuotta. Säiliöautojen keski-ikä vastaavana ajankohtana oli 16,6 vuotta. Johtoautojen keski-ikä oli 6,1 vuotta.</p> <p>Sopimuspalokuntien omistaman kaluston käyttökustannukset on huomioitu palokuntasopimuksissa.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Pelastustoimen peruskalustona on ollut lähes jokaisella pelastusasemalla 1970-luvulta lähtien sammutusauto ja säiliöauto, joilla on hoidettu lähes kaikki tehtävät. Tekniikan ja toimintamallien kehittymisen myötä on perusteltua päivittää pelastustoimen kalustostrategiaa, jolla mahdollistettaisiin ajoneuvokaluston nopeampi uusiutuminen (noin 20 vuoden käyttöikä), ensimmäisen yksikön toimintavalmiuden parantaminen myös sopimuspalokuntien osalta, tehokkaammat ja työturvallisemmat toimintamallit pelastustoiminnan tehtävissä sekä erikoiskaluston lisäämisen ja huoltovarmuuden parantamisen kustannustehokkaasti, mutta kuitenkin tinkimättä suorituskyvystä. Ensimmäinen kalustostrategia laadittiin kuluvan palvelutasopäätösvalmistelun yhteydessä. Asiakirjan toteutumisessa on havaittu muutamia tarpeita kehittää sisältöä, jotta se palvelisi paremmin pelastustoiminnan toteutumista huomioiden taloudelliset resurssit.</p> <p>Kalustostrategia peruslähtökohtana olisi riskiluokkiin ja pelastusasematyyppeihin sidotut kalustotasot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Päätoiminen pelastusasema <ul style="list-style-type: none"> o Sammutusauto o Lisäksi tarvittava erikoiskalusto

- Päätoiminen kärkiyksikköpelastusasema
 - Kärkiyksikkö (kevyt tai raskas)
- Virka-aikana miehitetty pelastusasema, muuna aikana sopimuspalokunnan miehittäjä tai II-riskialueella toimiva sopimuspalokunta
 - Kärkiyksikkö (riskianalyysin mukaisesti)
 - Sammutusauto
 - Säiliöauto
 - ♣ Tarvittaessa raskas säiliöauto (17-20 m³ vesisäiliö)
- III-riskialueella toimiva sopimuspalokunta
 - Kärkiyksikkö
 - Säiliösammutusauto (8 m³ vesisäiliö) tai toimintaympäristöön soveltuva muu ratkaisu
- IV-riskialueella toimiva sopimuspalokunta
 - Säiliöauto miehistöohjaamalla (11 m³ vesisäiliö) tai toimintaympäristöön soveltuva muu ratkaisu
- Päätoimisten pelastusasemien toiminta-alueella toimivat sopimuspalokunnat
 - Sammutusauto
 - Tarvittaessa säiliöauto (11–12 m³ vesisäiliö) tai raskas säiliöauto (17-18 m³ vesisäiliö)

Kalustostrategian mukainen kalustorakenteen muutos kestää käytännössä aloitushetkestä noin 20 vuotta. Edeltävän palvelutasopäätöskauden aikana aloitettu kalustostrategian toteutuminen aloitettiin kirjauksien mukaisesti muutamilla paloasemilla, joten siitä saadut palautteet ovat aiheuttaneet tarpeen päivittää kalustostrategiaa, jolloin suunnitelmaa voidaan taas ylläpitää useammalle vuodelle.

Varakaluston osalta on tarkoituksenmukaista ylläpitää riittävää reserviä kaluston huoltoihin ja korjauksiin sekä pitkäkestoisiin tehtäviin ja häiriö- sekä poikkeustilanteisiin. Varakalustolla mahdollistetaan myös laadukas osaamisen ylläpitäminen hälytysvalmiudesta tinkimättä.

Erikoiskaluston osalta on tarkoituksenmukaista ylläpitää vähintään nykyistä kalustotasoa. Uudet toimintaympäristön muutoksesta johtuvat erikoiskalustotarpeet liittyvät mm. metsäpaloihin, rauniopelastamiseen, pelastustoiminnan huoltovarmuuteen, vaahtosammutuskykyyn, savusukeltamiseen, teknologian kehittymiseen ja uusiin toimintamalleihin. Em. tarpeet on perusteltu yksityiskohtaisemmin PTP-asiakirjassa kunkin toiminnon omassa kappaleessa.

Venekaluston osalta on kaluston määrää ja tasoa tehostettu merkittävästi vuoden 2004 jälkeen, joten sitä ei voida enää muuttaa, ilman että suorituskyky laskee merkittävästi. Venekaluston määrä olisi perustelua pitää nykyisellä tasolla. Riittävällä venekalustolla ylläpidetään pelastustoiminnan toimintavalmiutta laajan saariston osalta, joka on huomioitu myös riskianalyysin havainnossa 3: Saaristo tekee Varsinais-Suomesta pelastuslaitoksen toiminnan näkökulmasta ainutlaatuisen ja sen erityispiirteet kausivaihteluineen tulee ottaa pelastustoimen palveluissa huomioon. Mahdolliset tarkennukset venekaluston määrään tehtäisiin Ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelman päivittämisen yhteydessä

	<p>Pelastuslaitoksen kalustoinvestointeihin on varattu vuodelle 2025 5.9 M€ sekä alustavasti vuodelle 2026 6,6 M€. investointitasoa voidaan pitää riittävänä tasona kaluston ylläpitämiseksi suorituskykyisenä, mutta tämä investointitaso ei riitä kaluston kehittämiseen vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön vaateita. Vuodesta 2026 olisikin tarkoituksenmukaista pitää investointitaso noin 6–7 M€ tasolla, lisäksi tulisi huomioida inflaatiosta aiheutuvat muutostarpeet.</p>
<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Pelastuslaitos ylläpitää nykyistä kalustotasoa (ajoneuvot, veneet, pienkalustoa sekä varusteet) ja riittävää varakalustoreserviä sekä jatkaa palvelutasopäätöskaudella kalustostrategian toteuttamista ja laatii jatkosuunnitelman kalustostrategian pitkän aikavälin toteuttamisesta.</p> <p>Palvelutasopäätöskaudella panostetaan toimintaympäristön muutoksesta johtuvan erikoiskaluston lisäämistarpeeseen. Näiden lisäksi on tarpeen kehittää vaihtoehtoisia toimintatapoja toteuttaa pelastustoimintaa, kun toimintakykyistä henkilöstöä ei ole saatavilla (esimerkiksi savusukeltajien tai pintapelastajien puuttuminen).</p> <p>Vuosittaisena kalustoinvestointien tasona ylläpidetään noin 6–7 M€ tasoa, jossa huomioidaan myös inflaatiosta aiheutuvat muutospaineet.</p>
<p>Palvelun palvelutason kehittämistarve</p>	<p>Palvelutasopäätöskauden aikana laaditaan suunnitelma uudistetun kalustostrategian pitkän aikavälin toteuttamisesta.</p>

Pelastusasemat, paloasemat sekä muut kiinteistöt ja toimipisteet

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Vuonna 2025 pelastuslaitoksen käytössä on ollut seuraavat pelastusasemat/toimipisteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> Alastaron PVPK Artukaisten tekninen tukikohta Askaisten VPK Auran VPK Dragsfjärd HOBK Halikon VPK Halikon VPK, Kokkilan sivuasema Hirvelän VPK Hitis FBK Houtskär FBK Iniö FBK Jaanin pelastusasema Jäkärän VPK Krossin pelastusasema (päätoiminen+VPK) Kaarinan VPK Kaks Kerran VPK Kalannin VPK Karinaisten VPK
--	--

<p>Karjalan VPK Kiikalan VPK Kimito FBK Kiskon VPK Korpo FBK Korpo FBK, Norrskatan sivuasema Kosken TL:n VPK Kuninkojan pelastusasema Kustavin VPK Kuusjoen VPK Kärsämäen koulutustukikohta Laitilan pelastusasema (päätoiminen+VPK+PVPK) Lemun VPK Liedon pelastusasema (päätoiminen+VPK) Lielax FBK Loimaan pelastusasema (päätoiminen+PVPK) Lokalahden VPK Maarian VPK Marttilan VPK Maskun VPK Merimaskun VPK Metsämaan VPK Mietoisten VPK Muurlan VPK Mynämäen VPK Naantalın pelastusasema (päätoiminen+VPK) Nagu FBK Nousiaisten VPK Nousiaisten VPK, Valpperin sivuasema Oripään VPK Paattisten VPK Paimion pelastusasema (päätoiminen+VPK) Pansion YVT- ja tekninen tukikohta Paraisten pelastusasema (päätoiminen+VPK) Perniön VPK Perniön VPK, Särkisalón sivuasema Perniön VPK, Teijon sivuasema Perttelin VPK Piikkiön VPK Pyhämaan VPK Pyhärannan VPK Pärnäisten YVT-tukikohta Pöytyän VPK Raisen VPK Rantakulman VPK Rautilan VPK + tekninen varasto Rosala FBK Ruskon VPK Rymättylän VPK</p>

	<p>Salon pelastusasema Salon VPK Sauvon VPK Somerniemen VPK Someron pelastusasema (päätoiminen+PVPK) Suomusjärven VPK Taivassalon VPK Tarvasjoen VPK Turun keskuspelastusasema Turun VPK Uudenkaupungin pelastusasema (päätoiminen+VPK) Uudenkaupungin YVT-tukikohta Vahdon VPK Vehmaan VPK Västanfjärd FBK Yläneen kirkonkylän VPK Yläneen VPK, Uusikartano</p> <p>Em. tilojen lisäksi pelastuslaitoksella on ollut vuokrattuina tiloina muutamia pienempiä YVT-varastoja.</p> <p>Pelastusasemien sijainnit vastaavat pääosin pelastustoiminnan toimintavalmiuden tarpeita. Toimintavalmiuspuutteita, joita voidaan parantaa pelastusasemarakentamisella, on ollut erityisesti I-riskiluokan ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikojen toteutumisessa Turun keskusta-alueen luoteis- ja pohjoisosan, Raision keskustan sekä Turun keskusta-alueen itäosien, I-riskiluokan riskiruuduissa. Toimintavalmiuspuutteet on huomioitu myös riskianalyysin huomiossa 8 (ks. kuva 4) sekä aluehallintoviraston korjausmääräyksessä (LSAVI/16591/2024) pelastustoiminnan huomattava epäkohta palvelutasossa.</p> <p>Kaarinan pelastusaseman toiminnot korvaava Krossin pelastusasema otetaan käyttöön vuonna 2025.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Pelastuslaitoksen on asiakaspalvelun tuottamisen varmistamiseksi tarkoituksenmukaista kehittää nykyistä pelastusasemaverkostoa, jota on perusteltua arvioida riskien muuttuessa. Erityiset tarpeet muodostuvat niin sanottuun Turun kvartettiin eli uudispelastusasemahankkeet Länsi-Turun, Turun keskustan, Itä-Turun ja Halisten alueille, joissa on huomattava epäkohta pelastustoimen palvelutasossa. Turun keskuspelastusasema on jo vuosia ollut mittavan peruskorjauksen tarpeessa ja tällä hetkellä pelastusaseman peruskorjauksen kustannusarvio on kymmeniä miljoonia euroja, joka ei ole taloudellisesti, eikä toiminnallisesti järkevää. Lisäksi työsuojeluviranomainen on havainnut puutteita kiinteistön olosuhteissa ja edellyttänyt pelastuslaitosta korjaamaan puutteet.</p> <p>Pelastusasemaverkostolle on tehty vuonna 2011 kuntokartoitus, josta on edelleen peruskorjaamatta useita pelastusasemakiinteistöjä. Lähivuosien kriittisimpiä pelastusasemien uudisrakentamis-/peruskorjaustarpeita Itä- ja Länsi-Turun pelastusasemien lisäksi on Turun keskuspelastusasema, Paimion pelastusasema ja Paraisten</p>

	<p>pelastusasema. Paraisten pelastusaseman korvaavaa uudisrakennushankkeen selvitys on jouduttu käynnistämään jo palvelutasopäätöskauden 2024–2025 aikana, rakennuksen heikon kunnon vuoksi. Lisäksi aikaisempien selvitysten/viime vuosien havaintojen perusteella 2020-luvun loppuun mennessä uudisrakentamisen/peruskorjaamisen tarpeessa on merkittävä määrä sopimuspalokuntien pelastusasemia, jotka eivät vastaa mm. työturvallisuussäännöksiä. Näistä Jäkärän ja Västanfjärdin pelastusasemien suunnittelu on jo käynnistetty palvelutasopäätöskauden 2024–2025 aikana.</p> <p>Pelastusasemaverkoston kuntokartoituksia olisi perusteltua päivittää tulevan palvelutasopäätöskauden aikana.</p>
<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Pelastuslaitos ylläpitää ja kehittää nykyistä pelastusasemaverkostoa pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen periaatteiden mukaisesti siten, että toimintavalmius voidaan saavuttaa kaikissa riskiruuduissa.</p> <p>Pelastusasemaverkoston kehittämiseksi pelastuslaitos toimeenpanee yhdessä hyvinvointialueen tilapalveluiden kanssa uudisrakentamishankkeet Skanssin pelastusaseman, Turun keskustan pelastusaseman, Länsi-Turun pelastusaseman ja Halisten pelastusasemien kohdalla. Tarvittaessa toiminnot voidaan aloittaa tilapäisesti väliaikaisissakin tiloissa.</p> <p>Näiden lisäksi on tarpeen jatkaa hankkeita Paraisten pelastusaseman, Jäkärän pelastusaseman ja Västanfjärdin pelastusasemien kohdalla. Muiden sopimuspalokuntien pelastusasemien kohdalla käynnistetään investointimäärärahojen mahdollistaessa uudisrakennus- ja/tai korjausrakentamisselvityshankkeet.</p> <p>Pelastuslaitos laatii yhteistyössä hyvinvointialueen tilapalveluiden kanssa pelastusasemaverkoston kuntokartoituksen tulevan palvelutasopäätöskauden aikana.</p>
<p>Palvelun palvelutason kehittämistarve</p>	<p>Pelastusasemaverkoston kehittämiseksi on tarve käynnistää yhdessä hyvinvointialueen tilapalveluiden kanssa uudisrakentamis-/peruskorjaushankeselvitykset erityisesti aluevaltuuston päätöksessä mainittujen pelastusasemahankkeiden uudisrakennus- tai korjausrakennushankkeiden mukaisesti. Muiden tilojen osalta pelastusasemahankkeet asetetaan tärkeysjärjestykseen kuntokartoituksen valmistuttua.</p> <p>Rakennusinvestointitarve tarkentuu palvelutasopäätöskauden aikana edelleen palvelutasopäätöskauden aikana edellä mainittujen hankkeiden käynnistyttyä.</p> <p>Pelastustoiminnan toimintavalmiuden kehittämisen osalta on nykyisen riskianalyysin perusteella tarpeita rakentaa uusi päätoiminen pelastusasema Turun Hirvensalon alueelle 2020-luvun loppupuolella, mikäli toimintaympäristön kehitys jatkuu nykyisen kaltaisena (erityisen voimakas väestökasvu Turun alueella).</p>

Savusukellusvalmiudet alueen eri osissa

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Savusukelluksella tarkoitetaan sammutus- ja pelastustehtävän suorittamista sisällä rakennuksessa tai muussa rajatussa sisätilassa, missä on tiheä savupatja. Savusukeltaminen edellyttää savusukellusvarustusta ja paineellista työjohtoa tai vastaavaa. Työskentely palavan rakennuksen katolla sekä savuisissa maanalaisissa tiloissa rinnastetaan savusukellukseen. (SM28:2023, s. 13.) Savusukellusta tekevän henkilön on lisäksi täytettävä terveydentilaan ja riittävään harjoitteluun liittyvät vaatimukset.</p> <p>Pelastuslaitos on ylläpitänyt valmiutta savusukellusta edellyttäviin tehtäviin sekä alkusammutustiedusteluun ja täydentäviin sammutusmenetelmiin siten, että toimintavalmiusaikatavoitteet ja tehokkaan pelastustoiminnan alkamisaika toteutuvat hyvinvointialueen eri osissa.</p> <p>Lähtökohtaisesti alkusammutustiedustelun ja täydentävien sammutusmenetelmien suunnittelun perustana on kaikissa riskiluokissa ollut ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikatavoite. Savusukeltamisen aloittamisen tavoitteena on I- ja II-riskiluokissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoite sekä III-riskiluokassa pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika. IV-riskiluokassa ajat ovat pidempiä. Savusukeltamiseen liittyvät toimintavalmiusaikatavoitteen on koottu oheiseen taulukkoon.</p> <p>Voimassa olevassa palvelutasopäätöksessä savusukeltamisesta on päätetty:</p> <table border="1" data-bbox="411 1153 1455 1944"> <thead> <tr> <th></th> <th>I-riskiluokka</th> <th>II-riskiluokka</th> <th>III-riskiluokka</th> <th>IV-riskiluokka</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Alkusammutustiedusteluun ja ulkosammuttamiseen täydentävillä/vaihtoehtoisilla sammutusmenetelmillä kelpoinen yksikkö kohteessa</td> <td>6 min</td> <td>10 min</td> <td>20 min</td> <td>40 min</td> </tr> <tr> <td colspan="5">Savusukellusta edellyttävät yhden asuinhuoneiston palo tai muu vastaava yksinkertainen tila:</td> </tr> <tr> <td>3 savusukeltajaa kohteessa</td> <td>11 min</td> <td>14 min</td> <td>30 min</td> <td>60 min</td> </tr> <tr> <td>2 perustehtäviin kelpoista savusukeltajaa kohteessa toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi</td> <td>20 min</td> <td>30 min</td> <td>30 min</td> <td>90 min</td> </tr> <tr> <td colspan="5">Muut savusukeltamista edellyttävät tehtävät</td> </tr> <tr> <td>4 vaativiin tehtäviin kelpoista savusukeltajaa kohteessa</td> <td>11 min</td> <td>14 min</td> <td>30 min</td> <td>60 min</td> </tr> <tr> <td>4 vaativiin kelpoista savusukeltajaa kohteessa toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi</td> <td>20 min</td> <td>30 min</td> <td>60 min</td> <td>90 min</td> </tr> </tbody> </table> <p>Käytännössä päätettyyn tavoitteisiin on päästy I-riskiluokan riskiruuduissa. Muissa riskiluokissa on ollut osittain merkittäviä puutteita tavoitteeseen pääsemisestä,</p>					I-riskiluokka	II-riskiluokka	III-riskiluokka	IV-riskiluokka	Alkusammutustiedusteluun ja ulkosammuttamiseen täydentävillä/vaihtoehtoisilla sammutusmenetelmillä kelpoinen yksikkö kohteessa	6 min	10 min	20 min	40 min	Savusukellusta edellyttävät yhden asuinhuoneiston palo tai muu vastaava yksinkertainen tila:					3 savusukeltajaa kohteessa	11 min	14 min	30 min	60 min	2 perustehtäviin kelpoista savusukeltajaa kohteessa toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi	20 min	30 min	30 min	90 min	Muut savusukeltamista edellyttävät tehtävät					4 vaativiin tehtäviin kelpoista savusukeltajaa kohteessa	11 min	14 min	30 min	60 min	4 vaativiin kelpoista savusukeltajaa kohteessa toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi	20 min	30 min	60 min	90 min
	I-riskiluokka	II-riskiluokka	III-riskiluokka	IV-riskiluokka																																								
Alkusammutustiedusteluun ja ulkosammuttamiseen täydentävillä/vaihtoehtoisilla sammutusmenetelmillä kelpoinen yksikkö kohteessa	6 min	10 min	20 min	40 min																																								
Savusukellusta edellyttävät yhden asuinhuoneiston palo tai muu vastaava yksinkertainen tila:																																												
3 savusukeltajaa kohteessa	11 min	14 min	30 min	60 min																																								
2 perustehtäviin kelpoista savusukeltajaa kohteessa toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi	20 min	30 min	30 min	90 min																																								
Muut savusukeltamista edellyttävät tehtävät																																												
4 vaativiin tehtäviin kelpoista savusukeltajaa kohteessa	11 min	14 min	30 min	60 min																																								
4 vaativiin kelpoista savusukeltajaa kohteessa toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi	20 min	30 min	60 min	90 min																																								

	<p>mutta näillä alueilla on vastaavasti onnistuttu kehittämään vaihtoehtoisia sammutusmenetelmiä, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet tulipalosta aiheutuneisiin vahinkoihin.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Pelastuslaitoksen tavoitteena on aloittaa pelastustoiminta tehokkaasti päätettyjen toimintavalmiusaikatavoitteiden mukaisesti. Savusukellusta edellyttävissä tehtävissä tarvitaan pelastustoiminnan turvalliseen aloittamiseen tilannepaikalle vähintään pelastusryhmän vahvuinen muodostelma, jossa on kolme savusukeltajaa ja savusukellusvalvoja (niin sanotut yksinkertaiset kohteet, kuten yhden asuinhuoneiston palot) sekä vaativissa savusukellustehtävissä vähintään neljä savusukeltajaa. Edellä mainittujen savusukeltajien tulisi olla tilannepaikalla pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoitteiden mukaisesti. Erityisen vaativissa kohteissa sekä osittain tavanomaisissakin kohteissa savusukellustoiminta voi jatkua useamman tunnin, jolloin tulee myös varautua riittävään savusukeltajareserviin.</p> <p>Tehokas pelastustoiminta voidaan aloittaa sopivissa olosuhteissa alkusammutustiedustelulla tai täydentävillä sammutusmenetelmillä, joita voidaan suorittaa myös em. henkilömääriä pienemmällä vahvuudella. Alkusammutustiedustelulla tai täydentävillä sammutusmenetelmillä ei voida kuitenkaan korvata savusukellusvalmiutta vaan lähtökohtaisesti edesauttaa nopeamman tehokkaan pelastustoiminnan käynnistämistä. Palvelutasopäätöskauden aikana on perusteltua jatkaa kehittämistyötä varustaen kaikkien pelastustoiminnan yksiköiden suorituskykyä alkusammutustiedusteluun sekä täydentäviin sammutusmenetelmiin, sillä todennäköisesti savusukellusvalmiuksissa tulee olemaan puutteita jatkossakin tasaisesti hyvinvointialueen eri osissa.</p> <p>Savusukellusta edellyttävissä perustehtävissä on tavoitteena riskiluokittain:</p> <p>I-riskiluokassa: Alkusammutustiedusteluun ja ulkosammuttamiseen kelpoinen yksikkö tilannepaikalla viimeistään 6 minuutin kuluessa hälytyksestä (pelastustoiminnan ensimmäinen vaste).</p> <p>Yksinkertaisissa kohteissa tilannepaikalla savusukellukseen kykenevä pelastusryhmä (vähintään kolme savusukeltajaa) viimeistään 9 minuutin kuluessa hälytyksestä. Vaativissa savusukellustehtävissä vähintään neljä savusukeltajaa tilannepaikalla viimeistään 20 minuutin kuluessa hälytyksestä. Toiminnan jatkuvuuden kannalta mahdolliset lisäsavusukeltajat tulisi olla tilannepaikalla pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikojen puitteissa.</p> <p>II-riskiluokassa: Alkusammutustiedusteluun ja ulkosammuttamiseen kelpoinen yksikkö tilannepaikalla viimeistään 10 minuutin kuluessa hälytyksestä (pelastustoiminnan ensimmäinen vaste).</p> <p>Yksinkertaisissa kohteissa tilannepaikalla savusukellukseen kykenevä pelastusryhmä (vähintään kolme savusukeltajaa) viimeistään 12 minuutin kuluessa hälytyksestä. Vaativissa savusukellustehtävissä vähintään neljä savusukeltajaa tilannepaikalla vii-</p>

	<p>meistään 30 minuutin kuluessa hälytyksestä. Toiminnan jatkuvuuden kannalta mahdolliset lisäsavusukeltajat tulisi olla tilannepaikalla pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikojen puitteissa.</p> <p>III-riskiluokassa: Alkusammutustiedusteluun ja ulkosammuttamiseen kelpoinen yksikkö tilannepaikalla viimeistään 20 minuutin kuluessa hälytyksestä (pelastustoiminnan ensimmäinen vaste).</p> <p>Yksinkertaisissa kohteissa tilannepaikalla savusukellukseen kykenevä pelastusryhmä (vähintään kolme savusukeltajaa) viimeistään 30 minuutin kuluessa hälytyksestä. Vaativissa savusukellustehtävissä vähintään neljä savusukeltajaa tilannepaikalla viimeistään 30 minuutin kuluessa hälytyksestä. Toiminnan jatkuvuuden kannalta mahdolliset lisäsavusukeltajat tulisi olla tilannepaikalla pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikojen puitteissa.</p> <p>IV-riskiluokassa: Alkusammutustiedusteluun ja ulkosammuttamiseen kelpoinen yksikkö tilannepaikalla viimeistään 40 minuutin kuluessa hälytyksestä (pelastustoiminnan ensimmäinen vaste).</p> <p>Yksinkertaisissa kohteissa tilannepaikalla savusukellukseen kykenevä pelastusryhmä (vähintään kolme savusukeltajaa) viimeistään 60 minuutin kuluessa hälytyksestä. Vaativissa savusukellustehtävissä vähintään neljä savusukeltajaa tilannepaikalla viimeistään 90 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p>										
<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Pelastuslaitos ylläpitää valmiutta savusukellusta edellyttäviin tehtäviin sekä alkusammutustiedusteluun ja täydentäviin sammutusmenetelmiin siten, että toimintavalmiusaikatavoitteet ja tehokkaan pelastustoiminnan alkamisaika toteutuvat hyvinvointialueen eri osissa.</p> <p>Lähtökohtaisesti alkusammutustiedustelun ja täydentävien sammutusmenetelmien suunnittelun perustana on kaikissa riskiluokissa pelastustoimen ensimmäisen vasteen toimintavalmiusaikatavoite. Savusukeltamisen aloittamisen tavoitteena on I- ja II-riskiluokissa pelastusryhmän toimintavalmiusaikatavoite sekä III-riskiluokassa pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika. IV-riskiluokassa ajat ovat pidempiä. Savusukeltamiseen liittyvät toimintavalmiusaikatavoitteen on koottu oheiseen taulukkoon.</p> <table border="1" data-bbox="411 1691 1465 1966"> <thead> <tr> <th></th> <th>I-riskiluokka</th> <th>II-riskiluokka</th> <th>III-riskiluokka</th> <th>IV-riskiluokka</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Alkusammutustiedusteluun ja ulkosammuttamiseen täydentävillä/vaihtoehtoisilla sammutusmenetelmillä kelpoinen yksikkö kohteessa</td> <td>6 min</td> <td>10 min</td> <td>20 min</td> <td>40 min</td> </tr> </tbody> </table> <p>Savusukellusta edellyttävät yhden asuinhuoneiston palo tai muu vastaava yksinkertainen tila:</p>		I-riskiluokka	II-riskiluokka	III-riskiluokka	IV-riskiluokka	Alkusammutustiedusteluun ja ulkosammuttamiseen täydentävillä/vaihtoehtoisilla sammutusmenetelmillä kelpoinen yksikkö kohteessa	6 min	10 min	20 min	40 min
	I-riskiluokka	II-riskiluokka	III-riskiluokka	IV-riskiluokka							
Alkusammutustiedusteluun ja ulkosammuttamiseen täydentävillä/vaihtoehtoisilla sammutusmenetelmillä kelpoinen yksikkö kohteessa	6 min	10 min	20 min	40 min							

	Savusukellukseen kykenevä pelastusryhmä kohteessa (vähintään 3 savusukeltajaa)	9 min	12 min	30 min	60 min
	Muut savusukeltamista edellyttävät tehtävät				
	Vähintään 4 savusukeltajaa kohteessa	20 min	30 min	30 min	90 min
Palvelun palvelutason kehittämistarve	<p>Palvelutasopäätöskauden aikana kehitetään edelleen suorituskyykyä (osaaminen, kalusto ja toimintamallit) erityisesti alkusammutustiedusteluun sekä täydentävien sammutusmenetelmien käyttämiseen, joka on huomioitu myös <i>Pelastustoiminnan kalustovoimavarat toiminnoittain alueen eri osissa</i> –kohdassa käsitellyssä kalustostrategian uudistamisessa.</p> <p>Sisäministeriön ohje pelastustoimen sukellus- ja pintapelastustoimintaan (SM2023:28) ohjaa ja asettaa pelastuslaitokselle kehittämistarpeita vahvistaa erityisesti manner- ja saariston haja-asutusalueilla tapahtuvan savusukellustoiminnan kehittämistä, jonka vuoksi on olennaista jatkaa täydentävien sammutusmenetelmien kehittämistä edellä mainitulla tavalla. Lisäksi on turvattava ja kehitettävä savusukellusosaamisen ylläpitämiseen tarkoitettuja harjoittelumahdollisuuksia Sisäministeriön ohjeistuksien (SM2023:28) mukaisesti.</p>				

CBRNE-onnettomuuksien valmiudet alueen eri osissa sisältäen kemikaalisukellusvalmiudet

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	<p>Kemikaalisukelluksella tarkoitetaan välittömän vaaran alueella tehtäviä tiedustelu-, pelastus-, torjunta- tai muita vastaavia tehtäviä, jotka edellyttävät paineilmahengityslaitteen ja soveltuvan kemikaalisuojapuvun käyttöä (SM2023:28). Kemikaalisukellusta tekevän henkilön on lisäksi täytettävä terveydentilaan ja riittävään harjoitteluun liittyvät vaatimukset. Kemikaalisukeltamisen periaatteet ja vaatimukset on määritellyt Sisäministeriön laatimassa pelastussukellusohjeessa.</p> <p>Suorituskyykyä kemikaalisukeltamiseen neste- ja kaasutiiviillä, sekä tarvittaessa kylmäsuojapuvulla täydennetyllä kemikaalisuojapuvulla ylläpidetään päätoimisesti miehitetyillä paloasemilla (taso II kemikaalisukellus). II-tason kemikaalisukeltajalta edellytetään vähintään FireFit indeksin 3.0 mukaista fyysistä toimintakyykyä, jossa aerobisen kestävyuden FireFit-luokan tulee olla vähintään 3. II-tason kemikaalisukeltajan tulee osata I-tason vaatimusten lisäksi muun muassa:</p> <p style="padding-left: 40px;">pukea ja käyttää kaasutiivistä kemikaalisuojapukua sekä kylmäsuojapukua arvioida kemikaalisukelluksen tuomaa lisäarvoa torjunta- ja pelastustehtävän tavoitteiden saavuttamiseksi pyrkii mahdollisimman nopeaan, suoraviivaiseen ja tehokkaaseen torjuntaja pelastustyöhön, että kemikaalisukellusaika jää mahdollisimman lyhyeksi</p> <p>Lisäksi Naantalissa ja Uudenkaupungin pelastus- ja ensihoitoasemilla ylläpidetään CBRNE-toiminnan erityiskalustoa ja -osaamista. Muilla pelastus- ja ensihoitoasemilla ylläpidetään suorituskyykyä CBRNE-tilanteen tiedusteluun ja tunnistamiseen.</p>
---	---

	<p>CBRNE-suorituskyvyllä varmistetaan henkilöstön osaaminen myös muiden viranomaisten johtamissa tehtävissä, kuten esim. MIRG-toiminnassa.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Pelastuslaitoksen tavoitteena on aloittaa pelastustoiminta tehokkaasti päätettyjen toimintavalmiuseräaikatavoitteiden mukaisesti. Raskaimman suojaustason kemikaalisukellusta edellyttävissä tehtävissä tarvitaan pelastustoiminnan turvalliseen aloittamiseen tilannepaikalle vähintään neljä vaativiin tehtäviin kelpoista kemikaalisukeltajaa sekä vähintään kaksi henkilöä tukitehtäviin. Em. henkilöiden tulisi olla tilannepaikalla pelastusjoukkueen toimintavalmiuseräaikatavoitteiden mukaisesti ja tiedusteluun kelpoinen yksikkö ensimmäisen yksikön toimintavalmiuseräaperiaatteiden mukaisesti. Henkilömäärät on määritelty Sisäministeriön laatimassa ohjeessa pelastustoimen sukellus- ja pintapelastustoimintaan (SM2023:28).</p> <p>Erityisen vaativissa kohteissa sekä osittain tavanomaisissakin kohteissa kemikaalisukellustoiminta voi jatkua useamman tunnin, jolloin tulee myös varautua riittävään kemikaalisukeltajareserviin.</p> <p>CBRNE-tehtävissä on tavoitteena riskiluokittain:</p> <p>I-riskiluokassa: Pelastustoimen ensimmäisellä vasteella on kyky toteuttaa tiedustelua ja välittömässä vaarassa olevan ihmisen pelastaminen. Ensimmäisen vasteen toimintavalmiuseräaika on 6 minuuttia.</p> <p>Kyky aloittaa vaativa kemikaalisukellus neste- ja kaasutiiviillä kemikaalisuojapuvulla ja tarvittaessa kylmäsuojapuvulla viimeistään 20 minuutin kuluessa hälytyksestä (tilannepaikalla vähintään kaksi pelastusryhmää ja yhteensä vähintään neljä vaativiin tehtäviin kelpoista kemikaalisukeltajaa). Toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi toinen vaativiin tehtäviin kelpoinen kemikaalisukellusryhmä tilannepaikalla viimeistään 60 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p> <p>II-riskiluokassa: Pelastustoimen ensimmäisellä vasteella on kyky toteuttaa tiedustelua ja välittömässä vaarassa olevan ihmisen pelastaminen. Ensimmäisen vasteen toimintavalmiuseräaika on 10 minuuttia.</p> <p>Kyky aloittaa vaativa kemikaalisukellus neste- ja kaasutiiviillä kemikaalisuojapuvulla ja tarvittaessa kylmäsuojapuvulla viimeistään 30 minuutin kuluessa hälytyksestä (tilannepaikalla vähintään kaksi pelastusryhmää ja yhteensä vähintään neljä vaativiin tehtäviin kelpoista kemikaalisukeltajaa). Toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi toinen vaativiin tehtäviin kelpoinen kemikaalisukellusryhmä tilannepaikalla viimeistään 60 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p> <p>III-riskiluokassa: Pelastustoimen ensimmäisellä vasteella on kyky toteuttaa tiedustelua ja välittömässä vaarassa olevan ihmisen pelastaminen. Ensimmäisen vasteen toimintavalmiuseräaika on 20 minuuttia.</p>

	<p>Kyky aloittaa vaativa kemikaalisukellus neste- ja kaasutiiviillä kemikaalisuojapuvulla ja tarvittaessa kylmäsuojapuvulla viimeistään 30 minuutin kuluessa hälytyksestä (tilannepaikalla vähintään kaksi pelastusryhmää ja yhteensä vähintään neljä vaativiin tehtäviin kelpoista kemikaalisukeltajaa). Toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi toinen vaativiin tehtäviin kelpoinen kemikaalisukellusryhmä tilannepaikalla viimeistään 60 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p> <p>IV-riskiluokassa: Pelastustoimen ensimmäisellä vasteella on kyky toteuttaa tiedustelua ja välittömässä vaarassa olevan ihmisen pelastaminen. Ensimmäisen vasteen toimintavalmiusaika on 40 minuuttia.</p> <p>Kyky aloittaa vaativa kemikaalisukellus neste- ja kaasutiiviillä kemikaalisuojapuvulla ja tarvittaessa kylmäsuojapuvulla viimeistään 90 minuutin kuluessa hälytyksestä (tilannepaikalla vähintään kaksi pelastusryhmää ja yhteensä vähintään neljä vaativiin tehtäviin kelpoista kemikaalisukeltajaa). Toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi toinen vaativiin tehtäviin kelpoinen kemikaalisukellusryhmä tilannepaikalla viimeistään 90 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p> <p>Tavoitteena on, että CBRNE-valmiutta ylläpidetään em. aikamääreiden perusteella päätoimisten ja sivutoimisten paloasemien sekä sopimuspalokuntien ylläpitämänä, siten että em. aikamääreet täyttyvät suunnitellusti koko hyvinvointialueen alueella. Suorituskykyä kemikaalisukeltamiseen neste- ja kaasutiiviillä kemikaalisuojapuvulla (taso II kemikaalisukellus) on tarkoituksenmukaista ylläpitää päätoimisesti miehiteyillä paloasemilla. Lisäksi Naantalın ja Uudenkaupungin paloasemilla on riskianalysin perusteella perusteltua ylläpitää CBRNE-toiminnan erityiskalustoa ja -osaamista (TOKEVA:n kalustotaso 3, pl mittauskalusto). Muilla paloasemilla on perusteltua ylläpitää suorituskykyä CBRNE-tilanteen tiedusteluun ja tunnistamiseen.</p> <p>CBRNE-onnettomuus on nostettu esille alueellisessa riskinarviossa sekä riskianalyyssissa. Pelastuslaitoksen kannalta erityisiä CBRNE-riskikohteita sijaistaa erityisesti Naantalissa, Turussa ja Uudessakaupungissa.</p>															
<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Pelastuslaitos ylläpitää toimintavalmiutta CBRNE-tehtäviin alla esitetyn taulukon mukaisesti alueen eri osissa:</p> <table border="1" data-bbox="411 1509 1465 1939"> <thead> <tr> <th></th> <th>I-riskiluokka</th> <th>II-riskiluokka</th> <th>III-riskiluokka</th> <th>IV-riskiluokka</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Pelastustoimen ensimmäisellä vasteella on kyky toteuttaa tiedustelua ja välittömässä vaarassa olevan ihmisen pelastaminen tilannepaikalla</td> <td>6 min</td> <td>10 min</td> <td>20 min</td> <td>40 min</td> </tr> <tr> <td>Tilannepaikalla vähintään kaksi pelastusryhmää ja yhteensä vähintään neljä II-tason kemikaalisukeltajaa</td> <td>20 min</td> <td>30 min</td> <td>30 min</td> <td>90 min</td> </tr> </tbody> </table>		I-riskiluokka	II-riskiluokka	III-riskiluokka	IV-riskiluokka	Pelastustoimen ensimmäisellä vasteella on kyky toteuttaa tiedustelua ja välittömässä vaarassa olevan ihmisen pelastaminen tilannepaikalla	6 min	10 min	20 min	40 min	Tilannepaikalla vähintään kaksi pelastusryhmää ja yhteensä vähintään neljä II-tason kemikaalisukeltajaa	20 min	30 min	30 min	90 min
	I-riskiluokka	II-riskiluokka	III-riskiluokka	IV-riskiluokka												
Pelastustoimen ensimmäisellä vasteella on kyky toteuttaa tiedustelua ja välittömässä vaarassa olevan ihmisen pelastaminen tilannepaikalla	6 min	10 min	20 min	40 min												
Tilannepaikalla vähintään kaksi pelastusryhmää ja yhteensä vähintään neljä II-tason kemikaalisukeltajaa	20 min	30 min	30 min	90 min												

	<p>Toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi toinen vähintään neljästä II-tason kemikaalisukeltajista koostuva kemikaalisukellusryhmä tilannepaikalla</p>	60 min	60 min	60 min	90 min
<p>CBRNE-valmiutta ylläpidetään em. aikamääreiden perusteella päätoimisten ja sivutoimisten paloasemien sekä sopimuspalokuntien ylläpitämänä, siten että em. aikamääreet täyttyvät suunnitellusti koko hyvinvointialueen osissa. Suorituskykyä kemikaalisukeltamiseen neste- ja kaasutiiviillä kemikaalisuojapuvulla (taso II kemikaalisukellus) ylläpidetään päätoimisesti miehitetyillä paloasemilla. Lisäksi Turun alueen ja Uudenkaupungin paloasemilla ylläpidetään CBRNE-toiminnan erityiskalustoa ja -osaamista (TOKEVA:n kalustotaso 3, pl mittauskalusto). Muilla paloasemilla ylläpidetään suorituskykyä CBRNE-tilanteen tiedusteluun ja tunnistamiseen.</p>					
<p>Palvelun palvelutason kehittämistarve</p>	<p>CBRNE-onnettomuuksiin varautumisessa tulee jatkuvasti kiinnittää huomiota muuttuvaan toimintaympäristöön, jonka perusteella tehdään tarkemmat suunnitelmat kehittämistarpeesta. Tulevan palvelutasopäätöskauden aikana on syytä kehittää henkilöstön osaamista vastaamaan toimintaympäristön haasteita. Erityisenä kehitystarpeena on selvittää ja tarvittaessa toteuttaa myös riskianalyysiin perustuen joidenkin sopimuspalokuntien mahdollisuutta erikoistua kemikaalisukellukseen.</p>				

Vesipelastamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen venekaluston sekä vesisukellus- ja pintapelastusvalmiudet

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Vesipelastamisen valmiudet alueella, sisältäen venekaluston sekä vesisukellus- ja pintapelastusvalmiudet:</p> <p>Välitöntä vesisukellusvalmiutta (ryhmänjohtaja, sukellusavustaja ja kaksi I-tason vesisukeltajaa) ylläpidetään Turun keskuspalosella ja Naantalissa pelastusasemalla.</p> <p>Pintapelastamisen ja vesisukeltamisen vaatimukset sekä toimintamallit on määritetty Sisäministeriön laatimassa ohjeessa pelastustoimen sukellus- ja pintapelastustoimintaan (SM2023:28).</p> <p>Vesisukellukseen liittyvä erityiskalusto: Erillisiä vesisukeltamiseen varusteltuja yksiköitä on kaksi kappaletta ja kahdessa sammuksautossa on varattu riittävät varusteet ja välineet vesisukellustoiminnan toteuttamiseen. Kalustossa on huomioitu yhteensopivuus Rajavartiolaitoksen helikoptereiden kanssa.</p> <p>Venekaluston tarpeita on käsitelty kohdassa <i>Pelastustoiminnan kalustovoimavarat toimintoittain alueen eri osissa.</i></p>				
--	--	--	--	--	--

<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Pelastuslaitoksen tavoitteena on aloittaa pelastustoiminta tehokkaasti päätettyjen toimintavalmiusaikatavoitteiden mukaisesti. Pintapelastusta edellyttävissä tehtävissä tarvitaan pelastustoiminnan turvalliseen aloittamiseen tilannepaikalle vähintään kaksi pintapelastamiseen kelpoista henkilöä. Em. henkilöiden tulisi olla tilannepaikalla pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoitteiden mukaisesti (onnistuu pääasiassa I-riskiluokassa, II- ja III-riskiluokissa pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikatavoitteiden mukaisesti) ja tiedusteluun kelpoinen pelastustoimen ensimmäinen vaste toimintavalmiusaikaperiaatteiden mukaisesti.</p> <p>Vesisukeltamisen osalta voidaan nykyresursseilla tavoitella 60 minuutin toimintavalmiusaikaa I-, II- ja III-riskiluokkiin sekä 90 minuutin toimintavalmiusaikaa IV-riskiluokkiin. Poikkeuksena pidetään Turun keskustan Aurajoki-rantaa, jossa on tunnistettu erityinen riski erityisesti kesäkaudella, jolloin vesisukeltamisen toimintavalmiusaikatavoitteena pidetään pelastusryhmän toimintavalmiusaikaa.</p> <p>Vesipelastustehtävissä on tavoitteena riskiluokittain:</p> <p>I-riskiluokassa: Tiedusteluun ja uhrin paikanmääritykseen kykenevä ensimmäinen vaste tilannepaikalla viimeistään 6 minuutissa ja pinnalta pelastamiseen kelpoinen ryhmä tilannepaikalla viimeistään 9 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p> <p>Pintapelastustoimintaan soveltuva vene tilannepaikalla viimeistään 20 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p> <p>1+3-vahvuinen vesisukellusryhmä (ryhmänjohtaja, sukellusavustaja ja kaksi I-tason vesisukeltajaa) tilannepaikalla viimeistään 60 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p> <p>II-riskiluokassa: Tiedusteluun ja uhrin paikanmääritykseen kykenevä ensimmäinen vaste tilannepaikalla viimeistään 10 minuutissa ja pinnalta pelastamiseen kelpoinen ryhmä tilannepaikalla viimeistään 30 minuutin kuluessa hälytyksestä (osana pelastusjoukkuetta).</p> <p>Pintapelastustoimintaan soveltuva vene tilannepaikalla viimeistään 30 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p> <p>1+3-vahvuinen vesisukellusryhmä (ryhmänjohtaja, sukellusavustaja ja kaksi I-tason vesisukeltajaa) tilannepaikalla viimeistään 60 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p> <p>III-riskiluokassa: Tiedusteluun ja uhrin paikanmääritykseen kykenevä ensimmäinen vaste tilannepaikalla viimeistään 20 minuutissa ja pinnalta pelastamiseen kelpoinen ryhmä tilannepaikalla viimeistään 30 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p> <p>Pintapelastustoimintaan soveltuva vene tilannepaikalla viimeistään 30 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p> <p>1+3-vahvuinen vesisukellusryhmä (ryhmänjohtaja, sukellusavustaja ja kaksi I-tason vesisukeltajaa) tilannepaikalla viimeistään 60 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p>
---	---

	<p>IV-riskiluokassa: Tiedusteluun ja uhrin paikanmääritykseen kykenevä ensimmäinen vaste tilannepaikalla viimeistään 40 minuutissa ja pinnalta pelastamiseen kelpoinen ryhmä tilannepaikalla viimeistään 60 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p> <p>Pintapelastustoimintaan soveltuva vene tilannepaikalla viimeistään 60 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p> <p>1+3-vahvuinen vesisukellusryhmä (ryhmänjohtaja, sukellusavustaja ja kaksi I-tason vesisukeltajaa) tilannepaikalla viimeistään 90 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p>																									
<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Pelastuslaitos ylläpitää pintapelastusvalmiutta siten, että pintapelastamiseen kelpoiset henkilöt ovat tilannepaikalla pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoitteiden mukaisesti I-riskiluokan osalta ja muuten pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikatavoitteiden puitteissa ja tiedusteluun kelpoinen pelastustoimen ensimmäisen vaste toimintavalmiusaikaperiaatteiden mukaisesti. Tavoiteajat on esitetty tarkemmin oheisessa taulukossa, joiden perusteella rakennetaan riittävä toimintavalmius paloasemille. Välitöntä vesisukellusvalmiutta (ryhmänjohtaja, sukellusavustaja ja kaksi I-tason vesisukeltajaa) ylläpidetään Turun keskuspaloasemalla ja Naantalin pelastusasemalla.</p> <table border="1" data-bbox="411 1034 1455 1639"> <thead> <tr> <th></th> <th>I-riskiluokka</th> <th>II-riskiluokka</th> <th>III-riskiluokka</th> <th>IV-riskiluokka</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Tiedusteluun ja uhrin paikanmääritykseen kykenevä ensimmäinen vaste tilannepaikalla</td> <td>6</td> <td>10</td> <td>20</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Pinnalta pelastamiseen kelpoinen ryhmä tilannepaikalla viimeistään</td> <td>9</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Pintapelastustoimintaan soveltuva vene tilannepaikalla viimeistään</td> <td>20</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>1+3-vahvuinen vesisukellusryhmä (ryhmänjohtaja, sukellusavustaja ja kaksi I-tason vesisukeltajaa) tilannepaikalla viimeistään</td> <td>60</td> <td>60</td> <td>60</td> <td>90</td> </tr> </tbody> </table>		I-riskiluokka	II-riskiluokka	III-riskiluokka	IV-riskiluokka	Tiedusteluun ja uhrin paikanmääritykseen kykenevä ensimmäinen vaste tilannepaikalla	6	10	20	40	Pinnalta pelastamiseen kelpoinen ryhmä tilannepaikalla viimeistään	9	30	30	60	Pintapelastustoimintaan soveltuva vene tilannepaikalla viimeistään	20	30	30	60	1+3-vahvuinen vesisukellusryhmä (ryhmänjohtaja, sukellusavustaja ja kaksi I-tason vesisukeltajaa) tilannepaikalla viimeistään	60	60	60	90
	I-riskiluokka	II-riskiluokka	III-riskiluokka	IV-riskiluokka																						
Tiedusteluun ja uhrin paikanmääritykseen kykenevä ensimmäinen vaste tilannepaikalla	6	10	20	40																						
Pinnalta pelastamiseen kelpoinen ryhmä tilannepaikalla viimeistään	9	30	30	60																						
Pintapelastustoimintaan soveltuva vene tilannepaikalla viimeistään	20	30	30	60																						
1+3-vahvuinen vesisukellusryhmä (ryhmänjohtaja, sukellusavustaja ja kaksi I-tason vesisukeltajaa) tilannepaikalla viimeistään	60	60	60	90																						
<p>Palvelun palvelutason kehittämistarve</p>	<p>Sisäministeriön laatima ohje pelastustoimen sukellus- ja pintapelastustoimintaan aiheuttaa kehittämistarpeen niin päätoimisen, kuin sopimushenkilöstön osaamiselle, sen ylläpitämiselle ja kehittämiselle. Erityisesti saaristoalueella tulee kiinnittää huomiota ohjeistuksen mukaisen henkilöstön määrään ja pyrkiä kasvattamaan tätä.</p>																									

Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan erityisvalmiudet

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Pelastuslaitoksen ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelma on laadittu vuosille 2020–2024, joka on perustunut mm. Ympäristövahinkojen kansalliseen strategiaan vuoteen 2025. Länsi-Suomen merivartioston ja Länsirannikon pelastuslaitosten yhteistoimintasuunnitelma alusöljy- ja aluskemikaalionnettomuuksiin on laadittu vuonna 2023. Ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelman päivittäminen aloitettiin syksyllä 2023. Alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntavalmiuden suunnitteluun ja kehittämiseen on resursoitu noin 1 henkilötyövuosi.</p> <p>Merellisten YVT-tehtävien toimintavalmius on keskitetty yhteen suureen YVT-tukikohtaan/varastoon ja kahteen keskisuureen YVT-tukikohtaan/varastoon sekä viiteen pieneen YVT-tukikohtaan/varastoon. Varastoihin on varastoitua myös puomikalustoa, jota on yhteensä noin 9,5 km sekä kuusi kappaletta 150 metrin pikapuomiperäkärriä. Em. tukikohtien lisäksi pelastuslaitoksen veneet on sijoitettu taktisesti saaristoon huomioiden riskikohteet ja sopimuspalokuntien/päätoimisten paloasemien meritoimintaosaaminen. Merellisiin YVT-tehtäviin järjestetään vuosittain suurempi paikallinen YVT-harjoitus eri teemoilla. Pelastusasemakohtaisesti merellistä YVT-osaamista harjoitellaan harjoitusohjelman mukaisesti, mutta harjoitusmäärät ovat laskeneet merkittävästi vuoden 2019 jälkeen, jolloin Öljysuojarahasto (ÖSR) lopetti harjoitusten rahoittamisen.</p> <p>Maaöljyvahinkoihin pelastuslaitoksella kaksi laajempaa varastoa, viisi maaöljyvahinkoihin suunniteltua torjuntakonttia sekä 16 kappaletta öljyvahinkoihin suunniteltua torjuntaperäkärriä. Päivittäisnäkökulmaksi on maaöljyvahinkojen osalta suorituskyky kaikilla sammutusautoilla.</p> <p>Vuonna 2023 aluehallintovirasto julkaisi ympäristövahinkojen torjuntavalmiutta pelastustoimessa vuonna 2022 koskevan selvityksen, jossa aluehallintovirastot toteuttivat ympäristövahinkojen torjunnan suunnitelmallista valvontaa selvittämällä ympäristövahinkojen torjuntavalmiuksien tasoa pelastuslaitoksissa. Selvityksen perusteella Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen riskinarvion edellyttämä torjuntataso on B ja tasoa ei täysin saavuteta. Merkittävimmät puutteet ovat kehityssuunnitelmassa. B-tasolla operatiivinen toiminta täyttää asetetut tavoitteet samalla, kun muilla osa-alueilla on puutteita. Aluehallintoviraston arvion mukaan puutteet eivät ole niin huomattavia, että ympäristövahingon torjunta olisi vakavasti uhattuna.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Pelastuslaitoksen on tarkoituksenmukaista ylläpitää ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelman sekä Länsi-Suomen merivartioston ja Länsirannikon pelastuslaitosten yhteistoimintasuunnitelman alusöljy- ja aluskemikaalionnettomuuksiin mukaista toimintavalmiutta. Vuonna 2023 aloitettu ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelma saatiin päivitettyä vuonna 2024, mutta maailmanpoliittinen kiristynyt tilanne ja kohonnut merellinen ympäristövahingon riski asettivat uusia tavoitteita ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelmalle (havainnot 1 ja 3), joten pelastuslaitoksen on tarpeen päivittää uudelleen ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelmaa vuosina 2025–2026.</p> <p>Ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelman päivityksessä tulisi huomioida erityisesti toiminnan rahoituksen muutos, Ympäristövahinkojen torjunnan kansallinen strategia vuoteen 2035, toimintaympäristön muutokset ja aluehallintoviraston edellyttämä torjuntatason B saavuttaminen ja kohonnut hybridiuhan muodostuminen Saaristomerellä.</p>

	<p>Ympäristövahinkojen torjunnan henkilöstön osaamisen ylläpitämiseksi on selkeä tarve lisätä harjoitus- ja koulutuspäiviä. Harjoitteluun osoitettua resurssia saatiin minimaalisesti kasvatettua vuonna 2025, mutta tämä määrä ei riitä riittävän suorituskyvyn ylläpitämiseen, vaarantamatta päivittäistä toimintavalmiutta. Erillisistä harjoitus- ja koulutuspäivistä on tarkemmat perustelut ja päätös kohdissa: Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen määrä ja laatu hyvinvointialueen alueen eri osissa sekä Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen osaamisen ylläpidon ja kehittämisen pääperiaatteet.</p> <p>Ympäristövahinkojen torjuntaan käytettävän venekaluston tasosta on päätetty kohdassa Pelastustoiminnan kalustovoimavarat toiminnoittain alueen eri osissa.</p> <p>Ympäristövahinkojen torjunnan valmiuden vuosittaiset ylläpito- ja käyttökustannukset ovat noin 1 M€, joka on aikaisemmin korvattu lähes täysimääräisesti Öljysuojarahaston toimesta. Tapahtuneiden öljyvahinkojen kustannukset laskutetaan vahingon aiheuttajalta tai Ympäristövahinkorahastolta, mikäli aiheuttaja ei ole tiedossa tai on maksukyvytön.</p>
<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Pelastuslaitos ylläpitää ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelman sekä Länsi-Suomen merivartioston ja Länsirannikon pelastuslaitosten yhteistoimintasuunnitelman alusöljy- ja aluskemikaalionnettomuuksiin mukaista toimintavalmiutta.</p> <p>Pelastuslaitos uudelleenpäivittää ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelman siten, että maailmanpoliittinen kiristynyt tilanne ja kohonnut merellinen ympäristövahingon riskien asettamat uudet tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelmaa päivitetään uudelleen vuosina 2025–2026.</p> <p>Ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelman päivityksessä huomioidaan erityisesti toiminnan rahoituksen muutos, Ympäristövahinkojen torjunnan kansallinen strategia vuoteen 2035, toimintaympäristön muutokset ja aluehallintoviraston edellyttämä torjuntatason B saavuttaminen ja kohonnut hybridiuhan muodostuminen Saaristomerellä.</p> <p>Ympäristövahinkojen torjunnan valmiuden vuosittaiset ylläpito- ja käyttökustannukset katetaan käyttötaloudesta. Tapahtuneiden öljyvahinkojen kustannukset laskutetaan vahingon aiheuttajalta tai Ympäristövahinkorahastolta, mikäli aiheuttaja ei ole tiedossa tai on maksukyvytön.</p>
<p>Palvelun palvelutason kehittämistarve</p>	<p>Ympäristövahinkojen torjunnan kehittämistarpeet tarkentuvat ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelman päivittämisen yhteydessä.</p> <p>Ympäristövahinkojen torjunnan henkilöstön osaamisen ylläpitämiseksi on selkeä tarve lisätä edelleen harjoitus- ja koulutuspäiviä. Erillisistä harjoitus- ja koulutuspäivistä on tarkemmat perustelut ja päätös kohdissa: <i>Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen määrä ja laatu hyvinvointialueen alueen eri osissa sekä Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen osaamisen ylläpidon ja kehittämisen pääperiaatteet.</i></p>

Korkealta pelastamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen periaatteet

putoamisvaarallisella alueella työskentelystä sekä ajoneuvokalustosta

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Putoamisvaarallisella alueella työskentely (PVAT) on jaettu kansallisessa ohjeistuksessa (Putoamisvaarallisella alueella työskentely pelastustoimessa, SM 2021:6) kolmeen eri tasoon:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Perusosaaminen <ul style="list-style-type: none"> ○ Perusosaamisen taitoja on turvallinen toiminta putoamisvaarallisen alueen läheisyydessä. Pelastaja osaa kiinnittää köyden tai käyttöön hyväksytyt liitoselimen, jolla estetään välittömän vaaran alueelle joutuminen. Perusosaamisen taitoihin sisältyy myös joidenkin pelastustoimen tehtävien edellyttämä kyky osata laskeutua köydellä hätätilanteessa. Esimerkiksi savusukeltaminen kerrokseen ja työskentely nosto- tai puomitikkaan korissa edellyttää tätä taitoa. Näissä tehtävissä toimivien tulee ylläpitää tätä perusosaamisen taitoa. ○ Perusosaamista on ylläpidetty Varsinais-Suomessa savusukelluskelpoisten henkilöiden sekä nostolava-/puomitikasyksiköiden kuljettajien osalta • PVAT-taso 1 <ul style="list-style-type: none"> ○ Pelastustoimessa putoamisvaarallisella alueella työskentelyn ensimmäisenä osaamisen tasona voidaan pitää toimintaa, jossa pelastaja pystyy valmistamaan turvallisen kiinnittämisen työköyteen, varmistusköyteen tai putoamissuojaimena käytettävään liitosköyteen. Köyden varassa työskenneltäessä henkilö kykenee käyttämään varmistus- ja työköyttä. Tasolla 1 pelastaja osaa toimia pelastusparin 1. ja 2. tehtävissä sammutus- ja raivaustehtävissä katolla. Tasolla 1 henkilö osaa laskeutumisen tai hätälaskeutumisen aikana toteuttaa ylä- ja alaköysilähdön sekä katon lappeelta räystäään ohittamisen. Lisäksi pelastaja osaa pelastaa putoamissuojaimen varaan pudonneen pelastajan. ○ PVAT-tasoa 1 on ylläpidetty Varsinais-Suomessa vaativiin tehtäviin kelpoisten päätoimisten henkilöiden osalta sekä osassa sopimuspalokuntia ja puolivakinaisia palokuntia. • PVAT-taso 2 <ul style="list-style-type: none"> ○ Pelastustoimessa putoamisvaarallisella alueella työskentelyn toisena osaamisen tasona voidaan pitää 1. tason osaamisen lisäksi kykyä toimia pelastusryhmän jäsenenä, joka suorittaa köysipelastus- ja muuta kalustoa käyttäen onnettomuuden uhrin pelastamista ylhäältä tai alhaalta. Pelastustoimen alueellisen riskiarvion perusteella henkilöstön toimipaikkakoulutus suunnataan alueen riskikohteisiin ja toimintaympäristöön sopivaksi. ○ PVAT-tasoa 2 on ylläpidetty Varsinais-Suomessa Raision pelastusasemalle sijoitetun henkilöstön osalta (noin 20 henkilöä). <p>Nostolava- ja puomitikasyksiköitä on ollut käytössä 5 kpl (keskuspaloasema, Kaarina, Salo, Loimaa ja Uusikaupunki) sekä 1 pienikokoinen puomitikasyksikkö Rantalman VPK:lla, joka on palokuntayhdistyksen omistama ajoneuvo.</p>
--	--

<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Putoamisvaarallisella alueella työskentelyn osalta olisi tarkoituksenmukaista ylläpitää perusosaamista kaikkien savusukelluskelpoisten henkilöiden sekä nostolava-/puomitikasyksiköiden kuljettajien osalta, PVAT-tasoa 1 vaativiin tehtäviin kelpoisten päätoimisten henkilöiden osalta sekä sopimuspalokuntien ja puolivakinaisten palokuntien osalta paloasemilla, joissa on riittävästi vaativiin tehtäviin kelpoisia henkilöitä ja PVAT-tasoa 2 Raison pelastusasemalle sijoitetun henkilöstön osalta (noin 20 henkilöä). Perusosaaminen kuuluu kaikkien savusukeltajien yleiseen osaamiseen. PVAT-tasojen 1 ja 2 osalta henkilöstön osaamisen varmistamiseksi on perustelua pitää tehtäviin soveltuva henkilöstömäärä rajattuna.</p> <p>Nostolava- ja puomitikasyksikköjä on tarkoituksenmukaista pitää toimintavalmiudessa, siten että em. yksikkö tavoittaa riskiruudut pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikatavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Nostolava- ja puomitikasyksiköiden toimintavalmiusaikatavoitteet riskiluokittain:</p> <p>I-riskiluokassa: Ensimmäinen puomitikas-/nostolava-auto tilannepaikalla viimeistään 20 minuutin kuluessa hälytyksestä ja toinen puomitikas-/nostolava-auto tilannepaikalla viimeistään 30 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p> <p>II-riskiluokassa: Ensimmäinen puomitikas-/nostolava-auto tilannepaikalla viimeistään 30 minuutin kuluessa hälytyksestä ja toinen puomitikas-/nostolava-auto tilannepaikalla viimeistään 60 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p> <p>III-riskiluokassa: Ensimmäinen puomitikas-/nostolava-auto tilannepaikalla viimeistään 30 minuutin kuluessa hälytyksestä ja toinen puomitikas-/nostolava-auto tilannepaikalla viimeistään 90 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p> <p>IV-riskiluokassa: Puomitikas-/nostolava-auto tilannepaikalla viimeistään 90 minuutin kuluessa hälytyksestä.</p> <p>Vähintään neljällä jatkuvasti miehitetyllä nostolava-/puomitikasyksiköllä päästään pääosin em. toimintavalmiusaikatavoitteisiin hyvinvointialueen eri osissa, huomioiden myös naapurihyvinvointialueiden nostolava-/puomitikasyksiköt. Toisen nostolava-/puomitikasyksikön toimintavalmiustavoitteissa on otettu myös huomioon naapurihyvinvointialueiden nostolava-/puomitikasyksiköt.</p> <p>Viiden nostolava-/puomitikasyksikön jatkuva ylläpitäminen edellyttää kuudetta ajoneuvoa varayksiköksi. Kuudennen ajoneuvon tarve perustuu ajoneuvojen vikaherkyyteen ja lyhyisiin huoltoväleihin. Sopimuspalokuntien nostolava-/puomitikasyksiköhankeet tulisi ratkaista tapauskohtaisesti tarveharkinnan perusteella ja niistä sovitaisiin tarkemmin palokuntasopimuksissa.</p>
<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Putoamisvaarallisella alueella työskentelyn osalta pelastuslaitos ylläpitää perusosaamista kaikkien savusukelluskelpoisten henkilöiden sekä nostolava-/puomitikasyksiköiden kuljettajien osalta, PVAT-tasoa 1 vaativiin tehtäviin kelpoisten päätoimisten</p>

	<p>henkilöiden osalta sekä riittävän suorituskyvyn omaavien sopimuspalokuntien ja puolivakinaisten palokuntien osalta sekä PVAT-tasoa 2 Raision pelastusasemalle sijoitetun henkilöstön osalta (noin 20 henkilöä).</p> <p>Nostolava- ja puomitikasyksikköjä pidetään toimintavalmiudessa vähintään 4 kpl, siten että em. yksiköt tavoittavat riskiruudut pääosin pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikatavoitteiden mukaisesti ja IV-riskiluokassa 90 minuutin kuluessa. Toisen nostolava-/puomitikasyksikön osalta toimintavalmius pyritään rakentamaan siten, että I-riskiluokan riskiruudut tavoitetaan 30 minuutissa, II-riskiluokan riskiruudut 60 minuutissa sekä III-riskiluokan riskiruudut 90 minuutissa. Toimintavalmiuden ylläpitämisessä huomioidaan myös naapurihyvinvointialueiden nostolava-/puomitikasyksiköt.</p> <p>Sopimuspalokuntien nostolava-/puomitikasyksikköhankkeet ratkaistaan tapauskohtaisesti tarveharkinnan perusteella ja niistä sovitaan tarkemmin palokuntasopimuksissa.</p>
Palvelun palvelutason kehittämistarve	<p>Riittävän nostolava-/puomitikasyksikkösuorituskyvyn jatkuva ylläpitäminen edellyttää ylimääräistä ajoneuvoa varayksiköksi, joka pyrittäisiin toteuttamaan ajoneuvokierrätyksellä seuraavan uuden nostolavayksikön hankinnan yhteydessä.</p>

Sammutusveden saamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen periaatteet letkukalustosta, säiliöautoista ja pumpuista

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	<p>Sammutusvesisuunnitelma on sisällöltään ja rakenteeltaan vanhentunut, joten uuden sammutusvesisuunnitelman laadinta on ollut käynnissä vuonna 2024–2025. Resurssipulan vuoksi pelastuslaitos ei ole päässyt asetettuihin tavoitteisiin vuonna 2024, että sammutusvesisuunnitelma olisi saatu laadittua täysin valmiiksi. Osaltaan myös kuntien hajanaiset aineistot sammutusvesisuunnitelman laadintaa varten ovat hidastaneet sammutusvesisuunnitelman laatimista.</p> <p>Vuonna 2025 pelastuslaitoksella on ollut käytössä 51 säiliöautoa sekä 7 säiliösammutusautoa, joissa on ollut yhteensä noin 600 m³ vettä. Suurten tehtävien osalta on sammutusvesihuollosta vastannut Kaarinan ja Kuusiston VPK:n muodostama vesihuoltoryhmä.</p>
Tavoitteet ja tarpeen arviointi	<p><i>Pelastustoiminnan kalustovoimavarat toiminnoittain alueen eri osissa</i> -kohdassa kuvattulla kalustostrategian uudistamisella pystyttäisiin rakenteellisella uudistuksella lisäämään veden kuljetuskapasiteettia nykyisestä noin 600 m³:sta noin 850 m³:een, mikä parantaisi merkittävästi pelastuslaitoksen valmiutta suurten rakennus-, metsä- ja muiden tulipalojen sammuttamisen edellyttämän sammutusvesihuollon järjestämiseen. Uudessa kalustostrategiassa osa säiliöautoista korvattaisiin raskaammilla noin 18 m³ vesisäiliöllä varustetuilla säiliöautoilla, joita olisi käytettävissä 14 kpl ja oteltuna maantieteellisin ja riskiperustein.</p> <p>Suurten tehtävien osalta on edelleen tarkoituksenmukaista ylläpitää Kaarinan ja Kuusiston VPK:n muodostamaa vesihuoltoryhmää.</p>

	Sammutusvesisuunnitelman päivitys laaditaan yhteistyössä kuntien ja vesihuoltolaitosten kanssa vuosina 2025–2026. Tällä hetkellä suunnitelma ei vastaa asetettuja tavoitteita eikä sammutusvesisuunnitelmaa ole saatu laadittua palvelutasopäätöksen kirjauksien mukaisesti vajavaisen henkilöstöresurssin vuoksi.
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	<p>Pelastuslaitos päivittää sammutusvesisuunnitelman yhteistyössä alueen kuntien ja vesilaitosten kanssa kriittisenä painopistetyönä vuosien 2025–2026 aikana.</p> <p>Pelastuslaitos ylläpitää Kaarinan ja Kuusiston VPK:n muodostamaa vesihuoltoryhmää, joka on kalustettu suurten tehtävien sammutusvesihuollon järjestämiseen.</p> <p>Säiliöautojen määrät on päätetty <i>Pelastustoiminnan kalustovoimavarat toiminnoittain alueen eri osissa</i> -kohdassa.</p>
Palvelun palvelutason kehittämistarve	Sammutusvesihuoltoon liittyvät kehittämistarpeet on kirjattu pääosin <i>Pelastustoiminnan kalustovoimavarat toiminnoittain alueen eri osissa</i> -kohtaan.

Muiden paikallisten riskien mukaiset valmiudet, esimerkiksi maanalainen pelastaminen, maastopalot ja maastopelastaminen

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	<p>Saaristossa ylläpidetään 33 palokalustovajaa, jotka on tarkoitettu saarilla olevien ihmisten omatoimiseen varautumiseen, sillä pelastuslaitoksen toimintavalmiusaika on em. saariin todennäköisesti yli 40 minuuttia. Saariston sammutuskalustoa pyritään uusimaan vuosittain noin 1–2 saaren osalta (havainto 3).</p> <p>Pelastuslaitos on sopinut erikoiskoulutetun meritoimintaryhmän (MIRG) ylläpitämisestä yhteistyössä Rajavartiolaitoksen, SM pelastusosaston ja Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen kanssa. Sopimus perustuu Meripelastuslain 4 §:n kirjaukseen: <i>5) hyvinvointialueen pelastustoimi, poliisi ja Tulli osallistuvat etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi niille kuuluvaa henkilöstöä ja kalustoa; hyvinvointialueen pelastustoimi osallistuu pelastustoimen erikoiskoulutetun meritoimintaryhmän toimintaan, jos tästä on hyvinvointialueen pelastustoimen ja Rajavartiolaitoksen kesken erikseen sovittu.</i></p> <p>MIRG-ryhmästä on jatkuvassa lähtövalmiudessa vähintään 1+3-vahvuinen muodostelma sekä MIRG-joukkueen johtaja (päivystävä palomestari tai pelastusryhmänjohtaja) välittömässä lähtövalmiudessa työvuorossa tai vapaamuotoisessa varallaolossa. MIRG-valmiutta hyödynnetään myös saaristoon sijoituvissa sammutustehtävissä, jolloin savusukeltajat voidaan kuljettaa kohteeseen Rajavartiolaitoksen helikopterilla. Merellinen monialaonnettomuus on nostettu mahdolliseksi onnettomuusskenaarioksi alueellisessa ja kansallisessa riskinarviossa.</p> <p>Öljysäiliöpalojen sammuttamiseen varautumisessa on pitkään tukeuduttu paikallisten yritysten omaan kalustoon ja toimintavalmiuteen. Nesteen jalostamatoimintojen lakkauttamisen jälkeen on paikallisen tehdaspalokunnan toimintavalmius osittain laskenut, jonka johdosta pelastuslaitos on kehittänyt omaa varautumista öljysäi-</p>
---	---

	<p>liöpalojen sammuttamiseen. Tällä hetkellä pelastuslaitoksella on käytössä viisi kapaleutta vaahtonestesäiliöllä ja kiinteällä sekoittimella varustettuja säiliöautoja. Suorituskyky ei vielä riitä täysimääräisesti öljysäiliöpalon sammuttamiseen. Öljysäiliöpalojen riskiperusteisuutta on nostettu esille myös Pelastusopiston julkaisussa (B-sarja: Tutkimusraportit – Ukrainan opit 4/2025, s. 21.)</p> <p>Yleisen turvallisuustilanteen muuttuessa Euroopassa on tullut tarve kehittää rau-niopelastamisen suorituskykyä. Nykytilanteessa pelastuslaitos on käynnistänyt rau-niopelastamisen suorituskyvyn rakentamisen, mutta suorituskyvyn rakentaminen edellyttää pitkäjänteistä työtä.</p> <p>Varsinais-Suomessa on useita valtateitä, joita on analysoitu riskianalyyssissä. Lisäksi alueellisessa riskinarviossa on nostettu esille vakava maantieliikenteen onnetto-muus. Pelastuslaitoksen sammutusautot on varustettu tieliikennepelastamiseen pe-rustehtäviin. Nykytilanteessa suorituskyvyssä on havaittu puutteita erityisesti ras-kaan kaluston tieliikennepelastamisessa sekä uusimuotoisia energialähteitä käyttä-vien ajoneuvojen onnettomuuksissa. Riskeihin varautumista kasvattavat keskustelut mahdollisesta raitiojunan rakentamisesta Turun alueelle.</p> <p>Laajat metsäpalot on nostettu esille jo vuosia kansallisessa riskiarviossa, jonka ar-vion mukaan laajat metsäpalot yleistyvät. Tämä on myös osaltaan ollut havaittavissa pelastustoimen resurssi- ja toimenpiderekisterin tilastoissa. Lisäksi pelastuslaitok-sen riskianalyyssissä on kartoitettu aikaisempaa laajemmin mm. Varsinais-Suomen laajat yhtenäiset metsäalueet. Pelastuslaitoksen metsäpalojen nykyinen sammutus-valmius perustuu pääosin paloasemien peruskalustoon ja -varusteisiin sekä yhteis-toimintaan muiden viranomaisien kanssa. Laajoihin metsäpaloihin varautuminen edellyttää nykytasoa parempaa teknistä varautumista.</p> <p>Lähes kaikista em. onnettomuusuhista voi muodostua pitkäkestoisia suuronnetto-muuksia, joiden suorituskykyyn liittyy oleellisesti kenttäolosuhteisiin soveltuva pe-lastustoiminnan huollon järjestäminen. Huollon järjestäminen korostuu myös häiriö- ja poikkeustilanteissa. Pelastuslaitoksella on nykytilanteessa käytössä yksi ope-ratiiviseen toimintaan suunniteltu huoltoyksikkö, joka on mitoitettu käytännössä enintään pelastusjoukkueen huoltotarpeisiin. Toiminnassa olevat puutteet kohdistu-vat laajempien pelastusmuodostelmien pitkäaikaiseen huoltotoimintaan.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Saariston sammutuskaluston osalta on tarkoituksenmukaista selvittää tulevilla pal-velutasopäätöskaudella palokalustovajojen määrän tarve. Nykytilanteen 33 paloka-lustovajaa perustuu vuoden 2016 selvitystyöhön. Uusimistarpeena on perusteltua pitää 1–2 saaren sammutuskalusto vuosittain, jotta kalusto pysyy käyttökelpoisena.</p> <p>Pelastuslaitoksen on tarkoituksenmukaista ylläpitää erikoiskoulutettu meritoiminta-ryhmää (MIRG) asiasta tehdyn sopimuksen mukaisesti. MIRG-ryhmä parantaa mer-kittävästi alueen suorituskykyä merellisiin monialaonnettomuuksiin sekä pelastus-toiminnan valmiutta vaataviin tehtäviin saaristossa.</p> <p>Öljysäiliöpalojen suorituskyvyn ja toimintavalmiuden parantamiseksi on perusteltua hankkia kiinteällä sekoittimella varustettu vaahtolava, joka parantaa merkittävästi pelastuslaitoksen kykyä suorittaa vaahtoisku palavaan öljysäiliöön. Investointiesitys</p>

on kirjattu jo edelliseen palvelutasopäätökseen, mutta viivästyneet investointipäätökset ja kiristynyt investointitaso ei ole aiemmin mahdollistanut kyseistä investointia.

Rauniopelastamisen osalta olisi tarkoituksenmukaista jatkaa rauniopelastusmuodostelman ja -suorituskyvyn rakentamista. Menneellä palvelutasopäätöskaudella kyettiin suorittamaan ensimmäisiä kalustoinvestointeja ja suorituskyvyn edellyttämää perusosaamisen kehittämistä tulee jatkaa tulevina palvelutasopäätöskausina. Rauniopelastusmuodostelman perustaminen edellyttää osaamisen kehittämistä, toimintamallien luontia sekä kalusto- ja varustehankintoja. Rauniopelastamisen suorituskyky voitaisiin osittain hyödyntää myös raskaan tieliikennepelastamisen suorituskyvyn parantamisessa sekä rakenteiden läpäisyyn rakennuspalotilanteissa, jolloin suorituskyky olisi monipuolinen eri pelastustoimen tehtäviin. Raskaan tieliikennepelastamisen osalta olisi tarve hankkia raskas raivausauto, jollaista ei ole tällä hetkellä käytettävissä. Rauniopelastamisen kalusto ja varusteet sijoitettaisiin osittain hankittavaan raivausautoon sekä kalustokonttiin. Investointiesitys on kirjattu jo edelliseen palvelutasopäätökseen, mutta viivästyneet investointipäätökset ja kiristynyt investointitaso ei ole aiemmin mahdollistanut kyseistä investointia.

Laajojen metsäpalojen sammuttamisen suorituskyvyn parantamiseksi olisi perusteltua hankkia kaksi taktisesti sijoitettua metsäpalojen sammutusautoa, metsäpalovarusteet 400 henkilölle, neljä metsäpalojen sammuttamiseen varusteltua mönkijää sekä metsäpalokalustokontti varusteineen. Em. kalusto- ja varustehankinnat parantaisivat metsäpalojen sammuttamisen suorituskyvyn lisäksi työturvallisuutta ja vähentäisi sammutushenkilöstön tarvetta, jolloin henkilöstö on käyttävissä muihin tehtäviin. Investointiesitys on kirjattu jo edelliseen palvelutasopäätökseen, mutta viivästyneet investointipäätökset ja kiristynyt investointitaso ei ole aiemmin mahdollistanut kyseistä investointia.

Pitkäkestoisten suuronnettomuuksien pelastustoiminnan huollon järjestämiseksi olisi perusteltua hankkia huoltokontit varuste-, kalusto- ja henkilöstön huoltoon sekä huolto- ja konttilogistiikkaan kaksi nostimella varustettua koukkulava-autoa ja jakeluauto. Em. hankinnat parantaisivat myös merkittävästi ympäristövahinkojen torjunnan suorituskykyä ja logistiikkaa sekä rauniopelastus- ja metsäpalokonttien kuljetuslogistiikkaa ja koneellista raivauskykyä tulipaloissa. Investointiesitys on kirjattu jo edelliseen palvelutasopäätökseen, mutta viivästyneet investointipäätökset ja kiristynyt investointitaso ei ole aiemmin mahdollistanut kaikilta osin kyseistä investointia.

Näiden lisäksi pelastuslaitos on tunnistanut tarpeen kehittää vaihtoehtoisia toimintatapoja tilanteisiin, joissa ei ole saatavilla toimintakykyistä henkilöstöä. Erityisesti tarve esiintyy IV-riskiluokan alueilla, joissa ei ole toimintakykyisiä savusukeltajia tai pintapelastajia. Lisäksi teknologinen kehitys on mahdollistanut esimerkiksi robotiikan hyödyntämisen pelastustoiminnassa entistä tehokkaammin. Tämän vuoksi pelastuslaitoksen on tarpeen selvittää tulevana palvelutasopäätöskautena, miten robotiikka ja tekoälysovellukset voisivat tehostaa pelastustoimintaa kaikissa riskiluokissa, parantaen samalla pelastustoiminnan työturvallisuutta.

<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Pelastuslaitos ylläpitää arvioituja riskejä vastaavaa määrää palokalustovajoja saaristossa ja laatii palvelutasopäätöskauden aikana päivitetyn selvityksen palokalustovajojen tarpeesta saaristossa. Vuosittain uusitaan 1–2 saaren sammutuskalusto.</p> <p>Pelastuslaitos ylläpitää erikoiskoulutettua meritoimintaryhmään (MIRG) asiasta tehdyn sopimuksen mukaisesti.</p> <p>Pelastuslaitos aloittaa kehittämään suorituskykyään erikoistoimintojen osalta palvelutasopäätöskaudella seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pelastuslaitos parantaa öljysäiliöpalojen sammuttamisen suorituskykyä hankkimalla kiinteällä välisekoittimella varustetun vaahtolavan. • Pelastuslaitos jatkaa rauniopelastusmuodostelman varustamista ja kouluttamista, jonka suorituskyvyssä huomioidaan myös raskaan tieliikennepelastamisen tarpeet. • Pelastuslaitos kehittää kalusto- ja varusteinvestoinneilla metsäpalojen sammuttamisen suorituskykyä. Kaluston sijoittamisessa huomioidaan riskianalyysin johtopäätökset. • Pelastuslaitos kehittää kalusto- ja varusteinvestoinneilla pelastustoiminnan huollon suorituskykyä erityisesti pitkäkestoisten suuronnettomuuksien sekä häiriö- ja poikkeusolojen näkökulmasta. • Pelastuslaitos selvittää ja kehittää robotiikan ja tekoälyn mahdollisuuksia tukea pelastustoimintaa. Lisäksi pelastuslaitos kehittää vaihtoehtoisia menetelmiä toteuttaa pelastustoimintaa sellaisilla alueilla, joissa ei ole toimintakykyistä henkilöstöä saatavilla. <p>Esitettyjen kehittämistarpeiden kokonaisinvestointitarve on noin 3-4 M€, jonka toteutuminen tarkennetaan investointisuunnitelmaa laadittaessa.</p>
<p>Palvelun palvelutason kehittämistarve</p>	<p>Pelastuslaitos aloittaa kehittämään suorituskykyään erikoistoimintojen osalta palvelutasopäätöskaudella seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pelastuslaitos parantaa öljysäiliöpalojen sammuttamisen suorituskykyä hankkimalla kiinteällä välisekoittimella varustetun vaahtolavan. • Pelastuslaitos perustaa ja varustaa rauniopelastusmuodostelman, jonka suorituskyvyssä huomioidaan myös raskaan tieliikennepelastamisen tarpeet. • Pelastuslaitos kehittää kalusto- ja varusteinvestoinneilla metsäpalojen sammuttamisen suorituskykyä. Kaluston sijoittamisessa huomioidaan riskianalyysin johtopäätökset. • Pelastuslaitos kehittää kalusto- ja varusteinvestoinneilla pelastustoiminnan huollon suorituskykyä erityisesti pitkäkestoisten suuronnettomuuksien sekä häiriö- ja poikkeusolojen näkökulmasta. • Pelastuslaitos selvittää ja kehittää robotiikan ja tekoälyn mahdollisuuksia tukea pelastustoimintaa. Lisäksi pelastuslaitos kehittää vaihtoehtoisia menetelmiä toteuttaa pelastustoimintaa sellaisilla alueilla, joissa ei ole toimintakykyistä henkilöstöä saatavilla. <p>Esitettyjen kehittämistarpeiden kokonaisinvestointitarve on noin 3-4 M€.</p>

4.2.3 Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastuslain 32 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan pelastustoimintaan kuuluu pelastustoimintaan liittyvä johtamistoiminta.

Pelastuslain 34 §:n mukaan pelastustoiminnan johtajana toimii sen hyvinvointialueen pelastusviranomainen, jossa onnettomuus tai vaaratilanne on saanut alkunsa. Pelastustoimintaa voi kuitenkin tilapäisesti johtaa muu hyvinvointialueen pelastuslaitoksen palveluksessa oleva tai sopimuspalokuntaan kuuluva siihen saakka, kun toimivaltainen pelastusviranomainen ottaa pelastustoiminnan johtakseen. Pelastuslain 2 §:n 4 momentin mukaan pelastuslain mukainen toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että se on mahdollista myös valmiuslain mukaisissa poikkeusoloissa.

Aluevaltuusto päättää riskien ja uhkien edellyttämästä johtamisjärjestelmästä.

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Pelastustoiminnan johtamisen nykyinen järjestelmä on muodostunut päivystävästä päälliköstä, 3–4 päivystävästä palomestarista, pelastusyksikön-/ryhmänjohtajista sekä tilannekeskushenkilöstöstä varahenkilöineen. Pelastustoiminnan johtamisjärjestelmään kuuluvat lisäksi eri johtamistasojen johtopaikat ja -tilat. Vuonna 2025 johtamisjärjestelmään tehtiin muutos, jonka seurauksena järjestelmän viisi kentällä operoivaa palomestaria laski kolmeen ja tilannekeskuksessa työskennellyt alipäällystötasoinen vuoromestari muuttui palomestariarokseksi (päällystötaso).</p> <p>Jatkuvasti aktiivijajassa päivystävät palomestarit ovat sijoittuneet Turun keskuspaolosemalle ja Salon pelastusaseemalle. Päivystävä päällikkö sekä 1–2 päivystävää palomestaria ovat olleet virka-ajan ulkopuolella vapaamuotoisessa varallaolossa valmiudessa erityisesti suuriin ja päällekkäisiin tehtäviin sekä muihin häiriö- ja poikkeustilanteisiin. Päivystysjärjestelmällä on mahdollistettu myös monialaisen meripelastustehtävän johtaminen pelastuslaitoksen osalta.</p> <p>Tilanne- ja johtokeskus on ylläpitänyt turvallisuustilannekuvaa ja tuottanut pelastustehtävien edellyttämiä toimintoja (mm. pelastustoiminnan johtamis- ja tukitehtävät, pelastustoiminnan johtokeskuksen perustaminen, viranomaisyhteistyö, onnettomuusviestintä). Tilannekeskuksessa on päivystänyt aktiivijajassa palomestari (vuodesta 2025 alkaen Länsi-Suomen yhteistyöalueen pelastustoimen tilanne- ja johtokeskus) ja operaattori. Palomestari on toiminut sivutoimisten palokuntien ja sopimuspalokuntien tehtävissä pelastuslain mukaisena pelastusviranomaisena toimiessaan tehtävän pelastustoiminnan johtajana.</p> <p>Onnettomuusviestintä pitää sisällään vaaroista varoittamisen, onnettomuuksien ja vaaratilanteiden aikaisen viestinnän sekä onnettomuuksien jälkeisen viestinnän. Pelastuslaitoksen perustehtäviin kuuluu usein sellaisia kiireellisiä tehtäviä, jotka yhteiskunnan näkökulmasta vaikuttavat kriiseiltä mutta eivät pelastusviranomaiselta vielä edellytä kriisiviestintätoimenpiteitä. Pelastuslaitoksella tehostetulla viestinnällä tarkoitetaan viestintää tilanteissa, joissa on tarpeen saada lisäresursseja ja ryhtyä eri-</p>
--	--

	<p>tyisiin toimenpiteisiin tehokkaan viestinnän mahdollistamiseksi. Kyse on viestinnästä normaalia vaativimmissa tilanteissa, joissa jokin ennakoimaton usein yhtäkkiäinen tapahtuma synnyttää tai voi synnyttää pelastuslaitoksen toimintaympäristössä tai työyhteisön sisällä voimakkaan tiedontarpeen. Tehostettuun viestintään voi tulla tarve siirtyä etupainotteisesti ennakoiden tapahtumien kulkua.</p> <p>Pelastuslaitos ylläpitää Länsi-Suomen yhteistyöalueen pelastustoiminnan tilanne- ja johtokeskusta (Länsi JOKE). Länsi JOKE tuottaa mm. tilannekuvapalveluita, pelastustoiminnan tukipalveluita sekä pelastustoiminnan johtamispalveluita Länsi-Suomen yhteistyöalueen pelastuslaitoksille. Länsi JOKE osallistuu myös onnettomuusviestintään ja viranomaisyhteistyöhön. Länsi JOKEssa työskentelee jatkuvassa toimintavalmiudessa palomestari ja operaattori. Länsi JOKE:n palomestari toimii Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen osalta pelastuslain mukaisena pelastustoiminnan johtajana Varsinais-Suomen sopimuspalokuntien tehtävissä sekä tarvittaessa myös pelastusjoukkueen tai pelastuskomppanian johtajana. Lisäksi Länsi JOKE:n palomestari tuottaa tarvittaessa välittömän johtamisvalmiuden myös yhteistyöalueen muille pelastuslaitoksille. Pelastustoiminnan tarvitsemia tukipalveluita tuotetaan sekä palomestarin että operaattorin toimesta.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Pelastuslaitoksen on tarkoituksenmukaista ylläpitää paikallisiin ja alueellisiin riskeihin sekä onnettomuusuhkiin mitoitettua pelastustoiminnan johtamisjärjestelmää, joka muodostuu päivystävästä päälliköstä, 4–5 päivystävästä palomestarista, pelastusyksikön-/ryhmänjohtajista sekä Länsi-Suomen yhteistyöalueen pelastustoiminnan tilanne- ja johtokeskushenkilöstöstä varahenkilöineen ja teknisine johtamisvälineineen. Riskianalyysissa sekä alueellisessa ja kansallisessa riskiarviossa on todennettu useita suuronnettomuusskenaarioita, jotka ovat mahdollisia ja todennäköisiä erityisesti Varsinais-Suomessa.</p> <p>Päivystävien palomestarien osalta on tarkoituksenmukaista jatkaa hyvinvointialueen rajat ylittävää yhteistyötä naapurialueiden kanssa ja varautua yhteistyöalueen ja valtakunnallisen johtamisjärjestelmän tukemiseen. Palvelutasopäätöskauden aikana olisi perustelua selvittää yhteistyömahdollisuuksia päällystöpäivystysjärjestelmän kehittämisestä yhdessä yhteistyöalueen pelastuslaitosten ja sen tilanne- ja johtokeskuksen kanssa.</p> <p>Valmiuslain mukaisissa poikkeusoloissa pelastustoiminnan johtamisjärjestelmän on tarkoituksenmukaista perustua olemassa olevaan johtamisjärjestelmään, jota voidaan tarvittaessa kasvattaa poikkeusolojen laajuuden mukaan.</p> <p>Vaikka pelastuslaitoksella on hyvät onnettomuusviestinnän käytännöt ja ohjeet, tulee toimintaa ja valmiutta tehostettuun viestintään kehittää vastaamaan viestinnän ja mediakentän muutosta samalla kun toimintaympäristö on jatkuvassa muutoksessa.</p> <p>Länsi-Suomen yhteistyöalueen pelastustoiminnan tilanne- ja johtokeskustoiminnot ovat käynnistyneet huhtikuussa 2025. Toiminnan osalta on tarkoituksenmukaista seurata toiminnan kehittymistä aktiivisesti ja tehdä suunnitelmia henkilöstöresurssin laajentamisen tarpeesta tulevaisuudessa. Tällä hetkellä Länsi JOKE toimii keskuspalosemalla, mutta suunnitelmissa on, että toiminta tullaan siirtämään suojatilo-</p>

	<p>hin tulevaisuudessa, jotta toimintaa voidaan ylläpitää kaikissa mahdollisissa turvallisuustilanteissa. Uusien tilojen käyttöönotto ajoittuu todennäköisesti vuosien 2026 ja 2027 välille.</p>
<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Pelastuslaitos ylläpitää paikallisiin ja alueellisiin riskeihin sekä onnettomuusuhkiin mitoitettua pelastustoiminnan johtamisjärjestelmää, joka muodostuu päivystävästä päälliköstä, 4–5 päivystävästä palomestarista, pelastusyksikön-/ryhmänjohtajista sekä Länsi-Suomen yhteistyöalueen pelastustoimen tilanne- ja johtokeskushenkilöstöstä varahenkilöineen ja teknisine johtamisvälineineen.</p> <p>Päivystävien palomestarien osalta on tarkoituksenmukaista jatkaa hyvinvointialueen rajat ylittävää yhteistyötä naapurialueiden kanssa ja varautua yhteistyöalueen ja valtakunnallisen johtamisjärjestelmän tukemiseen. Palvelutasopäätöskauden aikana selvitetään yhteistyömahdollisuuksia päällystöpäivystysjärjestelmän kehittämisestä yhdessä yhteistyöalueen pelastuslaitosten ja sen tilanne- ja johtokeskuksen kanssa</p> <p>Valmiuslain mukaisissa poikkeusoloissa pelastustoiminnan johtamisjärjestelmä perustuu olemassa olevaan johtamisjärjestelmään, jota voidaan tarvittaessa kasvattaa poikkeusolojen laajuuden mukaan. Johtamisvalmiuden säätely kuvataan tarkemmin, kuten muukin toimintavalmiuden säätelyn periaatteet, pelastuslaitoksen toimintavalmiusohjeessa.</p> <p>Pelastuslaitos ylläpitää Länsi-Suomen yhteistyöalueen pelastustoiminnan tilanne- ja johtokeskusta (Länsi JOKE) joka tuottaa mm. tilannekuvapalveluita, pelastustoiminnan tukipalveluita sekä pelastustoiminnan johtamispalveluita Länsi-Suomen yhteistyöalueen pelastuslaitoksille. Länsi JOKE osallistuu myös onnettomuusviestintään ja viranomaisyhteistyöhön.</p> <p>Pelastuslaitos seuraa Länsi JOKE toiminnan kehittymistä aktiivisesti ja tekee suunnitelmia henkilöstöresurssin laajentamisen tarpeesta tulevaisuudessa.</p> <p>Länsi JOKE:n toiminnot siirretään suojatiloihin palvelutasopäätöskauden aikana.</p>
<p>Palvelun palvelutason kehittämistarve</p>	<p>Pelastustoiminnan johtamisen kehittämistarve tarkentuu, kun valtakunnalliset linjaukset ovat sääntelyt ovat valmistuneet (SM:n kansalliset pelastustoiminnan johtamisen ohjeet) ja yhteistyöalueen kokemuksia on saatu selvitettyä.</p>

4.2.4 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien palveluiden asianmukaisen järjestämisen valvonta

Hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialue voi hoitaa tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle hyvinvointialueelle. Momentin perusteluiden mukaan hyvinvointialueiden vapaaehtoisessa yhteistoiminnassa hyvinvointialueet voisivat sopia, miten järjestämisvastuu jaetaan. Vaikka tehtävä järjestettäisiin yhteistoiminnassa, järjestämisvastuun siirtävällä hyvinvointialueella olisi aina kuitenkin tehtävän rahoitusvastuu sekä viime-sijainen vastuu valvoa, että tehtävä tulee asianmukaisesti järjestetyksi. Hyvinvointialueiden yhteistoiminnan muodoista säädetään hyvinvointialueesta annetun lain 8 luvussa.

Aluevaltuusto päättää toisen hyvinvointialueen järjestettäväksi siirretyn tehtävän asianmukaisen järjestämisen valvonnasta.

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	<p>Hyvinvointialueen raja-alueilla pelastustoiminnan tehtävät suoritetaan nopeimman yksikön periaatteella, tällöin tehtävänäikaisen valvonnan hoitaa pelastustoiminnan johtaja ja raportointien osalta toimitaan normaalien pelastustoiminnan prosessien mukaisesti.</p> <p>Pelastustoiminnan johtamisen (pelastusjoukkue) osalta on yhteistyösopimus laadittu Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa.</p> <p>Käytännössä järjestämisvastuu on kuitenkin kaikissa pelastustoiminnan tehtävissä Varsinais-Suomen hyvinvointialueella.</p>
Tavoitteet ja tarpeen arviointi	<p>Pelastuslaitoksen on tarkoituksen mukaista järjestää toiminta pelastuslain 33 §:n mukaisesti siten, että hyvinvointialueen raja-alueilla pelastustoiminnan tehtävät suoritetaan nopeimman yksikön periaatteella.</p> <p>Pelastustoiminnan johtamisen (pelastusjoukkue) osalta on edelleen tarkoituksenmukaista ylläpitää Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa laadittua yhteistyösopimusta. Lisäksi tätä mahdollisuutta olisi tarpeen kehittää myös Satakunnan pelastuslaitoksen kanssa, sekä laajemmin yhteistyöalueen pelastuslaitosten kanssa.</p> <p>Pelastustoimintaan kuuluvien palveluiden järjestämisvastuu on tarkoituksenmukaista pitää Varsinais-Suomen hyvinvointialueella. Muiden pelastuslaitoksen yksiköiden suorittaessa pelastustoiminnan tehtäviä Varsinais-Suomen hyvinvointialueella, toteutetaan toiminnan valvonta Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen pelastustoiminnan johtamisen käsikirjan ja pelastuslaitoksen omavalvontaohjeistuksen mukaisesti.</p>
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	<p>Muiden pelastuslaitosten yksiköiden suorittaessa pelastustoiminnan tehtäviä Varsinais-Suomen hyvinvointialueella, toteutetaan toiminnan valvonta Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen pelastustoiminnan johtamisen käsikirjan ja pelastuslaitoksen omavalvontaohjeistuksen mukaisesti.</p> <p>Hyvinvointialueen raja-alueilla pelastustoiminnan tehtävät suoritetaan nopeimman yksikön periaatteella asiasta olevan sopimuksen mukaisesti.</p> <p>Pelastustoiminnan johtamisen (pelastusjoukkue) osalta ylläpidetään Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen kanssa laadittua yhteistyösopimusta.</p>
Palvelun palvelutason kehittämistarve	<p>Kohdan 4.2.3 esitysten ja päätöksen myötä voi syntyä kehittämistarve pelastustoiminnan johtamisen kohdalla yhteistyöalueen sisällä, kun kokemukset yhteistyöalueen pelastustoiminnan johtamisjärjestelyistä ovat vakiintuneet.</p>

4.2.5 Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille

Pelastuslain 50 §:n mukaan pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, hyvinvointialueen tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Aluevaltuusto päättää muille viranomaisille annettavan virka-avun perusteista ja ehdoista.

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	<p>Varsinais-Suomen pelastuslaitosta koskevat virka-apupyynnöt ja muut tukipyynnöt osoitetaan Länsi-Suomen yhteistyöalueen pelastustoiminnan tilanne- ja johtokeskukseen (Länsi JOKE). Länsi JOKE välittää tiedon päivystävälle päällikölle, joka tekee päätöksen virka-avun antamisesta.</p> <p>Virka-apu päätetään ja toteutetaan aina tapauskohtaisesti. Lähtökohtaisesti kiireettömät tehtävät toteutetaan hälytysvalmiutta vaarantamatta. Virka-aputehtävät kirjataan pelastustoimen toimenpiderekisteriin.</p>
Tavoitteet ja tarpeen arviointi	<p>Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen on edelleen tarkoituksenmukaista antaa virka-apua Pelastuslain 50 §:n mukaisesti. Virka-avun antamisesta päättää päivystävä päällikkö. Virka-apu päätetään ja toteutetaan aina tapauskohtaisesti. Lähtökohtaisesti kiireettömät tehtävät toteutetaan hälytysvalmiutta vaarantamatta. Virka-aputehtävät kirjataan Pronto-tietojärjestelmään.</p> <p>Pelastuslaitos voi myös tarvittaessa sopia ennakoon toimintamallit tiettyihin tehtävyytyyppeihin kunkin viranomaisen kanssa.</p>
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	<p>Varsinais-Suomen pelastuslaitos antaa virka-apua Pelastuslain 50 §:n mukaisesti. Virka-avun antamisesta päättää päivystävä päällikkö. Virka-apu päätetään ja toteutetaan aina tapauskohtaisesti. Lähtökohtaisesti kiireettömät tehtävät toteutetaan hälytysvalmiutta vaarantamatta. Virka-aputehtävät kirjataan Pronto-tietojärjestelmään.</p> <p>Pelastuslaitos voi myös tarvittaessa sopia ennakoon toimintamallit tiettyihin tehtävyytyyppeihin kunkin viranomaisen kanssa.</p>
Palvelun palvelutason kehittämistarve	<p>Virka-avun antamisessa ei ole tunnistettu erityisiä kehittämistarpeita.</p>

4.2.6 Osallistuminen pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon

Sisäministeriö päättää kansainväliseen avunantoon käytettävistä erityisvalmiuksista. Sisäministeriö vastaa myös ulkomaille annettavasta avusta ja kansainvälisen avun pyytämisestä Suomelle

johtuvista kustannuksista, kun sisäministeriö tekee päätöksen kansainvälisen avun antamisesta tai vastaanottamisesta pelastuslain 38 §:n nojalla.

Hyvinvointialueet vastaavat niiden hallussa olevien kansainvälisessä avunannossa hyödynnettävien varusteiden ja kaluston varastoinnista ja ylläpidosta siten, että nämä erityisvalmiudet, mukaan lukien henkilöstön osaaminen, ovat tarvittaessa sisäministeriön päätöksen mukaisesti käytettävissä kansainvälisiin tehtäviin Suomea sitovien sopimusten ja sitoumusten edellyttämällä tavalla. Kalustoa ja henkilöstön osaamista voidaan hyödyntää myös kansainvälisen avun vastaanottamistilanteissa sekä kansallisessa pelastustoiminnassa.

Pelastuslain 27 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaan pelastuslaitos osallistuu pelastuslain 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon. Pelastuslain 97 §:n mukaan valtio voi osallistua pelastustoimessa, kansainvälisessä pelastustoimessa ja poikkeusoloissa tarvittavan valmiuden ylläpitämiseen hankkimalla sellaista erityiskalustoa tai rahoittamalla sellaista toimintaa, jonka hankkiminen tai rahoittaminen valtion varoista on erityisestä syystä tarkoituksenmukaista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kansainväliseen pelastustoimeen soveltuvaa kalustoa voidaan luovuttaa hyvinvointialueiden haltuun ja käyttöön, jos luovutettu kalusto sijoitetaan ja varastoidaan siten, että se on viivytyksettä käytettävissä 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan avun antamiseen ulkomaille.

Aluevaltuusto päättää pelastuslaitoksen osallistumisesta pelastuslain 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun edellyttämään valmiuden ylläpitoon sekä pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen järjestelyiden perusteista.

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	<p>Pelastuslaitokselle on laadittu HNS-ohje (Host Nation Support) ja on perustettu HNS-valmiusryhmä vuonna 2021. HNS-valmiusryhmällä on kyky toteuttaa kansainvälisen sekä oman pelastustoimialueen ulkopuolisen avun vastaanottamiseen liittyviä isäntämaan tukitoimia.</p> <p>Kansainväliseen pelastustoimintaan osallistumiseen ulkomaille ei ole laadittu erillisiä suunnitelmia.</p> <p>Valtion rahoittamaa erityiskalustoa tai -toimintaa ei ole sijoitettu Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle.</p>
Tavoitteet ja tarpeen arviointi	<p>Pelastuslaitoksella on tarkoituksenmukaista ylläpitää HNS-valmiusryhmää, jolla on kyky toteuttaa kansainvälisen sekä oman pelastustoimialueen ulkopuolisen avun vastaanottamiseen liittyviä isäntämaan tukitoimia. Pelastuslaitoksen HNS-valmiutta ja osaamista voidaan hyödyntää myös kansallisessa pelastustoiminnassa.</p> <p>Kansainväliseen pelastustoimintaan on tarkoituksenmukaista osallistua tapauskohtaisesti, sisäministeriön pyyntöjen mukaisesti.</p>

	Kansainväliseen pelastustoimintaan sekä HNS-toimintaan on parhaillaan valmisteilla asetuksia, jotka tarkentavat tulevaisuudessa pelastuslaitoksen tavoitteita ja tarpeita.
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	Pelastuslaitos ylläpitää HNS-valmiusryhmää sekä osallistuu kansainväliseen pelastustoimintaan sisäministeriön pyyntöjen mukaisesti.
Palvelun palvelutason kehittämistarve	Kehittämistarve tarkentuu uusien kansallisten ohjeiden valmistumisen jälkeen.

4.3 Pelastustoiminnan suunnitelmat

4.3.1 Hälytysohje

Pelastuslain 33 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten sekä Hätäkeskuslaitoksen kanssa laatia hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä. Hälytysohjeessa tulee ottaa huomioon myös pelastuslaitosten hyvinvointialueesta annetun lain 8 luvussa tarkoitettuun sopimukseen perustuva yhteistoiminta ja 45 §:ssä pelastuslaitokselle säädetty velvollisuus antaa apua toiselle pelastuslaitokselle. Pelastuslaitosten 45 §:ssä tarkoitettujen yhteistyösuunnitelmien on otettava huomioon laadittaessa 33 §:n mukaista hälytysohjetta.

Aluevaltuusto päättää hälytysohjeen päivittämisen aikavälistä ja tehtävään käytettävistä voimavaroista.

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	Hälytysohje on laadittu ja ajan tasalla. Hälytysohje on dynaaminen sekä jatkuvasti päivittyvä, jossa on huomioitu erityisesti hätäkeskustietojärjestelmän (ERICA) ominaisuudet. Hälytysohjeessa on huomioitu osittain yhteistoimintasuunnitelmat ja keskinäisen avunannon suunnitelmat.
Tavoitteet ja tarpeen arviointi	Hälytysohjetta on tarkoituksenmukaista päivittää dynaamisesti huomioiden hätäkeskustietojärjestelmän ominaisuudet sekä käytettävissä olevien pelastustoimen resurssien ominaisuudet. Hälytysohjeen päivittäminen tulisi tehdä kuitenkin vähintään vuosittain. Hälytysohjeen päivittämiseen ja tietojen syöttämiseen tietojärjestelmiin käytetään vuosittain yhteensä noin 0,5 henkilötyövuoden työpanos.
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	Hälytysohjetta päivitetään dynaamisesti tarpeen mukaisesti, mutta kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Hälytysohjeen päivittämiseen ja tietojen syöttämiseen tietojärjestelmiin käytetään vuosittain yhteensä noin 0,5 henkilötyövuoden työpanos.
Palvelun palvelutason kehittämistarve	Hälytysohjeen päivittämisen aikavälissä ja tehtävään käytettävistä voimavaroissa ei ole tunnistettuja kehittämistarpeita palvelutasopäätöskaudelle. Selvitettäviä asioita tulevalla palvelutasopäätöskaudella ovat yhteistyöalueen mahdollisuudet kehittää ja edistää yhteistyöalueen pelastuslaitosten hälytysohjeita, joka edesauttaa yhteistyöalueella tapahtuvaa pelastustoimintaa ja sen johtamista (Pelastuslaki 379/2011, 34 §).

4.3.2 Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnittelu

Pelastuslain 45 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee tarvittaessa antaa apua toiselle pelastuslaitokselle pelastustoiminnassa ja laatia yhteistyössä tarpeelliset pelastuslaitosten yhteistyösuunnitelmat avun antamiseen varautumisesta sekä avun pyytämisestä ja antamisesta.

Aluevaltuusto päättää pelastuslaitosten keskinäistä avunantoa koskevien suunnitelmien laajuudesta (osapuolista), annettavasta avusta, laatimisesta ja päivittämisestä.

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	Suunnitelmat on osittain laadittu ja ajan tasalla.
Tavoitteet ja tarpeen arviointi	<p>Pelastuslaitosten keskinäistä avunantoa koskevat suunnitelmat on tarkoituksenmukaista päivittää tulevan palvelutasopäätöskauden aikana.</p> <p>Suunnitelmat on tarkoituksenmukaista laatia/yhdenmukaistaa Satakunnan ja Pohjanmaan pelastuslaitosten kanssa muodostaman yhteistyöalueen kesken. Tämän lisäksi on tarkoituksenmukaista päivittää Pirkanmaan, Kanta-Hämeen, Länsi-Uudenmaan ja Vantaa-Keravan hyvinvointialueiden sekä Ahvenanmaan pelastustoimen yhteistoimintasuunnitelmat. Apua tulisi voida antaa myös tarvittaessa muille hyvinvointialueille erikseen sopimalla.</p> <p>Annettava apu on tarkoituksenmukaista päättää tapauskohtaisesti. Lähtökohtaisesti suurempiin tehtäviin lähetetään vähintään pelastusjoukkueen kokoinen muodostelman johtajineen.</p>
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	<p>Pelastuslaitosten keskinäistä avunantoa koskevat suunnitelmat päivitetään tulevan palvelutasopäätöskauden aikana.</p> <p>Suunnitelmat laaditaan/yhteensovitetään Satakunnan ja Pohjanmaan pelastuslaitosten kanssa muodostaman yhteistyöalueen kesken. Tämän lisäksi on tarkoituksenmukaista päivittää Pirkanmaan, Kanta-Hämeen, Länsi-Uudenmaan ja Vantaa-Keravan hyvinvointialueiden sekä Ahvenanmaan pelastustoimen yhteistoimintasuunnitelmat. Apua annetaan myös tarvittaessa muille hyvinvointialueille erikseen sopimalla.</p> <p>Annettava apu päätetään tapauskohtaisesti. Lähtökohtaisesti suurempiin tehtäviin lähetetään vähintään pelastusjoukkueen kokoinen muodostelman johtajineen.</p>
Palvelun palvelutason kehittämistarve	Valmiutta kehitetään riskiarvioiden ja sopijaosapuolten kanssa sovittujen tavoitteiden mukaisesti.

4.3.3 Yhteistyösuunnitelmat

Pelastuslain 46 §:n 1 momentin mukaan valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun. Pelastuslain 47 §:n 2 momentin mukaan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset, jotka ovat velvollisia antamaan pelastusviranomaisille virka-apua ja asiantuntija-apua tai joiden asiantuntemusta muutoin tarvitaan pelastustoiminnassa ja siihen varautumisessa, ovat velvollisia laatimaan pelastuslaitoksen johdolla ja yhteistoiminnassa keskenään tarpeelliset suunnitel-

mat tehtäviensä hoitamisesta pelastustoiminnan yhteydessä ja osallistumisesta pelastustoimintaan (yhteistyösuunnitelma). Pelastuslain 47 §:n 3 momentin mukaan merialueella tapahtuvaa alusöljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa koskevat suunnitelmat laaditaan kuitenkin Rajavartiolaitoksen johdolla. Yhteistyösuunnitelmista säädetään tarkemmin sisäministeriön asetuksessa pelastustoimen suunnitelmista (1363/2018).

Aluevaltuusto päättää yhteistyösuunnitelmien laatimisesta, päivittämisen aikavälistä ja suunnitteluun käytettävistä voimavaroista.

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	<p>Pelastuslaitos on laatinut yhteistyösuunnitelmat alueella tunnistettujen yhteistyökumppaneiden kanssa.</p> <p>Yhteistyösuunnitelmien päivitykseen on pyritty osoittamaan 0,25 henkilötyövuoden työpanosta tarvittaessa (esim. toiminnan muuttuessa) ja työpanoksena on käytetty viranhaltijoiden yksittäisiä työpäiviä.</p>
Tavoitteet ja tarpeen arviointi	<p>Pelastuslaitoksen on tarkoituksenmukaista ylläpitää laadittuja yhteistyösuunnitelmia. Palvelutasopäätöskauden aikana olisi perusteltua tarkastella ja päivittää kaikki yhteistyösuunnitelmat sekä tehdä selvitys mahdollisista lisätarpeista.</p> <p>Palvelutasopäätöskaudelle suunnitteluun osoitetaan noin 0,25 henkilötyövuoden työpanos, joka toteutettaisiin sisäisin tehtäväjärjestelyin.</p>
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	<p>Pelastuslaitos ylläpitää laadittuja yhteistyösuunnitelmia. Palvelutasopäätöskauden aikana pelastuslaitos tarkastaa ja päivittää kaikki yhteistyösuunnitelmat sekä laatii selvityksen mahdollisista lisätarpeista.</p> <p>Palvelutasopäätöskaudelle suunnitteluun osoitetaan noin 0,25 henkilötyövuoden työpanos, joka toteutetaan sisäisin tehtäväjärjestelyin.</p>
Palvelun palvelutason kehittämistarve	<p>Kehittämistarve tarkentuu yhteistyösuunnitelmien päivittämisen jälkeen.</p>

4.3.4 Hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat

Pelastuslain 47 §:n 1 momentin mukaan pelastuslaitoksen tulee laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevista suunnitelmista säädetään tarkemmin sisäministeriön asetuksessa pelastustoimen suunnitelmista.

Aluevaltuusto päättää pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevien suunnitelmien laatimisesta, päivittämisen aikavälistä ja suunnitteluun käytettävistä voimavaroista.

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	<p>Pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat on koottu pääosin Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen pelastustoiminnan johtamisen käsikirjaan sekä pelastustoiminnan ohjekokonaisuuksiin. Uutena kehitystavoitteena pidettiin edeltävälle palvelutasopäätöskaudelle riskikohteiden sekä tiettyjen onnettomuusuhkien suunnitelmien tarkempi laatiminen, jota ei ollut tehty täysipainoisesti aikaisemmin.</p> <p>Em. suunnitelmia on päivitetty vuosittain noin 1 henkilötyövuoden työpanoksella.</p>
Tavoitteet ja tarpeen arviointi	<p>Pelastuslaitoksen on edelleen tarkoituksenmukaista koota pelastustoimintaan ja sen johtamiseen liittyvät suunnitelmat Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen pelastustoiminnan johtamisen käsikirjaan sekä pelastustoiminnan ohjekokonaisuuksiin. Aloitettua suunnitelmien tarkentamista on syytä jatkaa systemaattisesti ja riskiperusteisesti, huomioiden yhteiskunnalliset turvallisuustekijät. Riskikohteet ja tietyt onnettomuusuhat on analysoitu aiempaa laajemmin riskianalyyseissä.</p> <p>Em. suunnitelmia on tarkoituksenmukaista päivittää vuosittain sekä nostaa käytettävä henkilöstövoimavara noin 2 henkilötyövuoteen, joka toteutetaan sisäisin tehtäväjärjestelyin.</p>
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	<p>Pelastuslaitoksen pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat kootaan Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen pelastustoiminnan johtamisen käsikirjaan sekä pelastustoiminnan ohjekokonaisuuksiin.</p> <p>Palvelutasopäätöskauden aikana kiinnitetään erityistä huomiota riskikohteiden ja eri onnettomuusuhkien vaatimien suunnitelmien laatimiseen/päivittämiseen.</p> <p>Suunnitelmat päivitetään vuosittain noin 2 henkilötyövuoden työpanoksella.</p>
Palvelun palvelutason kehittämistarve	<p>Suunnitelmien laatimiseen ja päivittämiseen käytettävä henkilöstövoimavara nostetaan noin 2 henkilötyövuoteen, joka toteutetaan sisäisin tehtäväjärjestelyin.</p>

4.3.5 Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma

Pelastuslain 48 §:n mukaan pelastuslaitoksen on laadittava onnettomuuden varalle ulkoinen pelastussuunnitelma yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa pykälässä tarkemmin määrätyille alueille.

Aluevaltuusto päättää ulkoisten pelastussuunnitelmien päivittämisen aikavälistä, suuronnettomuusvaaroista tiedottamisesta ja harjoituksista sekä suunnitteluun ja harjoitukseen käytettävistä voimavaroista.

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	<p>Ulkoiset pelastussuunnitelmat (UPS) on laadittu ja päivitetty vähintään kolmen vuoden välein/ kohde. Ulkoisen pelastussuunnitelman harjoitukset on toteutettu vähintään kolmen vuoden välein. Suunnitteluvuoteen perustuu Euroopan Unionin SEVESO-direktiiviin, joka ohjaa kansallista lainsäädäntöä vaarallisista aineista aiheutu-</p>
---	---

	<p>vien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta. Tämän takia pelastuslakiin ja sisäministeriön asetukseen ulkoisista pelastussuunnitelmista (1286/2019) on kirjattu pelastuslaitoksille laatia ja ylläpitää niin ulkoisia pelastussuunnitelmia ja suorittaa määrävälein suuronnettomuusharjoituksia kyseisissä kohteissa.</p> <p>1.1.2025 Varsinais-Suomessa oli 15 erityistä vaaraa aiheuttavaa kohdetta, joista on laadittu ulkoinen pelastussuunnitelma. Ulkoisten pelastussuunnitelmien laatimiseen ja harjoitusten järjestämiseen on resursoitu 1 henkilötyövuosi.</p>
Tavoitteet ja tarpeen arviointi	<p>Erytystä vaaraa aiheuttavien kohteiden määrä saattaa vaihdella vuosittain, mutta on perusteltua varautua noin 15 erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisten pelastussuunnitelmien ylläpitämiseen sekä harjoitusten järjestämiseen. Suunnitelmat on perusteltua päivittää ja harjoitukset järjestetään kolmen vuoden välein/ kohde asetusten mukaisesti, yhteistyössä ao. toiminnanharjoittajan kanssa.</p> <p>Ulkoiset pelastussuunnitelmat tallennetaan käytettäväksi pelastustoiminnan kohdekortistoon. Lisäksi on perusteltua huomioida suunnitelmissa havaitut erityisriskit ja -tarpeet suunniteltaessa pelastustoiminnan suorituskykyä.</p> <p>Ulkoisten pelastussuunnitelmien ja harjoitusten järjestämiseen on tarkoituksenmukaista varata 1 henkilötyövuosi. Suuronnettomuusvaarasta tiedottaminen tehdään yhteistyössä pelastuslaitoksen turvallisuusviestinnästä vastaavien henkilöiden kanssa.</p>
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	<p>Pelastuslaitos päivittää ulkoiset pelastussuunnitelmat ja järjestää harjoitukset kolmen vuoden välein, yhteistyössä toiminnanharjoittajan kanssa. Suuronnettomuusvaaran tiedottaminen järjestetään myös kolmen vuoden välein kohteisiin, joissa asetus vaatii tiedottamista.</p> <p>Ulkoisten pelastussuunnitelmien ja harjoitusten järjestämiseen varataan 1 henkilötyövuosi. Suuronnettomuusvaarasta tiedottaminen tehdään yhteistyössä pelastuslaitoksen viestinnästä vastaavien henkilöiden kanssa.</p>
Palvelun palvelutason kehittämistarve	<p>Ulkoisten pelastussuunnitelmien laatimista ja harjoitusten järjestämistä sekä tiedottamista koskevaa prosessia kehitetään yhteistyössä toiminnan harjoittajien sekä yhteistyöviranomaisten kanssa.</p>

4.4 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

4.4.1 Vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palveluiden tuottamisessa

Pelastuslain 51 § mukaan pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä sekä pelastustoiminnassa voidaan käyttää apuna vapaaehtoisia organisaatioita ja henkilöitä. Hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan hyvinvointialue vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden tuottamistavan valinnasta. Hyvinvointialue voi tuottaa pe-

lastustoimintaan kuuluvat palvelut itse, sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle hyvinvointialueelle tai hankkia ne sopimukseen perustuen sopimuspalokunnalta tai muulta pelastusalueelta toimivalta yhteisöltä.

Aluevaltuusto päättää vapaaehtoisten organisaatioiden ja henkilöiden käytöstä pelastustoimen palveluiden tuottamisessa.

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Kuvaus vapaaehtoisten osallistumisesta pelastustoiminnan palveluiden tuottamiseen</p> <p>Varsinais-Suomen hyvinvointialueella on sopimus 65 sopimuspalokunnan kanssa sekä viidellä pelastusasemalla pelastustoiminnan palvelut tuotetaan toimenpidepalkkaisen palokunnan toimesta, joiden henkilöstö on tehnyt suoran työsopimuksen hyvinvointialueen kanssa. Edellä mainittujen viiden toimenpidepalkkaisen palokunnan taustayhdistyksellä on myös palokunta-/yhdistyssopimus hyvinvointialueen kanssa. Sopimuspalokunnissa on yhteensä noin 1250 pelastustoimintaan kelpoista jäsentä sekä puolivakinaisissa palokunnissa sivutoimisina työntekijöinä noin 100 henkilöä (luvat 1.1.2025).</p> <p>Sopimuspalokunnat ja toimenpidepalkkaiset palokunnat osallistuvat pelastustoimintaan alue- ja palokuntasopimusten mukaisesti.</p> <p>1.1.2025 Varsinais-Suomen hyvinvointialueella on ollut palokuntasopimukset seuraavien sopimuspalokuntien kanssa:</p> <table border="1" data-bbox="411 1236 1453 2031"> <tr> <td data-bbox="411 1236 938 2031"> <ul style="list-style-type: none"> • Askaisten VPK • Auran VPK • Halikon VPK • Hirvelän VPK • Hitis FBK • Houtskär FBK • Iniö FBK • Jäkärän VPK • Kaarinan VPK • Kaksikerran sopimuspalokunta • Kalannin VPK • Karinaisten VPK • Karjalan VPK • Kiikalan VPK • Kimito FBK • Kiskon VPK • Korpo FBK • Kosken Tl:n VPK • Kustavin VPK • Kuusiston VPK • Kuusjoen VPK • Lemun VPK </td> <td data-bbox="938 1236 1453 2031"> <ul style="list-style-type: none"> • Paattisten VPK • Naantalin VPK • Nagu FBK • Nousiaisten VPK • Oripään VPK • Paimion VPK • Pargas FBK • Perniön VPK • Perttelin VPK • Piikkiön VPK • Pyhämaan VPK • Pyhärannan VPK • Pöytyän VPK • Raisen VPK • Rantakulman VPK • Rautilan VPK • Rosala FBK • Ruskon VPK • Rymättylän VPK • Salon VPK • Sauvon VPK • Somerniemen VPK </td> </tr> </table>	<ul style="list-style-type: none"> • Askaisten VPK • Auran VPK • Halikon VPK • Hirvelän VPK • Hitis FBK • Houtskär FBK • Iniö FBK • Jäkärän VPK • Kaarinan VPK • Kaksikerran sopimuspalokunta • Kalannin VPK • Karinaisten VPK • Karjalan VPK • Kiikalan VPK • Kimito FBK • Kiskon VPK • Korpo FBK • Kosken Tl:n VPK • Kustavin VPK • Kuusiston VPK • Kuusjoen VPK • Lemun VPK 	<ul style="list-style-type: none"> • Paattisten VPK • Naantalin VPK • Nagu FBK • Nousiaisten VPK • Oripään VPK • Paimion VPK • Pargas FBK • Perniön VPK • Perttelin VPK • Piikkiön VPK • Pyhämaan VPK • Pyhärannan VPK • Pöytyän VPK • Raisen VPK • Rantakulman VPK • Rautilan VPK • Rosala FBK • Ruskon VPK • Rymättylän VPK • Salon VPK • Sauvon VPK • Somerniemen VPK
<ul style="list-style-type: none"> • Askaisten VPK • Auran VPK • Halikon VPK • Hirvelän VPK • Hitis FBK • Houtskär FBK • Iniö FBK • Jäkärän VPK • Kaarinan VPK • Kaksikerran sopimuspalokunta • Kalannin VPK • Karinaisten VPK • Karjalan VPK • Kiikalan VPK • Kimito FBK • Kiskon VPK • Korpo FBK • Kosken Tl:n VPK • Kustavin VPK • Kuusiston VPK • Kuusjoen VPK • Lemun VPK 	<ul style="list-style-type: none"> • Paattisten VPK • Naantalin VPK • Nagu FBK • Nousiaisten VPK • Oripään VPK • Paimion VPK • Pargas FBK • Perniön VPK • Perttelin VPK • Piikkiön VPK • Pyhämaan VPK • Pyhärannan VPK • Pöytyän VPK • Raisen VPK • Rantakulman VPK • Rautilan VPK • Rosala FBK • Ruskon VPK • Rymättylän VPK • Salon VPK • Sauvon VPK • Somerniemen VPK 		

	<ul style="list-style-type: none"> • Liedon VPK • Lielax FBK • Lokalahden VPK • Maarian VPK • Marttilan VPK • Maskun VPK • Merimaskun VPK • Metsämaan VPK • Mietoisten VPK • Muurlan VPK • Mynämäen VPK <ul style="list-style-type: none"> • Suomensjärven VPK • Taivassalon VPK • Tarvasjoen VPK • Turun VPK • Uudenkaupungin VPK • Vahdon VPK • Vehmaan VPK • Västanfjärd FBK • Yläneen kirkonkylän VPK • Yläneen VPK <p>1.1.2025 Varsinais-Suomen hyvinvointialueella on ollut yhdistyssopimukset seuraavien toimenpidepalkkaisten palokuntien taustayhdistysten kanssa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alastaron palomiehet ry • Dragsfjärds Brandmannaförening rf • Laitilan VPK • Loimaan palokuntalaiset ry • Someron palomieskerho ry <p>Pelastuslaitoksen alueella toimii lisäksi vapaaehtoisjärjestöistä muodostunut vapaaehtoinen pelastuspalvelukokonaisuus (Vapepa). Vapepa tukee toiminnallaan viranomaisia, ja toimintaa koordinoi Suomen Punainen Risti yhdessä alueen viranomaisten kanssa.</p> <p>Kuvaus vapaaehtoisten osallistumisesta onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden tuottamiseen</p> <p>Sopimuspalokunnat ja toimenpidepalkkaiset palokunnat osallistuvat erityisesti turvallisuusviestinnän toteuttamiseen sekä tekevät myös osaltaan ennaltaehkäiseviä pelastuslain 41 ja 42 § mukaisia ilmoituksia havainnoistaan pelastustoiminnan yhteydessä.</p> <p>Voimassa olevat aluesopimus ja yhdistyskohtaiset palokuntasopimukset on päivitetty ja laadittu vuonna 2024.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Pelastuslaitoksen on tarkoituksenmukaista käyttää voimassa olevien sopimusten mukaisesti sopimuspalokuntia ja toimenpidepalkkaisten palokuntien taustayhdistyksiä pelastustoimen palveluiden tuottamiseen. Ihmisten tavoitettavuuden ja kaupungistumisen myötä sopimuspalokuntahenkilöstön pelastustoiminnan osaamista tulisi kehittää niin normaali-, häiriö-, kuin poikkeusoloissa vastaamaan yhteiskunnallisen turvallisuusympäristön vaatimuksia. Tämä koskettaa myös sopimuspalokuntalaisten käytettävyyttä esimerkiksi turvallisuusviestintätyössä. Huomioitavaa on, ettei</p>

	<p>vapaaehtoisia voi käyttää sellaisissa tehtävissä, joka edellyttää julkisen vallan käyttöä.</p> <p>Pelastuslaitoksen alueella toimii vapaaehtoisjärjestöistä muodostunut vapaaehtoinen pelastuspalvelukokonaisuus (Vapepa). Vapepa tukee toiminnallaan viranomaisia, ja toimintaa koordinoi Suomen Punainen Risti yhdessä alueen viranomaisten kanssa. Vapaaehtoisen pelastuspalvelun organisaatiolla on suorituskyky esim. ympäristöonnettomuuksien torjunnassa ja onnettomuuksiin liittyvissä henkisen huollon tarpeissa sekä kyky toimia viranomaisorganisaation tukena esim. suurissa/pitkäkestoisissa onnettomuuksissa (esim. myrskytilanteet).</p> <p>Vapaaehtoinen pelastuspalvelun (Vapepa) on tarkoituksenmukaista tuottaa osaltaan pelastustoimintatehtävien edellyttämiä toimintoja sen mukaan, miten vapaaehtoisen pelastuspalveluorganisaation kanssa asiasta sovitaan.</p>
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	<p>Pelastuslaitos ylläpitää palvelutasopäätöksen kohdassa 4.2.2 (pelastustoiminta) päätettyihin kyvykkyyksiin ja toiminnallisuuksiin pohjautuvaa sopimuspalokuntaverkostoa. Sopimuspalokuntaverkostoa hyödynnetään myös muiden pelastustoimen palveluiden tuottamisessa (onnettomuuksien ehkäisy ja väestönsuojelu).</p> <p>Yhdistyksien sopimuksia tarkastellaan laadittujen palokuntasopimusten mukaisesti säännöllisesti vuosittain.</p> <p>Pelastuslaitos käyttää toiminnoissaan tarpeen vaatiessa Vapaaehtoisen pelastuspalvelun tarjoamia palveluita.</p>
Palvelun palvelutason kehittämistarve	<p>Pelastuslaitos kehittää vapaaehtoisten osaamista niin pelastustoiminnan tehtävissä, kuin muissakin tehtävissä normaali-, häiriö- ja poikkeusoloissa. Lisäksi on tarve kehittää vapaaehtoisten käytettävyyttä turvallisuusviestinnän tehtävissä.</p>

4.4.2 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistäminen

Pelastuslain 52 §:n mukaan pelastustoimen viranomaisten tulee mahdollisuuksiensa mukaan edistää pelastustoimen tehtävissä käytettävien vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytyksiä.

Vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytysten edistämisen käsittää taloudellista tukea, koulutuksellista tukea tai muuta yhteistyötä vapaaehtoisten organisaatioiden kanssa. Säännös ei velvoita pelastustoimen viranomaisorganisaatiota ja niiden pelastusviranomaisia mihinkään nimenomaisiin tai säädöksissä ennalta yksilöityihin toimenpiteisiin tai taloudellisen tuen antamiseen. Säännös asettaa kuitenkin pelastustoimen viranomaisille eli hyvinvointialueelle ja sen pelastuslaitokselle lakisääteisen velvollisuuden ottaa toiminnassaan erityisesti huomioon vapaaehtoistoiminnan edistämiseen tähtäävät toimenpiteet. Toimenpiteiden tulisi näkyä kirjattuina tavoitteina ja toimenpiteinä muun muassa pelastuslaitosten toimintasuunnitelmissa.

Aluevaltuusto päättää vapaaehtoistoiminnan tukemisen tavoitteista, toimenpiteistä ja muodoista.

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Pelastuslaitos toteutti vuosina 2021–2022 vapaaehtoispalokuntien kehittämishankkeen, jossa on esitetty useita tarpeita pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistämiseksi.</p> <p>Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistämistä koskevia asioita on myös sovittu alue- ja palokuntasopimuksissa.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Vapaaehtoistoiminnan tukemisessa on tarkoituksenmukaista noudattaa alue- ja palokuntasopimusten linjauksia. Lisäksi pelastuslaitoksen on tarkoituksenmukaista huomioida toiminnassaan vapaaehtoispalokuntien kehittämishankkeessa syntyneitä tavoitteita.</p> <p>Hankkeen myötä syntyi useita toimenpide- ja kehitysehdotuksia, joiden yhdistävänä tekijänä voidaan nostaa osa-alueet, jotka pitävät palokuntayhdistyksen elinvoimaisena. Niin sidosryhmien haastatteluissa kuin yhdistyksille ja yhdistyksen jäsenille tehtyjen kyselyjen perusteella palokuntayhdistyksen elinvoimatekijöiksi voidaan tämän hankkeen perusteella määritellä henkilöstön riittävyys, tarvittava suorituskyky sekä hyvä, kahdensuuntainen yhteistyö pelastuslaitoksen ja muiden sidosryhmien kanssa.</p> <p>Tarvittava suorituskyky</p> <p>Vapaaehtoispalokunnan näkökulmasta suorituskyky muodostuu toimivasta yhdistyksestä (säännöt, hallinto, suunnitelmallisuus), henkilöstöstä, kalustosta, varusteista sekä kiinteistöstä. Yhdistysten erilaisissa suunnitelmissa on kuitenkin suurta vaihtelua ja tulevaan vapaaehtoispalokuntien käsikirjaan on tarkoitus koota malliesimerkkejä erilaisista suunnitelmista, joita vapaaehtoispalokunta voi halutessaan hyödyntää. Lisäksi hankkeen esityksenä on kehitetty vapaaehtoispalokunnalle isännöintipalvelua hallintoasioissa, joka voitaisiin toteuttaa alan liittojen toimesta. Toimivan yhdistyksen kannalta olisi tarkoituksenmukaista, että sopimuksenmukaiset korvaukset maksetaan suoraan yhdistykselle.</p> <p>Henkilöstön osalta vapaaehtoispalokunnan suorituskykyyn vaikuttavia tekijöitä ovat mm. henkilöstön määrä, koulutustaso, osaaminen, aktiivisuus sekä fyysinen kunto. Hankkeessa tehtyjen havaintojen perusteella kehittämissuunnitelmia on tehty mm. molempien kotimaisten kielten säännöllisemmästä käyttämisestä koulutuksessa sekä fyysisen kunnon ylläpitämiseen tähtäävän tukiohjelman laatimiseen pelastuslaitoksen taholta.</p> <p>Henkilöstön riittävyys</p> <p>Hankkeessa tehtyjen kyselyjen, asemakierrosten ja muiden selvitysten pohjalta vapaaehtoispalokuntien henkilöstön riittävyys tunnistettiin merkittävimäksi huolenaiheeksi. Henkilöstön riittävyttä voidaan tarkastella monesta eri osa-alueesta. Hankkeessa on tuotu erityisesti esille mm. rekrytointiin, harrastuksen pitovoimaisuuteen, tasa-arvoisuuteen, yhdistyksen sisäisten ristiriitojen ennaltaehkäisyyn, useamman sopimuspalokunnan jäsenyyteen, nuorisotoiminnan tukemiseen sekä peruskurssien lääkärintarkastuksiin liittyviä esityksiä ja toimintamalleja. Lisäksi on</p>

	<p>noussut tarve selvittää vallitsevassa turvallisuustilanteessa sopimushenkilöstön taustoja muiden muassa laatimalla turvallisuusselvityksiä.</p> <p>Henkilöstön rekrytoinnin osalta pelastusalan ja vapaaehtoistoiminnan brändäys ja laajempi markkinointi pelastuslaitoksen, alan liittojen ja vapaaehtoispalokuntien osalta lisäisi toiminnan näkyvyyttä ja tietoisuuden lisäämistä. Hankkeen johtopäätöksenä jokaisen vapaaehtoispalokunnan suositellaan liittyvän mukaan sosiaalisen median erilaisiin palveluihin. Pelastuslaitos on tehnyt hankkeen aikana rekrytointivideon, joka on ollut vapaasti vapaaehtoispalokuntien käytettävissä. Paikallisella tasolla rekrytoinnista vastaa vapaaehtoispalokunta. Useampi Varsinais-Suomalainen vapaaehtoispalokunta on ottanut käyttöön ns. tutustumiskursseja, joissa toiminnasta kiinnostunut henkilö on päässyt tutustumaan vapaaehtoispalokunnan toimintaan muutamaksi viikoksi ohjattuihin harjoituksiin. Tutustumiskurssi on todettu hyväksi toimintatavaksi madaltaa uuden henkilön kynnystä tulla mukaan vapaaehtoispalokuntatoimintaan. Tutustumiskurssien ohjelmia ja materiaalia voitaisiin kehittää esimerkiksi alan liittojen toimesta, jolloin hyviä toimintamalleja saataisiin jalkautettua jokaiselle vapaaehtoispalokunnalle. Uusien toimintamallien ohella tulee ylläpitää myös perinteisempiä rekrytointitapahtumia, osallistuen erilaisiin paikallisiin ja valtakunnallisiin alan tapahtumiin, esimerkiksi Päivä paloasemalla -tapahtumaan.</p> <p>Palokuntaharrastuksen pitovoimaisuudella on merkittävä vaikutus myös henkilöstön riittävyyteen. Pitovoimaisuuteen voidaan vaikuttaa aina materiaalisesti ja toiminnallisesti erityisesti pelastuslaitoksen tasolta, mutta tärkeimpänä tekijänä pitovoimaisuuteen on itse palokuntayhdistys ja sen jäsenet. Jäsenistön hyvällä yhteishengellä ja tasa-arvoisella kohtelulla on merkittävä vaikutus pitovoimaisuuteen. Yhdistyksen jäsenten keskinäiset ristiriidat voivat olla hankalasti ratkottavissa. Ristiriitatilanteisiin on mahdollista saada ulkopuolista apua hyvinvointialueen työhyvinvointitiimistä.</p> <p>Varsinais-Suomessa toimii noin 20–30 henkilöä useamman vapaaehtoispalokunnan hälytysosaston jäsenenä. Hankkeen esityksenä on tarkoituksena poistaa aikaisemat rajoitteet useamman vapaaehtoispalokunnan jäsenyydestä eli esimerkiksi varusraha ja harjoitustunnit kertyvät erikseen eri vapaaehtoispalokunnissa. Helpottamalla useamman vapaaehtoispalokunnan jäsenenä olemista voidaan saada hälytystoimintaan lisää henkilöstöä esimerkiksi toisella paikkakunnalla olevan työpaikan tai kesäasunnon kautta.</p> <p>Vapaaehtoispalokuntien nuoriso-osastot toimivat merkittävänä rekrytointi- ja koulutuskanavana aikanaan hälytys- ja tukitoimintaan siirtyville henkilöille. Valtakunnallisesti vertailtuna Länsi-Suomessa on ollut hyvin aktiivista palokuntanuorisotoimintaa, jota pelastuslaitos on tukenut materiaalisesti mm. harjoituksissa ja leireillä. Hankkeen esityksenä on että, pelastuslaitos jatkaa palokuntanuorisotoiminnan materiaalista tukea myös siirryttäessä hyvinvointialueelle. Lisäksi palokuntanuorisotoiminnan osalta on havaittavissa Varsinais-Suomen alueella kouluttajien vähyyttä, joka hankaloittaa merkittävästi säännöllisten harjoitusten järjestämistä. Kouluttajien vähyyteen esitetään palokuntaliittojen taholta toimintamallia koulutusyhteistyön ja kouluttajapankin luomiselle eri vapaaehtoispalokuntien välille.</p>
--	--

	<p>Yhteistyö pelastuslaitoksen ja sidosryhmien välillä</p> <p>Hankkeen myötä pelastuslaitoksen ja eri sidosryhmien yhteistyö on tiivistynyt. Näköpiirissä olevien muutosten arviointi ja vaikuttavuuden arviointi on ulotettava koko palokuntatoiminnan suunnitteluun.</p> <p>Hanke tuotti myös pelastuslaitokselle suunnattuja yhteistyötä lisääviä toimenpidesityksiä. Päivystävien palomestareiden työtehtävät järjestellään, siten että työaika riittää vapaaehtoispalokunnille pidettäviin koulutuksiin ja käynteihin. Samoin pelastuslaitos tulee valmistelemaan yhteistoimintaharjoituksia vapaaehtoispalokunnille yhteistyöviranomaisten kanssa. Lisäksi pelastuslaitoksen vpk-yhdyshenkilöt tulevat pitämään palokunnilleen kehityskeskustelut, joiden tavoitteena on tarkastella edellisen vuoden toimintalukuja sekä kuluvan vuoden tavoitteita ja mahdollisia kehittämistarpeita. Samoin esitetään, että yhdistys arvioi yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa ne erikoistoiminnot/ erikoistumiset, joita voi toteuttaa myös palokuntakouluttamattomat henkilöt.</p> <p>Jotta koko hankkeen tuottamat esitykset saadaan käytäntöön, on palokuntien hallitusten määritettävä tahtotilansa kehittämisen suhteen siten, että suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan kaikki yhdistyksen eri osastot. Samoin yhdistysten on huomioitava toiminnassaan muutostrendit ja reagoitava niihin.</p> <p>Hankkeen tuotoksena syntyvä palokuntien ja pelastuslaitoksen yhteistyötä strukturoiva käsikirja kerää yhteen yhdistyksen ja pelastuslaitoksen väliset toimintamallit. Siihen tulee mm. liitteiksi vapaaehtoispalokunnille toiminnansuunnittelun pohjaksi toiminta-, henkilöstö- ja taloussuunnitelmapohjat, joiden on tarkoitus keventää yhdistyksen hallintotaakkaa. Samoin hanke esittää, että Länsi-Suomen Pelastusalan Liitto ry ja muut alan liitot tuottavat palokuntayhdistyksille palveluja, joiden avulla tuetaan palokuntayhdistyksen velvoitteena olevien hallinnon tehtävien suorittamista (verotus, kirjanpito, henkilöstöhallinto, erilaiset suunnitelmat jne.). Samoin hallinto-osaamiseen tarvitaan koulutusta.</p> <p>Pelastuslaitos tulee seuraamaan osaltaan hankkeen toteutumista, jotta voidaan vahvistaa hyvää yhteistyötä sekä seurata annettujen tehtäväkokonaisuuksia määräajoin VPK YT -ryhmässä.</p> <p>Kuluneen palvelutasopäätöskauden aikana kaikkien sopimuspalokuntien palokuntasopimukset ja aluesopimus uudistettiin siten, että ne astuivat voimaan 1.1.2025. Tämä on tuottanut myös erilaisen tarpeen pelastuslaitokselle seurata ja käydä aktiivisempaa vuorovaikutusta sopimuspalokuntien kanssa.</p> <p>Hankkeessa käsitellyt virka-aikana miehitettävien paloasemien kehittäminen on käsitelty <i>Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen määrä ja laatu hyvinvointialueen alueen eri osissa</i> -kohdassa sekä pelastustoiminnan peruskurssin terveystarkastuksiin liittyvä esitys käsitellään PTP:n kohdassa 4.4.3.</p>
<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Vapaaehtoistoiminnan tukemisessa on tarkoituksenmukaista noudattaa alue- ja palokuntasopimusten linjauksia. Lisäksi pelastuslaitos huomioi toiminnassaan vapaa-</p>

	ehtoispalokuntien kehittämishankkeessa syntyneitä eri aihekokonaisuuksien tavoitteita: henkilöstön riittävyys, tarvittava suorituskyky sekä hyvä, kahdensuuntainen yhteistyö pelastuslaitoksen ja muiden sidosryhmien kanssa, jotka on esitelty yksityiskohtaisemmin 4.4.2. -kohdan tavoitteissa ja tarpeen arvioinnissa.
Palvelun palvelutason kehittämistarve	Vapaaehtoispalokuntien toimintaedellytyksiä ylläpidetään ja kehitetään yhteistyössä vapaaehtoispalokuntien ja toimialan yhdistysten kanssa. Palvelutasokauden aikana pyritään lisäämään yhteistyötä kuntien kanssa, jotta kunnat huomioivat entistä paremmin palokuntayhdistysten eri toimintojen tukemisen (erityisesti palokuntanuorisotoiminta). Sopimuspalokuntatoiminnan systemaattinen kehitystyö aloitettiin jo palvelutasopäätöskaudella 2024–2025, joten merkittäviä päivityksiä ei toistaiseksi ole tunnistettu. Kehittämishankkeessa mainittuja kehittämiskohteita on saatu toteutettua tai käynnistettyä merkittävästi, mutta kaikkia toimenpiteitä ei vielä ehditty toteuttamaan edeltävän palvelutasopäätöskauden aikana, joten suurimmat kehittämistarpeet ovat edelleen samoja, kuin edellisen palvelutasopäätöskauden aikana.

4.4.3 Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan terveystarkastukset

Pelastuslain 53 §:n mukaan sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalla savusukeltajalle ja muuta vastaavaa raskasta työtä tekeväälle on järjestettävä pelastustoimintaan kuuluvasta työstä ja työolosuhteista johtuvien terveysvaarojen ja -haittojen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä henkilön turvallisuuden, työkyvyn ja terveyden suojelemiseksi ja edistämiseksi tarkoitetut tehtävien edellyttämät työterveyshuoltolain (1383/2001) 12 §:ssä säädettyjä tarkastuksia vastaavat terveystarkastukset ja muut ennalta ehkäisevät palvelut siltä osin kuin hänellä ei ole oikeutta työterveyshuoltolaissa tarkoitettuun työterveyshuoltoon työsuhteen perusteella.

Terveystarkastusten järjestämisestä tulee sopia hyvinvointialueen ja sopimuspalokunnan välisessä sopimuksessa (palokuntasopimus). Palokuntasopimuksessa on sovittava siitä, kumpi sopijapuolista vastaa säännöksessä tarkoitettujen terveystarkastusten järjestämisestä. Sopimukseen on otettava määräykset terveystarkastuksista ja muista edellä mainitussa pykälässä tarkoitettuista ennaltaehkäisevistä palveluista sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimukseen tehneeseen yhteisöön kuuluvalla savusukeltajalle ja muuta vastaavaa raskasta työtä tekeväälle. Palveluiden piiriin kuuluvat työtehtävät määritellään tarkemmin asianomaisessa sopimuksessa yhteisesti alueen pelastustoimen ja asianomaisen sopimuspalokunnan tai säännöksessä tarkoitettun muun yhteisön kesken.

Aluevaltuusto päättää järjestettävän palvelun laajuuden ja sisällön perusteista siltä osin kuin terveystarkastuksia ja muita säännöksessä tarkoitettuja palveluja ei ole pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien edellyttämässä laajuudessa järjestetty jo henkilön siviili työnantajan toimesta. Hyvinvointialue päättäisi palveluiden piiriin kuuluvista työtehtävistä ja sopisi sopimuspalokunnan kanssa siitä, kumpi sopijapuolista vastaa säännöksessä tarkoitettujen terveystarkastusten järjestämisestä.

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	<p>Terveystarkastuksista on sovittu hyvinvointialueen ja sopimuspalokunnan välisessä palokuntasopimuksessa.</p> <p>1.1.2025 alkaen pelastuslaitos on kustantanut ja järjestänyt sopimuspalokuntien kaikkien pelastustoimintaan osallistuvien henkilöiden terveystarkastuksen, sekä pelastustoiminnan peruskurssille hakeutuvien alkutarkastuksen.</p>
Tavoitteet ja tarpeen arviointi	<p>Pelastuslaitoksen on tarkoituksenmukaista järjestää sopimuspalokuntien pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön terveystarkastukset sekä pelastustoiminnan peruskurssille hakeutuvan henkilön alkutarkastuksen. Tällöin terveystarkastuskäytännöt ja -periaatteet ovat yhdenmukaiset koko alueella ja henkilöstölle on tehty Pelastusopiston opetussuunnitelman mukaiset vähimmäistarkastukset.</p>
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	<p>Pelastuslaitos kustantaa ja järjestää sopimuspalokuntien pelastustoimintaan osallistuvien terveystarkastukset sekä pelastustoiminnan peruskurssille hakeutuvien alkutarkastuksen.</p>
Palvelun palvelutason kehittämistarve	<p>Terveystarkastustoimintaa seurataan ja kehitetään vuosittain hyvinvointialueen osoittaman työterveyspalvelun kanssa.</p>

4.4.4 Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

Pelastuslain 56 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee huolehtia siitä, että sen sivutoimisella henkilöstöllä sekä sopimuspalokunnan ja muun sopimuksen tehneen yhteisön henkilöstöllä on pelastuslain 57 §:n 2 momentissa säädetty koulutus.

Aluevaltuusto päättää toiminnassa tarpeellisesta koulutusmäärästä ja tehtävään käytettävistä voimavaroista ensisijaisesti palokuntasopimuksessa tai muun yhteisön kanssa tehdyssä sopimuksessa linjatun toimintavalmiuden perusteella.

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	<p>Sivutoimisen ja sopimuspalokuntien henkilöstön perus- ja täydennyskoulutus on järjestetty Pelastusopiston sopimushenkilöstön opetussuunnitelman mukaisesti. Pelastuslaitos kustantaa perus- ja täydennyskoulutuksen, joka on ulkoistettu yhteistoimintasopimuksilla Länsi-Suomen Pelastusalan liitolle (LSPel) sekä Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbundet (FSBR). Sopimuspalokunnan päällikkökurssi järjestetään Pelastusopistolla.</p> <p>Sivutoimisella henkilöstöllä, sekä sopimuspalokunnan ja muun sopimuksen tehneen yhteisön henkilöstöllä on osittain laissa säädetty koulutus.</p> <p>Laissa ja asetuksessa säädetty koulutusvaatimukset eivät ole täyttyneet erityisesti saariston pienemmissä sopimuspalokunnissa. Toimintaan on kiinnitetty huomiota ja alueelle on järjestetty/suunniteltu kohdennettuja peruskursseja puutteen korjaamiseksi.</p>
Tavoitteet ja tarpeen arviointi	<p>Sivutoimisen ja sopimuspalokuntien henkilöstön perus- ja täydennyskoulutusjärjestelmän opetussuunnitelmasta vastaa asetusten mukaisesti Pelastusopisto, joten on perusteltua jatkaa olemassa olevaa yhteistoimintasopimusta Länsi-Suomen Pelas-</p>

	<p>tusalan liiton sekä Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbund:n kanssa laadukkaan perus- ja täydennyskoulutuksen järjestämiseksi. Sopimuspalokuntien päälliköt ovat edelleen tarkoituksenmukaista kouluttaa Pelastusopiston järjestämällä päällikkökursseilla.</p> <p>Perus- ja täydennyskoulutusten korvaus- ja tuntikirjausperiaatteet sovitaan alue- ja palokuntasopimuksissa.</p>
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	<p>Sivutoimisen ja sopimuspalokuntien perus- ja täydennyskoulutuksissa noudatetaan Pelastusopiston laatimaa sopimushenkilöstön opetussuunnitelmaa.</p> <p>Sivutoimisen ja sopimuspalokuntien henkilöstön perus- ja täydennyskoulutus hankitaan ostopalveluna Länsi-Suomen Pelastusalan liitolta ja Finlands Svenska Brand- och Räddningsförbund:lta voimassa olevien yhteistoimintasopimusten mukaisesti. Sopimuspalokuntien päällikkökurssi järjestetään Pelastusopiston toimesta.</p> <p>Perus- ja täydennyskoulutusten korvaus- ja tuntikirjausperiaatteet sovitaan alue- ja palokuntasopimuksissa.</p>
Palvelun palvelutason kehittämistarve	<p>Pelastuslaitos kehittää pelastustoiminnan peruskurssien järjestämistä yhteistyössä alan liittojen kanssa siten, että peruskoulutusta kohdennetaan alueille, joissa ei ole riittävästi pelastuslain ja asetuksen kelpoisuusvaatimukset täyttäviä henkilöitä.</p>

4.5 Pelastustoimen viranomaisten vastuulla oleva väestönsuojeluun varautuminen

Pelastuslain 64 §:n 1 momentin mukaan pelastustoimen viranomaisten on varauduttava toimialaansa kuuluvien väestönsuojelutehtävien hoitamiseen riittävin suunnitelmin ja etukäteen tapahtuvien valmisteluin:

- 1) huolehtimalla väestönsuojelutehtävien edellyttämästä sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arvioinnista;
- 2) kouluttamalla ja varaamalla henkilöstöä ja väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöä sekä muuta henkilöstöä väestönsuojelutehtäviin;
- 3) huolehtimalla väestönsuojelun johtamis-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien perustamisesta ja ylläpidosta;
- 4) varautumalla valmiuslain 121 §:ssä tarkoitettuun väestön siirtämiseen; sekä
- 5) huolehtimalla muistakin näitä vastaavista toimenpiteistä

4.5.1 Väestönsuojeluun varautumisen edellyttämä suunnittelu

Aluevaltuusto päättää väestönsuojeluun varautumisen edellyttämien pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien suunnitelmien laatimisesta, niiden päivittämisen aikavälistä ja tehtävien hoitamiseksi tarvittavista voimavaroista.

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Väestönsuojelu ja siihen varautuminen on pelastuslaitoksen lakisääteinen tehtävä. Osa tätä tehtävää on tuottaa sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arviointia, joka toimii pohjana väestönsuojelun suunnittelulle ja kyvykkyyksien kehittämiseksi. Uhka-arviota tuotetaan yhdessä sotilasviranomaisten kanssa, joilla on lakisääteinen velvoite antaa tietoja sodan ajan uhkia ja niiden vaikutusten arviointia varten. Sodan ajan uhka-arvio toimii myös pelastuslaitoksen poikkeusolojen toimintavalmiuden suunnittelun perustana.</p> <p>Turvallisuusympäristön muutoksen vuoksi riski- ja uhka-arvioita ja suunnitelmia päivitetään sekä kehitetään. Suunnitelmien laadintaa ohjaa kansalliset ja alueelliset riski- ja uhka-arviot. Näitä suunnitelmia ovat muun muassa poikkeusoloissa toteutettava väestön vastaanottaminen, väestönsuojelumuodostelmat, huoltovarmuussuunnitelma sekä pelastuslaitoksen valmiussuunnitelma.</p> <p>Pelastuslaitoksen valmiussuunnitelma ei ole aikaisemmin ottanut riittävästi kantaa väestönsuojeluun liittyviin toimenpiteisiin. Suunnitelman lisäosaksi tuotetaan erillinen väestönsuojelusuunnitelma sekä evakuointisuunnitelma, jotka perustuvat edellä mainittujen uhka-arvioiden sekä laaja-alaiseen viranomais-, kunta-, ja järjestötoimijoiden yhteistyöhön.</p> <p>Pelastuslaitoksen väestönsuojeluresurssit ovat perustuneet laitoksen henkilöstörakenteeseen. Hyvinvointialueen aloitettua väestönsuojeluorganisaation ja näiden resurssien kokonaisuutta ei ole kyetty toteuttamaan riittävän laajasti hyvinvointialueen henkilöstöresurssien pulasta johtuen.</p>
--	--

	<p>Varautumista väestönsuojeluun toteutetaan hyvinvointialueen lisäksi myös yhteistyöalueen laajuisesti siten, miten YTA-sopimuksessa on erikseen määritelty. Riski- ja uhka-arvioiden ajantasaisuuden tueksi siviilivalmiuden Pelastuslaitos tuottaa siviilivalmiuden tilannekuvaa, jolla pyritään tunnistamaan sekä ennakoimaan erilaisten yhteiskunnallisten ja alueellisten ilmiöiden kehitystä strategisella, taktisella ja operatiivisella tasolla. Siviilivalmiuden tilannekuvaa käytetään aktiivisesti viranomaisyhteistyössä tiedonjakoon ja sen vaihtamiseen eri toimijoiden välillä. Siviilivalmiuden tilannekuvan laadinta on tarpeellinen ja hyödyllinen työkalu pelastuslaitoksen toiminnan kehittämisessä.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Palvelutasopäätöskauden tavoitteena on, että pelastuslaitos kehittää suunnitelmia ja kyvykkyksiä joilla, pelastuslain 64 § ja valmiuslain 12 § mukaisesti, parannetaan organisaation edellytyksiä toimia häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa varmistamalla johtamistoimintoja, toimintakykyä ja lisäämällä huoltovarmuuden tasoa. Pelastuslaitos kehittää ja tuottaa laadukkaita häiriötilanteiden ja poikkeusolojen uhka-arvioita ja siviilivalmiuden tilannekuvaa yhteistyössä puolustusvoimien sekä muiden viranomaisten kanssa pelastuslain 64 § ja valmiuslain 12 §, 120 § ja 121 § mukaisten vastuiden toteuttamiseksi. Pelastuslaitos tuottaa, kehittää ja päivittää pelastuslaitoksen väestönsuojelu-, valmius-, huoltovarmuus- ja evakuointisuunnitelmia. Turvallisuusympäristön muutoksen takia näiden suunnitelmien jatkuva päivittäminen ja kehittäminen vaativat aikaisempaa laajempaa panosta ja perehtyneisyyttä. Valmiussuunnittelua tukevana asiakirjana hyödynnetään säännöllisesti toteutettavaa kansallista ja alueellista riskiarviota, jotta ajantasainen tilannekuva ja ymmärrys vallitsevista uhista, näiden aiheuttamista riskeistä sekä niiden vaikutuksista säilyy. Sodanajan uhka-arviota hyödynnetään pohjana väestönsuojelun suunnittelulle ja kyvykkyysien kehittämiseksi. Sodanajan uhka-arviota hyödynnetään myös koko pelastus- ja ensihoidon tulosalueen poikkeusolojen toimintavalmiuden suunnittelun perustana. Väestönsuojeluun varautumisen kehittäminen tukee myös pelastustoimen valtakunnallisten strategisten tavoitteiden saavuttamista. Tavoitteissa on erikseen määritelty, että pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa sekä alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa.</p>
<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Pelastuslaitos tuottaa ja kehittää väestönsuojeluun varautumisen edellyttämien pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevat suunnitelmat. Pelastuslaitos toteuttaa näiden lisäksi muita kriittiseksi arvioimiaan suunnitelmia.</p> <p>Pelastuslaitos määrittää näiden suunnitelmien päivitysvälin, joka on kuitenkin enintään 5 vuotta.</p> <p>Pelastuslaitos määrittelee ja kuvaa pelastuslaitoksen poikkeusolojen organisaation ja tämän päivitysvälin, joka on kuitenkin enintään 5 vuotta.</p> <p>Pelastuslaitos toteuttaa ja koordinoi poikkeusolojen varautumiseen liittyvää viranomaisyhteistoimintaa, suunnittelua, kehittämistä ja poikkeusolojen uhka-arvioita sekä tämän, ja koko pelastuslaitoksen toiminnan tukemiseksi, tuottaa ja ylläpitää siviilivalmiuden tilannekuvaa.</p>

	<p>Pelastuslaitos tuottaa kokonaisuudessaan väestönsuojelun ja varautumisen palveluita noin 7 henkilötyövuoden voimavaroilla, josta pyritään kohdentamaan riittävät voimavarat kuhunkin tehtävään. Tarvittaessa väestönsuojelun ja varautumisen palveluita voidaan tuottaa myös pelastuslaitoksen muun henkilöstön toimesta.</p>
<p>Palvelun palvelutason kehittämistarve</p>	<p>Palvelutasokauden aikana tulee kehittää valmius-, väestönsuojelu- ja evakuointisuunnitelmien projektihallintaa, toteuttaa hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation vastuuja sekä laajentaa siviilivalmiuden tilannekuvatoimintoja kattamaan hyvinvointialue organisaationa sekä yhteistyöalue.</p> <p>Palvelutasokauden aikana tulee kehittää suunnitteluprosessi ja kuvaus valmius-, väestönsuojelu- ja evakuointisuunnitelmien päivittämistä varten. Tähän kuvaukseen sisältyy määrittely riittävästä ohjeiden päivitystiheydestä sekä kuvaus yhteistoimintaverkostoista.</p> <p>Tulevan palvelutasopäätös kauden aikana kehitetään varautumis-, väestönsuojelu- ja evakuointisuunnitelma sekä poikkeusolojen organisaation kuvaus. Tämän lisäksi jatkokehitetään huoltovarmuusstrategia.</p>

4.5.2 Väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittaminen

Pelastuslain 65 §:n mukaan pelastustoimen viranomaiset huolehtivat niiden vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta.

Aluevaltuusto päättää väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta ja siihen käytettävistä voimavaroista.

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Pelastuslaitos tekee tiivistä yhteistyötä mm. Aluehallintoviranomaisen, puolustusvoimien, ELY-keskuksen, sosiaalitoimen, kuntatoimijoiden sekä muiden viranomaisten sekä yhdistysten kanssa. Tämän yhteistyön tavoitteena on ollut väestönsuojelutoimintaan liittyvien toimien sekä suunnitelmien mahdollisimman laadukas yhteensovittaminen.</p> <p>Yhteistoimintaa on tehostettu menneen palvelutasopäätöskauden aikana osallistamalla aktiivisesti viranomaisten kanssa yhteisiin harjoituksiin sekä osallistamalla ja järjestämällä yhteisiä koulutuksia. Pelastuslaitos on osallistunut osaltaan esimerkiksi kunnille suunnattujen valmiusharjoitusten toteuttamiseen yhdessä Aluehallintoviranomaisen kanssa.</p>
--	--

	<p>Palvelutasopäätöskauden aikana käynnistettiin Varsinais-Suomen alueellinen turvallisuusfoorumi, joka on alueen kuntien ja viranomaisten ylimmän johdon yhteinen alueellisen turvallisuuden ja varautumisen yhteistyöfoorumi.</p> <p>Yhteistyöalueen pelastustoimen varautumisen ja valmiussuunnittelun yhteistoiminta käynnistettiin, jonka tavoitteena on tehostaa ja yhteensovittaa YT-alueen pelastuslaitosten valmiussuunnittelua.</p> <p>Pelastuslaitos on asettanut valtioneuvoston asetuksen mukaisen väestönsuojelun yhteistyöryhmän.</p> <p>Hyvinvointialueelle siirryttäessä yhteistoimintaan liittyvät sopimukset ja yhteistoimintamuistiot eivät ole ajan tasalla ja vaativat päivittämistä vastaamaan hyvinvointialueen toimintaa.</p>
Tavoitteet ja tarpeen arviointi	<p>Palvelutasokauden aikana pelastuslaitos kehittää yhteistoiminta-alueen sisäistä toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamista pelastuslain 65 § mukaisten vastuiden toteuttamiseksi. Yhteistoiminta-alueen kesken toteutettavaan väestönsuojeluun varautumiseen liittyvään yhteistyöhön tullaan tarvitsemaan henkilöstöresursseja.</p> <p>Pelastuslaitos kehittää ja toteuttaa yhteistyötä viranomaisten, kunta- ja järjestötoimijoiden kanssa pelastuslain 65 § mukaisten vastuiden toteuttamiseksi. Keskeisenä tavoitteena on päivittää tai luoda kriittisten toimijoiden kanssa tarvittavat yhteistoimintasopimukset, jotta lakisäateisiin tehtäviin kyetään vastaamaan. Järjestötoimijoiden kanssa sopimuksen tavoitteena on noudatella sopimuspalokuntien kanssa allekirjoitettavaa aluesopimusta. Aluesopimuksen alle luodaan palokuntasopimusta vastaava sopimus, jolla kohdennetaan alueen järjestöjen tarjoamia resursseja pelastuslaitoksen häiriö- ja poikkeusolojen valmiuden tukemiseen.</p> <p>Valmiussuunnittelun lisäasiakirjana ja yhteistoiminnan perustana hyödynnetään säännöllisesti toteutettavaa alueellista riskiarviota sekä sodanajan uhka-arviota.</p>
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	<p>Pelastuslaitos koordinoi häiriö- ja poikkeusolojen väestönsuojelutehtävien edellyttämää yhteistoimintaa ja suunnitelmien yhteensovittamista hyvinvointialueen, puolustusvoimien, kuntatoimijoiden sekä muiden viranomaisten sekä yhdistysten kanssa.</p> <p>Pelastuslaitos koordinoi ja yhteensovittaa hyvinvointialueen väestönsuojeluun liittyvää suunnittelua ja yhteistoimintaa.</p> <p>Pelastuslaitos kehittää yhteistyöalueen kattavaa hyvinvointialueiden pelastuslaitosten välistä yhteistyötä ja -toimintaa.</p> <p>Pelastuslaitos kehittää ja osallistuu kansallisella tasolla varautumisen yhteistoimintaa muiden pelastuslaitosten sekä toimijoiden kanssa.</p> <p>Pelastuslaitos tuottaa kokonaisuudessaan väestönsuojelun ja varautumisen palveluita noin 7 henkilötyövuoden voimavaroilla, josta pyritään kohdentamaan riittävät voimavarat kuhunkin tehtävään. Tarvittaessa väestönsuojelun ja varautumisen palveluita voidaan tuottaa myös pelastuslaitoksen muun henkilöstön toimesta.</p>
Palvelun palvelutason kehittämistarve	<p>Palvelutasopäätöskauden aikana tulee ohjata resursseja viranomaisten suunnitelmien yhteensovittamisen kehittämiseen, hyödyntämällä esimerkiksi turvallisuusfoorumin alaista ennakointiryhmää ja muita foorumeita.</p> <p>Palvelutasopäätöskauden aikana aloitetaan pelastuslaitoksen väestönsuojeluun liittyvien yhteistoimintasopimuksien luominen ja päivittäminen vastaamaan hyvinvointialueen organisaatiota. Toiminnan tulee olla jatkuvaa seuraaville palvelutasopäätöksille.</p>

4.5.3 Hyvinvointialueen pelastustoimen väestönsuojeluorganisaatio

Pelastuslain 66 §:n mukaan väestönsuojelutehtäviä hoitava henkilöstö nauttii aseellisissa selkkauksissa humanitäarisii tehtäviä suorittaessaan kunnioitusta ja suojelua, josta on sovittu Geneven yleissopimuksissa sekä kansainvälisten aseellisten selkkausten uhrien suojelemisesta ja kansainvälistä luonnetta vailla olevien aseellisten selkkausten uhrien suojelemisesta tehdyssä Geneven yleissopimusten I lisäpöytäkirjan 61 artiklassa. Sama koskee artiklassa määritellyissä tehtävissä käytettävää materiaalia ja tiloja.

Sisäministeriö päättää asianomaisen ministeriön tai hyvinvointialueen pelastusviranomaisen esityksestä, mitä henkilöitä, materiaalia ja tiloja 1 momentissa tarkoitettu suojelelu koskee.

Aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevan väestönsuojeluorganisaation henkilöstön, materiaalin ja tilojen määrittämistä koskevien suunnitelmien laatimisesta, päivittämisen aikavälistä ja siihen käytettävistä voimavaroista. Hyvinvointialueen pelastusviranomainen esittäisi suunnitelmien perusteella sisäministeriön päätettäväksi, mitä henkilöitä, materiaalia ja tiloja Geneven yleissopimusten mukainen suojelelu koskee.

<p>Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila</p>	<p>Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation suunnitelmaa ei ole tehty. Suunnitelmat ovat olleet Varsinais-Suomen aluepelastuslaitoksen suunnitelmia. Hyvinvointialueen aloitettua vain pelastuslaitoksen aikaisemmin hallinnoimat tilat, kalusto ja materiaali ovat tiedossa.</p> <p>Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaatiota kuvaavien suunnitelmien luominen on aloitettu ja prosessi on käynnissä ja sitä toteutetaan osittain hyvinvointialueen muiden toimijoiden kanssa.</p> <p>Pelastuslaitoksen oman toiminnan organisoituminen ja johtamisen suunnitelmat sodan aikana ja muissa poikkeusoloissa on olemassa, mutta ne tulee päivittää vastaamaan pelastuslaitoksen uutta organisaatiota sekä tulevaisuuden ennakoitavia riskejä varten.</p> <p>Kansallisen- ja alueellisen riskiarvion, pelastuslaitoksen yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa toteuttaman sodanajan uhka-arvion perusteella sekä huomioituna muuttunut turvallisuustilanne, näiden tilojen aktiivinen päivittäminen ja ylläpitäminen on pelastuslaitoksen toiminnan jatkuvuuden ja turvaamisen kannalta kriittisiä toimintoja.</p> <p>Poikkeusolojen ja häiriötilanteiden toimintaa ja henkilöstön rooleja ei ole sisällytetty pelastuslaitoksen perehdytysohjelmiin.</p>
<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Pelastuslaitos toteuttaa ja ylläpitää rekisteriä, josta käy ilmi hyvinvointialueen pelastuslaitoksen väestönsuojeluun varatut henkilöt, tilat, ajoneuvot ja työkoneet. Rekisterillä määritellä pelastuslain 66 § edellyttämät Geneven yleissopimuksen mukaista suojausta nauttivat henkilöt sekä resurssit.</p> <p>Pelastuslaitos määrittelee rekisterin päivittämisen aikavälin, joka on kuitenkin enintään 5 vuotta.</p>

	<p>Pelastuslaitos koordinoi ja toteuttaa suunnitelmat, joilla kuvataan väestönsuojeluresurseja ja väestönsuojelumuodostelmia, kuten esimerkiksi säteilymittaus- ja rau- niopelastusryhmiä, sekä toimeenpanee näiden toteuttamista ja käyttöönottoa pe- lastuslain 64 § ja valmiuslain 120 § mukaisten vastuiden toteuttamiseksi.</p> <p>Pelastuslaitos tuottaa kokonaisuudessaan väestönsuojelun ja varautumisen palve- luita noin 7 henkilötyövuoden voimavaroilla, josta pyritään kohdentamaan riittävät voimavarat kuhunkin tehtävään. Tarvittaessa väestönsuojelun ja varautumisen pal- veluita voidaan tuottaa myös pelastuslaitoksen muun henkilöstön toimesta.</p>
<p>Palvelun palve- lutason kehittä- mistarve</p>	<p>Palvelutasopäätöskauden aikana pelastuslaitos kehittää rekisteriä päivittyvän lain- säädännön mukaisesti ja tämän käytön prosessin.</p> <p>Palvelutasopäätöskauden aikana kehitetään poikkeusolojen tehtävien ja sijoitusten tarkempi määrittäminen organisaatiossa sekä lisätään vakinaisen sekä sopimuspa- lokuntien henkilöstön osaamista harjoitusten sekä koulutusten avulla huomioiden kohdan 4.5.5. vaatimukset. Toiminnan tulee olla jatkuvaa muille palvelutasopäätös- kausille ja osana uusien henkilöiden perehdytysprosessia</p> <p>Palvelutasopäätöskauden aikana kehitetään alueellisesti ja yhteistyössä yhteistyö- alueen kesken väestönsuojelumuodostelmia. Toiminnan tulee olla jatkuvaa muille palvelutasopäätöskausille.</p>

4.5.4 Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen

Pelastuslain 65 § :n mukaan kukin viranomainen huolehtii väestönsuojelutehtäviin tarvitse- mansa henkilöstön varaamisesta.

Aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevan väestönsuojeluorganisaation henkilöstön ja tilojen varaamista koskevien suunnitelmien laatimisesta, päivittämisen aikavälistä ja siihen käytettävistä voimavaroista.

<p>Palvelun ku- vaus ja palvelu- tason nykytila</p>	<p>Pelastuslain 65 §:n mukaiset henkilövaraukset on tehty ja päivitetty kuluneen palve- lutasopäätöskauden aikana. Varauksiin liittyvät aikajänteet ja käytännöt on määri- teltty pelastuslaitoksella. Henkilövarausten käytäntöjä tulee kehittää entisestään Poikkeusoloihin liittyen ei ole tehty rakennusvarauksia, koska tiloja varauskäytäntöä ei enää ole. Alueellisesti on sovittu tilankäytöstä yhdessä aluetoimiston ja muiden alueella toimivien puolustusvoimien tahojen kanssa. Tässä huomioitu myös kuntien tarpeet mm. väestönsiirroissa.</p> <p>Sodan varalle on tehty ajoneuvo- ja kalustovarauksia. Varauksissa huomioitu myös sopimuspalokunnat sekä näiden itse omistamat ajoneuvot. Työkoneiden varauksen osalta alueellista koordinaatiota selvitetään päällekkäisten käyttötarpeiden mini- moimiseksi.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arvi- ointi</p>	<p>Tavoitteena on kehittää henkilö-, ajoneuvo- sekä työkoneiden varausten toiminta- malli. Mallin sujuvaa kehittämistä haittaa mm. yksityisyyden suojaan liittyvät asetuk- set. Kehittämistyötä toteutetaan yhdessä Puolustusvoimien kanssa ja heidän ohjeis- tuksiaan noudattaen.</p>

	<p>Koska tilavarauksia ei nykyisen käytännön mukaan enää toteuteta, tulee Alueellisen tilakäyttökisterin kehittämisen tarvetta arvioida yhdessä muiden viranomaisten kanssa, jotta päällekkäisyyksiltä vältytään.</p>
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	<p>Tarvittava henkilöstö, ajoneuvot ja työkoneet varataan pelastuslain 65 §:n mukaisesti poikkeusolojen väestönsuojelutehtäviin. Pelastuslaitos varaa kaikki henkilökuntaansa kuuluvat asevelvolliset. Puolustusvoimilla on lakisääteinen oikeus evätä yksittäisten henkilöiden varauksia.</p> <p>Pelastuslaitos vastaa väestönsuojelutehtäviin tarvittavan pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien henkilöstön varaamisesta yhteistyössä aluetoimiston kanssa sovituina määräaikoina, mutta kuitenkin enintään 3 vuoden välein.</p> <p>Pelastuslaitos vastaa käytössä olevien ja tarvittavien ajoneuvojen ja työkoneiden varaamisesta sovituina määräaikoina, mutta kuitenkin enintään 3 vuoden välein.</p> <p>Pelastuslaitos tuottaa kokonaisuudessaan väestönsuojelun ja varautumisen palveluita noin 7 henkilötyövuoden voimavaroilla, josta pyritään kohdentamaan riittävät voimavarat kuhunkin tehtävään. Tarvittaessa väestönsuojelun ja varautumisen palveluita voidaan tuottaa myös pelastuslaitoksen muun henkilöstön toimesta.</p>
Palvelun palvelutason kehittämistarve	<p>Henkilö, ajoneuvo ja työkoneiden varauksiin liittyvän tiedonhakuja kehitetään siten, että tarvittavat tiedot varausten toteuttamista varten on saatavilla ja päivitettävissä sekä yhteensovitettavissa kaikkien hyvinvointialueen toimintamallien kanssa.</p> <p>Työkoneiden varausten alueellisen koordinaation mahdollisuuden kehittäminen yhdessä yhteistoiminta-alueen pelastuslaitosten ja alueen muiden toimijoiden kanssa.</p>

4.5.5 Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarve

Pelastuslain 67 §:n mukaan sisäministeriö ja aluehallintovirasto voivat hyvinvointialueen pelastusviranomaisen esityksestä määrätä väestönsuojelun johto- ja muun erityishenkilöstön osallistumaan Pelastusopiston järjestämään väestönsuojelukoulutukseen enintään kymmeneksi vuorokaudeksi vuodessa.

Aluevaltuusto päättää pelastuslain 66 §:n perusteella määritellyn pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevan väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarpeesta.

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	<p>Väestönsuojelutehtäviin varattu johto- ja erityishenkilöstö, kuten kuntien yhteishenkilöinä toimivat palotarkastajat, on osittain koulutettu tehtäviinsä. Henkilöiden osallistamista ei ole kuitenkaan kyetty ylläpitämään, sillä hyvinvointialueen ja pelastuslaitoksen poikkeusolojen organisaation kehittämistä ei ole saatu valmiiksi.</p> <p>Tarvittavien henkilöiden koulutussuunnitelman toteuttaminen on käynnistetty, mutta tähän vaikuttaa hyvinvointialueen aiheuttamat vastuu- ja henkilöstömuutokset sekä päivittyvä pelastuslaitoksen organisaatio.</p>
---	--

Tavoitteet ja tarpeen arviointi	<p>Tavoitteena on, että väestönsuojelun koulutusohjelma mahdollistaa kohdan 4.5.3 mukaisen väestönsuojeluorganisaation muodostaminen.</p> <p>Tavoitteena on kehittää väestönsuojelumuodostelmien koulutusta ja luoda pohja väestönsuojeluun varautumisen peruskoulutuksen kehittämiseksi. YT-alueiden yhteistyössä on määritelty yhtenäisten koulutusprofiilien luominen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen osaamisen lisäämistä varten.</p> <p>Jotta riittävään koulutusten kattavuuteen ja näiden seurantaan kyetään toteuttamaan, tavoitteena on kehittää väestönsuojelurekisterin yhteyteen koulutusrekisteri.</p>
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	<p>Pelastuslaitos toteuttaa yhteistyössä YT-alueen laajuisesti pelastuslain 64 § ja 67 §:n perusteella määritellyn pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevan väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutussuunnitelman.</p> <p>Pelastuslaitos toteuttaa ja ylläpitää väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutusrekisteriä osana henkilöstön osaamisrekisteriä.</p> <p>Pelastuslaitos tuottaa kokonaisuudessaan väestönsuojelun ja varautumisen palveluita noin 7 henkilötyövuoden voimavaroilla, josta pyritään kohdentamaan riittävät voimavarat kuhunkin tehtävään. Tarvittaessa väestönsuojelun ja varautumisen palveluita voidaan tuottaa myös pelastuslaitoksen muun henkilöstön toimesta.</p>
Palvelun palvelutason kehittämistarve	<p>Pelastuslain 64 §, 65 § ja 67 § asettaman velvoitteen toteuttaminen vaatii VSS-koulutusohjelman kehittämisen lisäksi myös osaamistarpeiden kartoituksen. Kartoituksen perustana toimii poikkeusolojen organisaation kuvattujen tehtävien erityisvaatimukset. Organisaation kuvaaminen on osa pelastuslaitoksen lakisäätelistä tehtävää varmistaa toimintakyky kaikissa turvallisuustilanteissa.</p>

4.5.6 Poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistaminen

Pelastuslain 77 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee järjestää pelastustoiminnan johtamistilat ja muut edellytykset siten, että johtaminen on mahdollista myös poikkeusoloissa. Johtokeskustilan suojaus tulee suunnitella hyödyntäen väestönsuojien rakenteellisia vaatimuksia siten, että johtamistoimintojen tarvitsemat toimitilat sekä viesti- ja tietoliikenneyhteydet on suojattu samoilta asevaikutuksilta kuin väestönsuojatilat.

Aluevaltuusto päättää poikkeusoloissa tapahtuvan pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevan johtamisen edellyttämien suojatilojen sekä viesti- ja johtamisjärjestelmien tarpeesta ja muista poikkeusolojen johtamisedellytyksistä ja niiden varajärjestelmistä.

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	<p>Pelastuslaitos on kartoittanut alueellisten johtamistilojen nykytilaa. Palvelutasokauden aikana aloitettu suunnittelu alueellisten johtokeskusten päivittämisestä vastamaan nykyaikaisia vaatimuksia, mutta hyvinvointialueelle kohdistuneet sopeuttamistoimet ovat rajoittaneet näiden tilojen kehittämistä.</p> <p>Turvallisuusympäristön pysyvä muutos on vaikuttaa johtamistilojen suojaustasoon liittyviin vaatimuksiin, mm. tiedonkäsittelyyn, kulkuoikeuksiin ja johtotilojen sijaintiin liittyen.</p>
---	--

	<p>Pelastuslaitoksen johtokeskuksen päivittäminen vastaamaan nykyaikaisia vaatimuksia tulee tehostaa. Muuttuneiden ohjeiden vuoksi on pelastuslaitoksen Johtokeskuksen päivittämiseen tunnistettu tarpeita investoinneille ja kehittämiselle.</p> <p>Pelastuslaitoksen Johtokeskus sijaitsevat suojatiloissa, joka vastaa S3-luokan väestönsuojaa. Omistajuudessa tapahtuneen muutoksen vuoksi, suojatilojen kokoonpanossa on huomioitava pelastustoiminnan kannalta kriittisten tieto- ja viestiliikenneyhteyksien suojaaminen vastaamaan väestönsuojien vaatimuksia.</p> <p>Pelastuslaitos on varautunut ja ylläpitää kenttäjohtamisen ja hälyttämisen varajärjestelmää häiriötilanteita varten. Muiden järjestelmien tarve, kuten varaviesti- ja tietoliikenneyhteyksien kehittäminen on aloitettu.</p> <p>Kansallisen- ja alueellisen riskiarvion, pelastuslaitoksen yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa toteuttaman sodanajan uhka-arvion perusteella sekä huomioituna muuttunut turvallisuustilanne, näiden tilojen aktiivinen päivittäminen ja ylläpitäminen on pelastuslaitoksen toiminnan jatkuvuuden ja turvaamisen kannalta kriittisiä toimintoja.</p> <p>Näissä uhka-arvioissa tuholaisoiminta ja vaikuttaminen nimenomaan viesti- ja tietoliikenneyhteyksiä kohtaan on nostettua kohonneelle tasolle.</p>
<p>Tavoitteet ja tarpeen arviointi</p>	<p>Tavoitteena on, että pelastuslaitoksella on nykyaikaiset ja päivitettävät poikkeusolojen johtotilat, joissa on riittävä suoja- ja turvallisuustaso, jotta johtamistoimintojen jatkuvuuden edellytykset täyttyvät.</p> <p>Tavoitteena on, että pelastuslaitoksella on käytössään luotettava ja toiminta-alueen kattava viesti- ja johtamisjärjestelmä ja näiden varajärjestelmät, jotta viesti- ja tietoliikenteen jatkuvuuden edellytykset täyttyvät.</p>
<p>Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta</p>	<p>Pelastuslaitos ylläpitää pelastustoimen johtamisen ja poikkeusolojen edellyttämiä suojatiloja, viesti- ja johtamisjärjestelmiä sekä poikkeusolojen johtamisedellytyksiä ja niiden varajärjestelmiä pelastuslain 77 § mukaisesti.</p> <p>Päätetään, että hankitaan pelastustoimen viesti- ja tietoliikenteen varajärjestelmät, jotta pelastuslaitoksen lakisääteinen palveluntuotanto kyetään valmiuslain 12 § mukaisesti toteuttamaan. Varajärjestelmällä katetaan myös hyvinvointialueen ensihoidon, sosiaali- ja terveystalouden varajärjestelmien tarve.</p> <p>Pelastuslaitos koordinoi kohdan 4.5.5 periaatteiden mukaisesti suojatilojen käyttökoulutukset.</p> <p>Pelastuslaitos tuottaa kokonaisuudessaan väestönsuojelun ja varautumisen palveluita noin 7 henkilötyövuoden voimavaroilla, josta pyritään kohdentamaan riittävät voimavarat kuhunkin tehtävään. Tarvittaessa väestönsuojelun ja varautumisen palveluita voidaan tuottaa myös pelastuslaitoksen muun henkilöstön toimesta.</p>
<p>Palvelun palvelutason kehittämistarve</p>	<p>Kansainvälisesti ja kansallisesti muuttuneet turvallisuustilanteen vuoksi, myös kansallisessa ja alueellisessa riskiarviossa todettuna, viestiliikenteeseen kohdistuvat vaikutusyritykset ovat toiminnan jatkuvuuden kannalta uhka. Kehittämistarpeena on varaviestijärjestelmien hankkiminen, poikkeusolojen johtamistilojen kehittäminen ja näiden käytön kouluttaminen ja osaamisen ylläpito. Poikkeusolojen johtokeskusten käyttöönottokoulutus ja harjoittelu kohdan 4.5.5 toteutettavien periaatteiden mukaisesti. Järjestelmien hankkiminen ja kehittäminen tulee tehdä hyödyntäen ulkopuolista palveluntuottajaa</p>

4.5.7 Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö

Hyvinvointialueesta annetun lain 14 §:n mukaan hyvinvointialueen ja sen alueen kuntien on neuvoteltava vähintään valtuustokausittain tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Neuvottelussa voidaan sopia ainakin yhteistyön edellyttämistä yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista sekä yhteistyön edellyttämästä tiedonkulusta.

Aluevaltuusto päättää kuntien kanssa tehtävän yhteistyön yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista sekä yhteistyön edellyttämästä tiedonkulusta. Yhteistyö voisi koskea esimerkiksi kuntien valmiussuunnittelun tukemista.

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila	<p>Hyvinvointialue on neuvotellut alueellaan kuntasopimuksen. Sopimus ei määrittele kuitenkaan millä tasolla ja mitä yhteistyötä pelastuslaitos toteuttaa kuntien kanssa. Neuvottelematta on muun muassa väestönsuojeluun liittyvien tehtävien hoitaminen ja vastuujako.</p> <p>Hyvinvointialueella ei ole tällä hetkellä voimassa olevaa neuvotteluperusteista yhteistoimintasopimusta.</p> <p>Pelastuslaitoksen tavoite on ylläpitää ja toteuttaa yhteistyötä tarjoamalla neuvontaa, osallistumalla koulutusten toteuttamiseen sekä tarvittaessa ohjaamalla.</p> <p>Lähtökohtana yhteistyöllä on aktiivinen ja molemminpuolinen tiedonvaihto - noudattaen vastaavia periaatteita, joita aluepelastuslaitoksen aikana on noudatettu. Tätä tavoitetta tukee alueellinen turvallisuusfoorumi.</p>
Tavoitteet ja tarpeen arviointi	<p>Tavoitteena on, että hyvinvointialue ja kunnat sopivat tarkemmin väestönsuojeluun liittyvien tehtävien toteuttamisesta ja kuntayhteistyöstä.</p>
Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta	<p>Pelastuslaitos tukee kuntien valmiussuunnittelua ja toteuttaa yhteistyötä hyvinvointialueen kuntaneuvottelujen tulosten mukaisesti.</p>
Palvelun palvelutason kehittämistarve	<p>Kuntaneuvottelujen tulosten perusteella toteutettavien tehtävien kehittäminen.</p>

5 KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Kehittämissuunnitelmassa kuvataan sellaiset palvelutasoa koskevat päätökset, joista aiheutuu pelastustoimen järjestämisessä merkittävää voimavarojen uudelleen jakamista, suuria investointeja tai lisäyksiä käyttötalousarvioon. Kehittämissuunnitelman tulee sisältää palveluiden ja niiden laadun kehittämisen tavoitteet ja aikataulu sekä arvio niiden kustannusvaikutuksista.

5.1 Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta

Kehittämis-tavoite	Toteuttamisai-kataulu (vuosi)	Lisäys käyttö-talous-arvioon (t€)	Inves-tointi-tarve (t€)	HTV-vai-kutus
Onnettomuuksien ehkäisysovelluksen käyttöönotta- minen, ohjelman ylläpito- ja käyttömaksu	2026	+ 50 /v		

5.2 Pelastustoiminta

Kehittämis-tavoite	Toteuttamisai-kataulu (vuosi)	Lisäys käyttö-talous-arvioon (t€)	Inves-tointi-tarve (t€)	HTV-vai-kutus
Toimintavalmiuden ja osaamisen kehittäminen vas- taamaan uhkia ja riskejä	2026–2027	+ 1000 (2027)	2 000 (toimin- taympäristön muutoksen val- miuden edellyt- tämä erikoiska- lusto)	+12 (2026– 2027)
Pelastustoiminnan omavaraisuuden turvaaminen, toimintaympäristön muutokset ja henkilöstön saa- tavuus huomioon ottaen.	2028-	+ 1000 (2028) + 1000 (2029) + 1000 (2030)		+24–36 (2028–2030)
Kalustostrategian uudistaminen vastaamaan toi- mintaympäristön tarpeita	2026–		6000–7000 vuosittain ny- kytason mu- kaisesti	-

5.3 Väestönsuojeluun varautuminen

Kehittämis-tavoite	Toteuttamisai-kataulu (vuosi)	Lisäys käyttö-talous-arvioon (t€)	Inves-tointi-tarve (t€)	HTV-vai-kutus
Varaverkko ja tieto- sekä viestiliikenteen varajärjes-telmät	2026–2028	20	250 (varajärjes-telmä) 100 SAT	Ostopalve-luna asen-nukset
Johtamistoimintojen varmistaminen häiriötilan-teissa ja poikkeusoloissa. Sisältää johtokeskustilojen kartoittamisen ja päivittämisen vastaamaan nykyai-kaisia vaatimuksia ja turvallisuustasoja.	2026–2029	50	500	
Huoltovarmuuden parantaminen ja huoltovar-muusvaraston perustaminen (sisältäen energia, polttoaine ja käyttökalu)	2026–2028	70	250	
Väestönsuojelukyvykkyyksien kehittäminen – Muo-dostelmat, varusteet, kouluttaminen ja suunnitel-mat	2026–2028	70	250	
Tilannekuvatoimintojen kehittäminen, kunta- ja vi-ranomaisyhteistyön tehostaminen uhka-arvioiden sekä suunnitelmien yhteensovittamisen toteutta-mista varten	2026–2028	20	Ei tunnistet-tuja inves-tointi kuluja	